

**ACÒRDS DERA COMISSION LINGÜISTICA
DETH TRADUCTOR AUTOMATIC
CATALAN-OCCITAN OCCITAN-CATALAN**

Aitor Carrera

ENSENHADOR

Era Comission Lingüistica deth traductor automatic catalan-occitan occitan-catalan 15

1. Precedents	15
2. Eth besonh d'ua comission de lingüistes	16
3. Composicion dera Comission	16
4. Objectius e foncionament dera Comission	18
5. Era lengua deth traductor	20
6. Prevencions e avertiments	25
Es acòrds dera Comission Lingüistica. Presentacion	28
I. Fonetica e grafia	30
1. Qüestions de vocalisme	31
1.1 Resultats de QUA e de GUA	31
1.2 Resultats de -ARIA e de -ERIA	31
1.3 Diftongason de O en LOCU e en FOCU	31
1.4 Barradura de O brèu/dubèrta deuant deth grop consonantic -NT-	31
1.5 -e de sosten	32
1.6 D'autres qüestions	32
2. Qüestions de consonantisme	32
2.1 Eth grop latin -CT-	32
2.2 Eth grop latin -NCT-	32
2.3 Era vocalizacion dera laterau [l] en posicion preconsonantica	32

2.3.1	Contèxtes damb era vocalizacion dera laterau	33
2.3.2	Contèxtes sense era vocalizacion dra laterau	33
2.4	Representacion grafica de [s]: <i>s, ss, ç, c</i>	33
2.5	Representacion grafica de [z]: <i>s, z</i>	33
2.6	Representacion grafica de [rs] o [z] < -RS-	33
2.7	D'autres qüestions	34
2.7.1	<i>-d-</i> epentetic en <i>-lr-</i>	34
2.7.2	<i>-nn-</i> o <i>-n-</i>	34
3.	Era accent tonic e er accent grafic	34
3.1	<i>Doas, paur</i>	34
3.2	<i>Cinèma, agenda, camèra</i>	34
3.3	<i>Auto, èuro, numèro</i>	35
3.4	Mots en <i>-ia</i>	35
3.5	D'autres precisions	35
4.	Eth trèma	35
5.	Eth junhent	36
6.	Er apostròf	36
II.	Morfosintaxi	37
1.	Er article definit	37
1.1	Formes	37
1.2	Contraccions der article definit damb es preposicions	37

1.2.1 Damb era preposicion <i>a</i>	37
1.2.2 Damb era preposicion <i>de</i>	37
1.2.3 Damb era preposicion <i>per</i>	38
1.2.4 D'aves contraccions (<i>sus e jos</i>)	38
2. Er article indefinit	38
3. Er article partitiu	38
4. Er article personau	39
5. Eth genre e eth nombre	39
5.1 Era formacion deth femenin	39
5.2 Era formacion deth plurau	40
6. Er adjectiu qualificatiu	41
7. Pronòms personaus. Formes absolutes	41
7.1 Forma dera prumèra persona deth singular	41
7.2 Formes dera tresau persona	41
7.3 Arrevirada de <i>vostè</i> en occitan	42
8. Pronòms personaus. Formes conjuntes	42
8.1 Polivaléncia deth pronòm catalan <i>els</i>	42
8.2 Pronòm adverbiau <i>en</i>	42
8.3 Pronòm adverbiau <i>hi</i>	42
8.2 Pronòm nèutre <i>ho</i>	42
8.5 Combinasons pronominaus	43

8.6 Orde des pronòms	43
8.7 Plaça des pronòms	43
9. Es demostratius	44
9.1 Formes	44
9.2 Qüestions de sintaxi	44
10. Es possessius	45
10.1 Es possessius tonics	45
10.2 Es possessius atòns	45
11. Es indefinits	45
11.1 <i>Altre</i>	45
11.2 <i>Cap</i>	46
11.3 <i>Mateix</i>	46
11.4 <i>Hom</i>	46
11.5 <i>Qualsevol</i>	47
11.6 <i>Tot (e tothom)</i>	47
12. Es quantitativs	47
12.1 <i>Força, gaire, massa, menys, més, quant</i>	47
12.2 <i>Molt</i>	48
12.3 <i>Tant</i>	48
12.4 Era preposicion <i>de</i> damb es quantitativs	48
13. Es numerals	48

13.1 Formes: cardinaus	48
13.2 Formes: ordinaus	48
13.3 Es ores	49
14. Es interrogatius	49
14.1 <i>Què</i>	49
14.2 <i>Qui, quin</i>	49
14.3 <i>Quant</i>	49
14.4 <i>Quan</i>	49
14.5 <i>Com</i>	50
14.6 <i>On</i>	50
14.7 <i>Per què</i>	50
14.8 Es interrogatives indirèctes	50
15. Es relatius	50
15.1 Estructures principaus de relatiu	50
15.2 Nòta sus eth relatiu occitan <i>dont</i>	51
15.3 <i>On</i> relatiu	51
15.4 Estructures de relatiu sense cap d'antecedent explicit	51
15.5 Nòta sus er emplec des tempsi verbaus enes estructures de relatiu sense cap d'antecedent explicit	51
16. Era morfologia verbau. Generalitats	51
16.1 Eth gerondu	51
16.2 Era desinècia dera prumèra persona deth singular	52

16.3 Arrevirada deth preterits perifrastic catalan	52
17. Era morfologia verbau. Es auxiliars	52
17.1 Era conjugason des auxiliars	52
17.1.1 Eth vèrbe <i>aver</i>	52
17.1.1.1 Formes non-personaus e qüestions generaus	52
17.1.1.2 Formes personaus	53
17.1.2 Eth vèrbe <i>èsser</i>	53
17.1.2.1 Formes non-personaus e qüestions generaus	53
17.1.2.2 Present der indicatiu	53
17.1.2.3 Present deth subjontiu	54
17.1.2.4 D'auti tempsi verbaus	54
17.2 Causida der auxiliar	54
17.3 Tempsi sobercomposats	54
18. Es conjugasons regulares	55
18.1 Acòrds sus era prumèra conjugason	55
18.2 Acòrds sus era segona conjugason: vèrbes en <i>-usir, -uir, -uire</i>	55
18.3 Acòrds sus era tresau conjugason	55
18.3.1 <i>Dire/díser, creire/créser, veire/véser</i>	55
18.3.2 Consonanta epentetica en futur e en condicionau de <i>caler</i> e de d'auti vèrbes	55
19. Quauqui vèrbes irregulars	56
19.1 <i>Anar</i>	56

19.1.1	Formes non-personaus e qüestions generaus	56
19.1.2	Formes personaus	56
19.2	<i>Estar</i>	57
19.2.1	Formes non-personaus e qüestions generaus	57
19.2.2	Formes personaus	57
19.3	<i>Far</i>	57
19.3.1	Formes non-personaus e qüestions generaus	57
19.3.2	Formes personaus	57
19.4	<i>Poder</i>	58
19.4.1	Formes non-personaus e qüestions generaus	58
19.4.2	Formes personaus	58
19.5	<i>Téner</i>	58
19.5.1	Formes non-personaus e qüestions generaus	58
19.5.2	Formes personaus	58
19.6	<i>Veire</i>	59
19.6.1	Formes non-personaus e qüestions generaus	59
19.6.2	Formes personaus	59
20.	Era morfologia verbau. Quauques qüestions de sintaxi	59
20.1	Er acòrd deth participi	59
20.2	Perifrasis	59
20.2.1	Perifrasis causatives	59

20.2.2	Perifrasis de temps e d'aspècte	59
20.2.2.1	Es perifrasis catalanes <i>estar</i> + <i>geronduu</i> e <i>anar</i> + <i>geronduu</i>	60
20.2.2.2	Es perifrasis de fasa	60
20.2.2.2.1	Perifrasis qu'indiquen eth començament	60
20.2.2.2.2	Perifrasis qu'indiquen era fin	60
20.2.2.2.3	Perifrasis qu'indiquen era seguida	61
20.2.3	Perifrasis modaus	61
20.3	<i>Ésser e estar</i>	61
21.	Es advèrbis	63
21.1	Advèrbis de lòc	63
21.1.1	Arrevirada des advèrbis catalans <i>amunt</i> e <i>avall</i> , <i>dalt</i> e <i>baix</i>	63
21.1.2	Emplec e arrevirada des formes occitanes <i>çai</i> e <i>lai</i>	63
21.1.3	Arrevirada deth catalan (<i>a</i>) <i>prop</i>	64
21.1.4	Era locucion adverbial <i>a la vora</i>	64
21.1.5	D'auti advèrbis de lòc	64
21.2	Advèrbis de temps	64
21.2.1	<i>Alhora</i>	64
21.2.2	<i>Ara</i>	65
21.2.3	<i>Aviat</i> . Valors e arrevirada dera forma occitana <i>lèu</i>	65
21.2.4	<i>Després</i>	65

21.2.5	<i>Ja</i>	65
21.2.6	<i>Mai</i>	66
21.2.7	<i>Quan</i>	66
21.2.8	<i>Sempre</i>	66
21.2.9	<i>Sovint</i>	66
21.2.10	Arrevirada deth sintagma <i>l'any passat</i>	66
21.2.11	Arrevirada des locucions adverbiaus <i>cada cop/vegada més, cada cop/vegada menys, per primera vegada</i>	66
21.2.12	D'auti advèrbis de temps	67
21.3	Advèrbis de manèra e de quantitat	67
21.3.1	<i>Bé, ben. Occitan plan</i>	67
21.3.2	<i>Com</i>	67
21.3.3	<i>Força</i>	67
21.3.4	<i>Gaire</i>	67
21.3.5	<i>Malament</i>	67
21.3.6	<i>Massa</i>	68
21.3.7	<i>Menys</i>	68
21.3.8	<i>Més</i>	68
21.3.9	<i>Molt</i>	68
21.3.10	<i>Només, solament</i>	68
21.3.10.1	Occitan <i>pas que</i>	68
21.3.10.2	Occitan <i>solament e sonque</i>	69

21.3.11 Bères formules especiaus	69
21.3.11.1 <i>Tot just</i>	69
21.3.11.2 <i>En menor mesura</i>	69
21.3.12 D'auti advèrbis de manèra e de quantitat	69
21.4 Advèrbis d'afirmacion	70
21.4.1 <i>També</i>	70
21.4.2 Equivalents catalans de <i>e mai</i>	70
21.5 Advèrbis de negacion e formules negatives	70
21.5.1 Negacion preverbau e negacion pòstverbau	70
21.5.2 Era dobla negacion	70
21.5.3 Emplecs de <i>pas</i>	70
21.5.4 Negacion limitada o restrictiva	71
21.5.5 Traduccion deth catalan <i>ni tan sols</i>	71
21.6 Plaça des advèrbis ena frasa	71
22. Es preposicions	72
22.1 <i>A</i>	72
22.2 <i>Amb</i>	73
22.3 <i>Cap (a)</i>	73
22.4 <i>Contra</i>	73
22.5 <i>De</i>	73
22.6 Arrevirada deth catalan <i>des de</i>	74

22.7 <i>Dins</i>	75
22.8 <i>En</i>	75
22.9 <i>Entre</i>	75
22.10 <i>Fins (a)</i>	75
22.11 <i>Malgrat</i>	76
22.12 <i>Per e per a</i>	76
22.13 <i>Segons</i>	77
22.14 <i>Sobre, sota</i>	77
22.15 Era preposicion occitana <i>cò</i>	77
22.16 Emplec de <i>a, en e dins</i>	77
22.16.1 Enes formules oiconimiques	77
22.16.2 Damb es ans	78
22.16.3 D'auti emplecs	78
22.16.3.1 Deuant des complements circonstanciaus de lòc	78
22.16.3.2 Deuant des complements circonstanciaus de temps. Petita nòta sus er emplec de <i>per</i>	78
22.16.3.3 D'outes arremèques sus er emplec des preposicions <i>a, en e dins</i>	79
22.17 Preposicions, locucions prepositives e advèrbis	79
22.18 Locucions prepositives	80
22.19 Repeticion des preposicions en sintgmes e en mots coordinats	80
25. Es conjoncions	81

25.1	Conjoncions de coordinacion	81
25.1.1	Conjoncions copulatives	81
25.1.2	Conjoncions distributives	81
25.1.3	Conjoncions disjontives	81
25.1.4	Conjoncions adversatives	81
25.1.5	Conjoncions continuatives	82
25.2	Conjoncions de subordinacion	82
25.2.1	Conjoncions completives	82
25.2.2	Conjoncions temporaus	82
25.2.3	Conjoncions modaus	83
25.2.4	Conjoncions condicionaus	83
25.2.5	Conjoncions concessives	83
25.2.6	Conjoncions causaus	84
25.2.7	Conjoncions finaus	84
25.2.8	Qüestions sintaxiques	84
	25.2.8.1 Emplec deth present deth subjontiu o deth futur enes subordinades temporaus o modaus	84
	25.2.8.2 Emplec der imperfècte deth subjontiu enes frases condicionaus	84
26.	Formacion de mots. Qüestions sus era derivacion	85
26.1	Oposicion <i>music/musician</i>	85
26.2	Formes damb <i>sos-</i> , <i>sub-</i> , <i>so-</i> . Nòta sus es mots prefixats	85

26.3 Catalan <i>-itzar</i> / occitan <i>-izar, -isar</i>	85
27. Avertiment sintaxic finau	85
28. D'aves qüestions formaus	86
III. Lexic	87
1. Lexic catalan	89
2. Lexic occitan	139

ERA COMISSION LINGÜISTICA DETH TRADUCTOR AUTOMATIC CATALAN-OCCITAN OCCITAN-CATALAN

1. Precedents

Era segona lengua territoriau deth Principat de Catalonha qu'ei er occitan, qu'ena Val d'Aran ei aperat popularaments *aranés*. Es modalitats lingüistiques araneses que son varietats deth gascon, un des sies dialèctes dera lengua occitana. Maugrat que se n'arreconeish era existéncia peth mejan de leis franceses de segon orde –e tanplan peth mejan de bèra decision regionau recenta–, e maugrat qu'er occitan ei era segona lengua minorizada dera Union Europèa en nombre de parlants (que se calcule qu'ei parlat cada dia per mèts de tres milions de persones), era lengua occitana non ei cap oficiau ena major part deth sòn territòri, administrativaments estacat ar Estat francés. Qu'ei oficiau ena Val d'Aran dempús de 1983 e mèts que mèts dempús de 1990 (an dera aprobacion dera *Lei d'Aran*), e en tot eth Principat a partir dera darrèra reforma der Estatut, e qu'a ua arreconeishença enes Valades occitanes de Piemont dempús dera parucion des *Norme in materia di tutela delle minoranze linguistiche storiche* de 1999. Aquera situacion legau anomala der occitan en ua bèra partida d'Occitània, amassa damb eth hèt qu'aqueth país non ei estat (lèu) jamès ua unitat administrativa, qu'ei un des factors que provòquen qu'er occitan non age cap ua varietat estandard coneguda e arreconeguda per ensemble dera poblacion deth sòn país. Era lengua occitana qu'a encara ua preséncia residuau e puraments folclorica enes grani mèdies deth sòn territòri, e a causa des politiques assimiladores der Exagòn, ua partida importanta dera poblacion occitana qu'a –contràriaments ara situacion de cent ans tà darrèr– eth francés coma lengua abituau.

Maugrat tot çò que viem de díder, era codificacion dera lengua occitana non ei bric un domeni vèrge. Lèu tot er occitanisme modèrne qu'admet era reforma de Loís Alibèrt, e que s'accèpte d'ua manèra generau que i a ua forma de referéncia d'occitan que se base sus eth lengadocian aperada *occitan referencial*, *occitan larg*, *occitan general* o *occitan estandard*, ath costat d'uns estandards regionaus convergents entà cada blòc dialectau (gascon, lemosin, auvernàs, vivaroaupenc, provençau) e quitaments tà bèth territòri damb ua personalitat fòrta (coma Niça). Es varietats referenciaus dera lengua –era generau e es regionaus– non an cap d'arremplaçar es formes dialectaus o subdialectaus der occitan, mèts ramplir un espaci qu'enquia ara er

occitan non i ère cap arribat, o que i ère arribat sonque en partida: aqueth dera comunicacion supradialectau.

2. Eth besonh d'ua comission de lingüistes

Eth dia 4 de mai de 2007, ara iniciativa dera Secretaria de Politica Lingüistica dera Generalitat de Catalonha e damb eth sosten deth Conselh Generau d'Aran, que se presentèc en Vielha ua comission de lingüistes entà fixar es formes e es estructures occitanes deth primèr traductor automatic catalan-occitan occitan-catalan equivalents des formes e des estructures dera lengua catalana. Aqueth madeish dia ath ser, en vilatge aranés de Betren, era Comission Lingüistica que començaue era primèra d'ua seguida de sessions de trabalh que se son repetides pendent lèu ua annada. Pr'amor der acabament deth traductor automatic, era activitat dera Comission que s'arrestèc eth dia 30 de març de 2008, aumens enquiath moment que l'arribe ua naua comanda.

Era Comission qu'ère composada mès que mès per lingüistes de prestigi, provienti de diuèrses regions occitanes der Estat francés, mès tanben des vaths occitanes de Piemont (administrativaments italianes) e dera Val d'Aran. Er autor d'aguest document qu'ère cargat d'amiar era direccion scientifica d'aquera comission, qu'eth sòn trabalh ère parallèl ath d'ua comission *tecnica* composada per representants politics e institucionaus des regions que sostenguien eth projècte. As membres dera Comission Tecnica que les calie estudiar, entre d'autes qüestions, es possibilitats de difusion deth trabalh dera Comission Lingüistica, e es accions que se'n podien derivar.

3. Composicion dera Comission

Ena Comission Lingüistica que i ère present lèu tot eth territòri occitan. Que i auie representants de Lengadòc-Rosselhon (Domergue Sumien, Claudi Balaguer), de Meddia-Pirenèus (Patrici Pojada, Patric Sauzet), d'Aquitània (Alain Viaut, Maurici Romieu), de Ròse-Aups (Joan Claudi Rixte, Joan Claudi Forêt), de Piemont (Dario Anghilante, Rosella Pellerino) e dera Val d'Aran (Miquèu Segalàs, Jèp de Montoya). Ath delà, ena Comission que i auie tanben dus representants der Institut d'Estudis

Occitans (IEO; Jacme Taupiac e Ives Lavalada) pr'amor deth pes istoric d'aquera entitat ena promocion e ena defensa dera lengua occitana e, ena debuta, ena sua codificacion.

Uns quanti membres –era major part– dera Comission Lingüística non solaments auien participat activaments enes experiéncias precedentes de codificacion dera lengua, mès son tanben autors d'obratges gramaticaus o lexicografics de referéncia sus tota era lengua occitana o sus bèra ua des sues varietats dialectaus. Er engatjament de toti es membres dera Comission que hec que lèu toti participèssen d'ua manèra activa en totes es jornades de trabalh maugrat qu'a quauqui uns les separauen distàncies importantes dera Val d'Aran, a on se son hètes totes es sessions dera Comission. Aqueri –pòqui– que non se podien desplaçar tà Vielha, que mandauen soent ara direccion scientifica es sòns comentaris o es sues suggestions sus bères ues des decisions presentes enes compdes renduts des sessions, damb er objectiu que siguessen exposats as auti membres dera Comission.

Arremerquem qu'eth hèt qu'es regions occitanes designen uns representants entà participar en ua comission responsabla de trabalhs lingüistics qu'ei quauquarren d'istoric, d'inedit enquiath moment. Qu'ei tanben un precedent, perque aqueth sistèma de representacion qu'ei estat probablaments era inspiracion deth darrèr ensai de crear ua acadèmia dera lengua occitana der Institut d'Estudis Occitans e deth Conselh Generau d'Aran, dues institucions que sostenguien o que participauen en trabalh dera Comission Lingüística possada pera Secretaria de Politica Lingüística dera Generalitat de Catalonha.

Era Comission Lingüística qu'amassaue membres provienti der IEO e tanben d'auti lingüistes designats pes regions qu'auien participat en Conselh dera Lengua Occitana (CLO; de prumèr, eth president e eth vicepresident). De hèt, maugrat qu'en moment dera creacion dera Creacion Lingüística venguie d'un periòde d'inactivitat publica de diuèrsi ans, eth CLO qu'ère era darrèra temptativa qu'era lengua occitana aguesse ua autoritat normativa. Pendent eth mes de deseme de 2007 aquera entitat que publicuèc un document a on s'amassaue e s'ordenaue es *preconizacions* elaborades a

partir de 1997, e qu'eth sòn president i hadie ua avaloracion positiva deth trabalh dera Comission, e que l'exposauè coma modèl:¹

En publicant aqueste document de sintèsi lo CLO senhala lo trabalh fach, dona un instrument immediatament util e pausa una pèira d'espèra. Lo CLO a ben jogat lo ròtle que s'èra donat. Per anar mai luènh cal qu'un CLO renovat o una altra estructura prenga la relèva. [...] La *Comission deth traductor* a rebut del *Departament de Cultura e Ensenhament del Conselh Generau d'Aran* e de l'*Oficina per l'Occitan en Catalonha* (creada a la Generalitat de Catalonha après l'oficializacion de la lenga occitana) la mission de fixar las causas linguísticas e graficas d'un traductor automatic catalan-occitan en collaboracion amb una empresa d'engenhariá informatica. Los membres d'aquela comission son de linguistas amb de perfils de competéncia pro diversés e son mandatats per las Regions occitanas de tres estats ont l'occitan se parla. La *Comission deth traductor* recampa doncas la competéncia, la validacion politica e la perspectiva d'una realizacion concreta. A sauput en mai evitar las proclamacions ufanosas que fan nàisser d'inutills enjòcs de prestigi e de poder. Aquela estructura es una bona prefiguracion, çò'm par, de l'institucion que nos caldrà desenant far foncionar per contunhar l'òbra del CLO, que siá aquela institucion lo CLO meteís o una altra estructura.

4. Objectius e foncionament dera Comission

Era Comission Lingüística que s'amassèc dètz còps: 4 e 5 de mai de 2007; 14 e 15 de seteme de 2007; 1 e 2 de deseme de 2007; 2 e 3 de hereuèr de 2008; 29 e 30 de març de 2008. Es sessions qu'an agut ua durada minimau de ueit ores, e maximau de quinze, çò que vò díder qu'es membres dera Comission an trabalhat amassa pendent mès de cinquanta ores, e que pendent tot aqueth temps an prenut decisions lingüísticas. Coma auem ja senhalat, eth trabalh dera Comission que consistie –se deisham de costat era seleccion d'un còrpus textuau iniciu que servic entà veir es elements occitans mès freqüents enes tèxtes representatius– a fixar es formes e es estructures occitanes qu'eth traductor calie que produísse a partir d'un tèxte en catalan. Mès eth sòn prètzhet non s'arrestaue cap aqui. Era Comission Lingüística se cargaue tanben de fixar er ensemble

¹ Era revista electronica *Lingüística Occitana* que consagrèc eth sòn siesau numèro a publicar aqueth document, *Preconizacions del Conselh de la Lengua Occitana* [www.revistadoc.org].

des formes e des estructures occitanes qu'eth traductor calie que sabesse interpretar, e donc que sabesse arrevirar ena lengua catalana. Arremerquem qu'aquera qüestion ei tant importanta coma era precedenta se tiem compde qu'era lengua occitana a ua variacion diatopica fòrça mès notabla qu'era lengua catalana.

Era Comission Lingüística qu'a hèt causides grafiques en casi qu'en occitan non i auie ua soleta solucion acceptada per toti. Qu'a hèt tanben seleccions fonetiques, morfologiques e lexicaus en situacions qu'era diuersitat der occitan ei arremercable e qu'ère de besonh de trobar ua solucion unica perque eth traductor automatic non pòt engendrar qu'un equivalent occitan de cada element catalan, maugrat que i pogue auer mès d'ua solucion valida e admissibla d'un punt de vista normatiu. Qu'a determinat un nombre important d'estructures sintactiques e de locucions qu'eth catalan e er occitan non coïncidissen cap, e qu'a tanplan examinat hèts que separen er occitan generau e er occitan dera Val d'Aran, maugrat qu'era sua tòca principau non ère cap eth gascon parlat en Principat. Era Comission Lingüística qu'a parlat mès d'un còp der aranés e que n'a deishat constància enes sòns documents, sustot entà sarrar aquera forma de gascon dera varietat occitana generau deth traductor automatic, tà evitar er alonhament der aranés deth rèste der occitan, provocat peth hèt qu'era Val d'Aran aparten a un estat diferent deth qu'aparten era major part d'Occitània.

Era direccion scientifica que dirige es sessions dera Comission, que'n fixaue er orde deth dia e es qüestions que calie estudiar en cada trobada. Qu'amassaue tanben es conclusions dera Comission peth mejan de compdes renduts e de documents annèxes –escrits damb intencion en aranés– que, dempús que siguessen aprovats ena session següenta, èren mandadi ara enterpresa cargada de realizar eth traductor automatic, entà que i introduxisse es acòrds dera Comission Lingüística. Era direccion scientifica, d'un aute costat, que conselhaue tanben es tecnicianes d'aquera enterpresa entre es sessions dera Comission Lingüística. Aqueth conselh qu'ei estat composat dera resolucion de dobtes episodics en procèssus d'introduccion des donades, dera confeccion de documents lingüistics a on se resumie es principaus diferéncias sintactiques entre eth catalan e er occitan, mès tanben deth trabalh d'arrecèrca e de documentacion bibliografiques sus quauqui punts lingüistics –mès que mès sintactics e lexicaus– conflictius.

5. Era lengua deth traductor

Qu'auem ja avertit qu'er occitanisme accèpte d'ua manèra generau que i a un modèl lingüistic de referéncia de basa lengadociana. Eth lengadocian non ei solaments era modalitat occitana que semble mès ath catalan, mès eth dialècte centrau e eth mès emplegat enes publicacions actuaus. Qu'ei ua varietat qu'evite cèrtes originalitats –mès que mès fonetiques– des dialèctes periferics, e qu'ei ath madeish temps era modalitat mès importanta d'un punt de vista geografic, pr'amor qu'ei era soleta que tèrmie damb toti es auti dialèctes. Donques, era Comission Lingüistica –a on hèm a breubar que i auie lingüistes de totes es zònes dialectaus d'Occitània– non dobtèc a proposar qu'es formes e es estructures occitanes produsides peth traductor automatic siguessen coerentes damb es que son proposades pes trabalhs sus era codificacion dera lengua occitana, a mès fòrta arrason se tiem compte qu'existie ja ua basa de traduccion automatica entre eth catalan e eth gascon dera Val d'Aran, era varietat occitana que se parle en Principat de Catalonha.

En moment d'establir un còrpus textuau que servisse de basa tath futur traductor automatic, era Comission Lingüistica qu'acordèc que i aguessen ua representacion especiau –sense deishar de costat es documents en d'agues varietats occitanes– es tèxtes escrits en lengadocian, e mès que mès en aqueth occitan de referéncia de basa lengadociana que vò servir entara comunicacion supradialectau. Aquerò que se concretizèc, per exemple, pera inclusion en còrpus de tèxtes que podien apartier ara *Gramatica occitana* de Loís Alibèrt o de d'auti documents signats quitaments per quauqui uns des membres dera Comission, mès tanben de produccions occitanes provientes deth malhum o d'autors literaris lengadocians que son estats considerats coma modèl entara elaboracion der estandard generau occitan (per exemple, perque ère previsible, Joan Bodon).

Eth lengadocian produsit peth traductor automatic que partís d'aquerò que quauqui trabalhs (coma er article istoric de Bec de 1972),² an aperat *occitan mejan* o *occitan central*. En d'auti mots: eth lengadocian que non ei meridionau, pr'amor qu'es modalitats lengadocianes deth sud partatgen bères caracteristiques damb eth gascon –eth dialècte occitan mès originau– que non se repetissen en d'auti parlars lengadocians, e

² BEC, Pèire (1972): «Per una dinamica novèla de la lenga de referéncia: dialectalitat de basa e diasistèma occitan». *Annales de l'Institut d'Etudes Occitanes* 4e série, II, 6, p. 39-61.

anóncien quauqui trèts lingüistics que son tanben presents enes lengües geograficaments peninsulares –coma eth catalan– que non tornen pas a campar en occitan septentrionau, en provençau o –encara un còp– en rèste deth lengadocian. Aquerò que provòque, per exemple, qu'era arrevirada deth catalan *llet* sigue *lach* e non pas *lait* (ne *lèit*); que *fet* vengue *fach* e non pas *fait* (ne *fèit*); qu'er article definit en masculin singular sigue *lo* e non pas *le*; o qu'eth traductor automatic produsísque un article partitiu enes arrevirades en occitan (*vòli de pan* qu'ei er equivalent occitan de *vull pa*) que non ei cap emplegat en quauqui parlars meridionaus de Lengadòc, qu'an un comportament parallèl ath deth gascon e ath deth catalan. Eth traductor automatic que produsís un occitan qu'era sua basa son bèri parlars lengadocians, mès aquerò non vò cap díder que non tengue compde des autes varietats occitanes, e tanpòc que desbrembe es auti dialèctes occitans quan a calgut determinar se qué calie qu'eth traductor automatic produsísse, o quan a calgut decidir se qué aparten ar occitan estandard generau e se qué i aparten pas.

Que s'ei ja senhalat qu'era Comission Lingüistica decidic qu'eth traductor arreconeguesse es formes pròpies des auti dialèctes occitans cada còp qu'aquerò siguesse possible, mès que mès en cas des formes e des estructures qu'an ua importància territoriala o simbolica importanta, o aumens quan calie parlar d'ua solucion tipica d'un des dialèctes occitans. Maugrat que –coma s'ei ja anonciat– calerie fixar d'ua manèra mès sistematica es sinonims territoriaus des formes qu'eth traductor automatic produsís ara ora d'ara, aqueth estrument que sap ja interpretar bères formes e bères estructures que non son cap lengadocianes e que poirien èster considerades coma formes e estructures pròpies des estandards regionaus. Era Comission Lingüistica que proposèc, per exemple, qu'eth traductor automatic sabesse arrevirar en catalan er article plurau invariable provençau *lei(s)* maugrat que produsísse *los* e *las* enes arrevirades en occitan (aqerò que siguec justaments eth primèr acòrd dera Comission Lingüistica, deth 4 de mai de 2007). Que proposèc tanben de preveir era preséncia dera desinéncia de plurau *-ei* enes autes categories gramaticaus. Dera madeisha manèra, eth traductor automatic que produsís era preposicion *amb* coma equivalent deth catalan *amb*, mès qu'arreconeish es formes *emb*, *dab* o *damb*, e tanplan formes *damb* un *-e* promoigudes per quauqui lingüistes –mès non pas peth CLO– o emplegades per quauqui autors, coma *ambe* o *embe*. Totun, que cau insistir que manque fòrça trabalh en domeni des caracteristiques des cinc dialèctes periferics, e qu'en avenidor serie fòrça plan qu'un vivaroaupenc, un lemosin, un provençau o un gascon –que non sigue aranés– poguessen

arrevirar en catalan es tèxtes escrits en sòn occitan sense que les calguesse auer recors as solucions der estandard generau.

Era Comission Lingüística qu'a agut soent dificultats importantes, perque de còps non i a pas ua soleta solucion que pogue èster considerada coma estandard, ne tanpòc coma milhor qu'es autes solucions. D'ua manèra generau, quan i auie diuèrses causides possibles, que s'a dat era prioritat as solucions mès operacionaus o foncionaus d'un punt de vista tecnic (per exemple, es qu'evitauen es ambigüitats e era omonimia). Es decisions que son estades prenudes d'ua manèra generau per consensus, e non ei estat de besonh d'auer recors ara majoritat qu'en pòqui casi. Era obligatorietat d'arrevirar cada forma catalana per ua soleta forma occitana qu'a provocat, per exemple, que i age fin finau mès membres dera Comission que s'an estimat mès qu'er equivalent occitan dera forma catalana *illa* sigue *isla* abans que *illa*. Maugrat aquerò, era Comission Lingüística qu'a rendut compde deth hèt que i a bones arrasons entà causir quina que sigue d'aqueres dues formes (acòrd 51 deth 30 de març de 2008), çò que poirie perméter de dedusir que totes dues poirien èster considerades coma estandard, ja que i a ua partida importanta des principaus lingüistes deth país que serien per aquera possibilitat o que s'estimarien mès era forma que non ei cap produsida peth traductor automatic. Un exemple semblable ath de *illa* e *isla* qu'ei eth des descendents deth grop -RS-, ja qu'a calgut causir entre *borsa* e *bossa*, o entre *orsa* e *ossa*, per exemple (acòrd 54 deth 30 de març de 2008).

Er occitan produsit peth traductor automatic qu'ei fidèu ara norma. Autaments dit: qu'escriu *amb* e *doas*, e non pas *ambe* e *doás*. Totun, era Comission Lingüística qu'a proposat qu'eth traductor automatic arreconeque formes que non son pas normatives o que son de normativitat dobtosa mès que son socializades o qu'an ua preséncia abituaue enes documents occitans actuaus e enes deth còrpus textuaue. Aquerò non vò cap díder que se'n volgue legitimar er emplec, ne tanpòc que se volgue sancionar cèrtes formes coma normatives. Qu'ei un aute còp ua decision foncionau, que d'un costat evite es discutides esteriles sus bèri hèts polemics (hèm a brempar qu'era Comission non jògue cap eth ròtle d'autoritat normativa) e que d'un aute cèrque qu'es usatgèrs occitans deth traductor automatic se poguen arreconéisher ena sua lengua, quitaments en cas qu'empleguen solucions antinormatives o paranormatives qu'an ua cèrta difusion. De hèt, era Comission Lingüística non podie cap assumir era responsabilitat de solucionar en un temps recòrd totes es quèstions polemiques o problematiques dera codificacion

dera lengua occitana, e eth traductor automatic non calie que siguesse era airina prescriptiva de referéncia dera lengua occitana. Sense pèrder era norma de vista, donc, que se hè concessions as formes o as representacions grafiques qu'ei probable que non apareguen ena major part des gramatiques e des dictionaris occitans actuaus, e que de segur que tanpòc non comparàn enes deth futur. Aquerò que signifie qu'eth traductor engendre era forma normativa *paur* e non pas era forma incorrècta *páur*, mès qu'un usatgèr qu'escrigue *páur* aurà tanben *por* ena arrevirada en catalan deth sòn tèxte occitan. Eth traductor automatic que produsís *astre* e qu'arreconeish *bonaür*, mès qu'admet ath madeish temps eth francisme *bonur*. Era Comission que decidic qu'eth tracutor acceptèsse era representacion *çaquelà* ath costat dera representacion prioritària *ça que la* (acòrd 31 deth 5 de mai de 2007), er article provençau *li(s)* ath costat deth normatiu *lei(s)* (acòrd 1 deth 4 de mai de 2007) e tanplan mots prefixats a on se hè un emplec incorrècte deth junhent (acòrd 5 deth 2 de hereuèr de 2008). Donques, era Comission Lingüística que hec a passar era utilitat deuant dera prescripcion. Aquera mesura, qu'a hèt a auançar fòrça eth trabalh dera Comission e que non pòt èster destacada dera situacion actuaue dera lengua (cau demorar qu'arribe eth dia qu'ua decision coma aquera sigue considerada coma inacceptable, perque aquerò significarie qu'era situacion ei amilhorada), se s'anóncie coma cau, non hè mau ara norma, ja que non tòque pas era produccion de tèxtes en occitan.

Maugrat tot çò que viem de díder, non seríem cap sincèrs se non diguéssem que quauques ues des decisions dera Comission Lingüística pòrien èster sense problèma deliberacions d'ua autoritat normativa. Que i a agut casi qu'era Comission a modificat dirèctaments damb intencion bères ues des causides d'Alibèrt, e qu'a estudiat quauques qüestions qu'enquia ara non èren cap estades exposades en cap des documents des organismes o des institucions qu'auien vocacion per èster eth referent normatiu dera lengua occitana. Qu'ei atau qu'eth traductor automatic produsís, per exemple, *equipa* e *pàtria* maugrat qu'Alibèrt s'estimaue mès *esquipa* e *patria* (acòrd 53 deth 30 de març de 2008; acòrd 80 deth 3 de hereuèr de 2008). Aqueres decisions intencionaments normatives o que non son complètaments coïncidentes damb era norma, an suscitats debats e reflexions fòrça productius, e de còps que son estats eth resultat d'ues arrecèrques de fòrça qualitat qu'era Comission a demanat a bèth un des sòns membres (qu'ei eth cas de *esquipa* e de *equipa*, o eth dera preséncia de *sos-*, *so-* e *sub-*, per exemple; acòrd 49 deth 30 de març de 2008). Era futura autoritat normativa dera lengua

occitana calerie que profitèsse d'aqueres decisions e de bèri trabalhs dera Comission. Enquia ara, per exemple, non i auie cap d'arrecèrca que sagèsse de determinar er equivalent en occitan estandard generau deth catalan *ramader*, e non s'auie cap discutit guaire sus bèri neologismes o sus bèri tèrmes especializats qu'era Comission a estudiat.

Bères ues d'aqueres decisions que parlam, se non son conscientaments normatives, qu'exprimissen aumens ua cèrta inestabilitat dera norma actuau que se manifèste qu'es membres dera Comission son d'ua manèra majoritària per solucions qu'enquia ara non èren cap etiquetades coma normatives. Eth traductor automatic que produsís *arab* e non pas *arabi*, maugrat qu'en document deth CLO publicat un mes abans der acòrd dera Comission sus aqueres formes (acòrd 81 deth 3 de hereuèr de 2008) se daue prioritat ara forma *arabi*. Non s'i condemnaue cap *arab* (qu'ère en tèxte der acòrd qu'eth CLO publicuèc uns ans abans sus era famosa e polemica *-e de sosten*), e era Comission que decidic de hèr a passar aquera forma deuant de *arabi*, qu'ei en tot cas ua forma que quinsevolhe usatgèr deth traductor automatic pòt emplegar, perque serà arrevirada en catalan. En casi de sinonimia, era preferéncia per ua forma non pòt cap èster vista sistematicaments coma eth resultat d'ua decision normativizadora. Non solaments perque cèrtes decisions cèrquen sonque era foncionalitat, mès tanben perque era estandardizacion d'ua lengua non supòse que i age tostemp ua soleta solucion ierarquicaments superiora as autes. Alibèrt, per exemple, qu'arrecuelhie es formes *comunitat* e *comunautat*, mès eth traductor automatic, que non pòt produsir qu'ua soleta forma coccitana, produsís *comunitat* e arreconeish *comunautat* perque ère de besonh tot simplaments de dar prioritat a un des dus mots mès que non pas perque i age agut ua causida arrasonada majoritària o unanima d'ua des dues formes.

Eth resultat actuau deth traductor automatic qu'a dilhèu caréncies, mès era Comission Lingüística qu'arribèc quitaments de preveir quauqui petits detalhs formaus (per exemple, er orde des elements enes adreces postaus; acòrd 65 deth 2 de hereuèr de 2008), e que proposèc tanplan d'includir en traductor ua representacion nombrosa de toponims catalans, occitans e internacionaus ena sua forma occitana (qu'ei just de díder qu'aquerò profite deth trabalh d'un membre dera Comission en encastre deth CLO). Mès que cau arremercar sustot eth trabalh abundant de comparason sintactica entre eth catalan e er occitan modèrnes amiat pera Comission, de còps damb uns resultats que son estadi tanben notables, e damb reflexions interessantes sus eth procèssus de convergècia que calerie que seguissen es estandards catalan e occitan, contrari ara

separacion formau progressiva entre es dues lengües imposada per espanhòu e peth francés. Era arrèrca lingüistica dera Comission qu'ei estada espciauments laboriosa en domeni des locucions, e fòrça mès abundantà de çò qu'era direccion scientifica preveigec iniciauments maugrat qu'es resultats –qu'ac calie demorar– son luenh dera exhaustivitat.

6. Previsions e avertiments

Qu'ei impossible de preveir totes es equivaléncias entre dues lengües, çò que provòque qu'es traductors automatics siguen per fòrça imperfèctes. D'un aute costat, un traductor automatic que pòt préner en consideracion es freqüéncias de bèri elements o de bères seqüéncias, tanplan era sua condicion sintactica, mès qu'ei dificil que preveigue hèts que son estrictaments semantics. Aquerò que son limitacions generaus des traductors automatics que nosati non viem cap de describir. Donc, arremerquem quauqui hèts que condicionen eth resultat definitiu deth traductor automatic que tòquen ua airina que ten compde dera lengua occitana, e resumim ath madeish temps bèri uns des hèts senhaladi enquiath moment que'n cau tier compde imperativaments abans d'emplegar aqueth traductor automatic qu'a preséncia occitana:

a) Ena lengua de destinacion un traductor automatic cau que produisques un equivalent concrèt d'ua forma o d'ua estructura d'origina. Era diuersitat dialectau der occitan e era situacion actuau deth sòn procèssus de codificacion e d'estandardizacion que provòquen que, contràriaments a çò que pòt arribar en d'autes lengües, en occitan i age d'ua manèra abituau diuèrses formes e quitaments diuèrses estructures que pòden èster vistes coma estandards. Que i cau ajustar era existéncia d'estandards regionaus qu'an ues solucions especificques, o ben eth hèt que çò qu'ei majoritari en dialècte lengadocian –qu'ei era basa der occitan estandard generau– non ei còps que i a majoritari en d'auti endrets deth domeni lingüistic.

b) Eth besonh de causir ua soleta forma occitana en situacions que i coabite diuèrsi geosinonims qu'an ua preséncia territorial similara, a provocat que bères decisions dera Comission Lingüistica siguen estades prenudes en foncion dera operacionalitat des solucions en encastre deth traductor automatic. Que i a causides dera Comission que, mès que non pas ua conseqüéncia d'ua aplicacion d'uns critèris de

codificacion lingüística (diasistematicitat des solucions, istoricitat, foncionalitat, autonomia, regularitat, coerenca des resultats damb es de d'aures lengües...), se basen sus era freqüència d'ua solucion determinada en còrpus o ben sus era volontat d'evitar ambigüitats o problèmes d'interpretacion en traductor automatic. Aquerò que signifie que i a acòrds dera Comission Lingüística que pòden èster catalogats coma normativizadors, perque pòrien plan apartier a ua autoritat normativa d'un punt de vista lingüistic, mès que n'i a tanben d'aures que non i a cap de prescripcion, mès ua simpla decision prenuda en un contèxte que s'a pensat qu'ère prioritari qu'es usatgèrs s'arreconeguessen ena lengua produsida peth traductor automatic.

c) Era codificacion dera lengua occitana qu'ei encara parciau, e era codificacion deth lexic qu'ei espciauments luenh dera normalitat. Aquerò que supòse qu'es resultats d'un traductor automatic que pren en consideracion er occitan seràn mès limitats que se s'aguesse tengut compde d'ua lengua completament consolidada, e quitaments de lengües minorizadas coma eth catalan, qu'era sua codificacion ei en un estadi mès avançat que non pas era der occitan. Que supòse tanben qu'eth procèssus d'introduccion des donades en traductor ei estat mès pesuc e complicat qu'en varietats lingüistiques codificades coma cau, ja qu'a calgut un trabalh suplementari de codificacion e de paracodificacion. Donc, qu'a calgut suspassar tota sòrta de problèmes que non existirièn pas en d'aures lengües: punts ortografics conflictius que toti es lingüistes non i an cap eth madeish vejaire; desacòrds e contradiccions entre cèrti obratges de referéncia; manca d'unanimitat en çò que tòque ara acceptabilitat de bères estructures o formes... Era inexisténcia d'ua codificacion solida sostenguda per ua autoritat normativa acceptada per toti, provòque qu'eth trabalh de crear un traductor automatic que tenguè compde dera lengua occitana exigisque mès temps, mès arrecèrca e mès documentacion que non pas s'eth traductor tenguèsse compde d'ua varietat lingüistica sociauments normau.

d) Coma consequéncia d'aquera estandardizacion parciau dera lengua occitana qu'auem parlat, que i aurà dilhèu bèri elements lingüistics estructuraus qu'era Comission Lingüística non aurà cap estudiat, o qu'en tot cas aurà estudiat sonque en partida. De hèt, eth contengut occitan deth traductor automatic qu'aurie de besonh un procèssus permanent d'adaptacion e de revision, parallèl as avançaments lingüistics en procèssus d'emergéncia e d'arrenaishença dera lengua occitana. D'un aute costat, entà hèr a créisher eth traductor automatic que se pòirie inclúdir es formes e es estructures mès

arremercables e simboliques de cada blòc dialectau occitan, entà aumentar eth nombre d'usatgèrs que se poguessen arreconéisher en traductor. Era Comission qu'a hèt sonque un trabalh parciau en aqueth domeni.

e) Còps que i a era Comission Lingüística qu'a constatat qu'ei dificil que se tradusísque coma cau bères estructures sintactiques. Qu'ei dificil qu'un sistèma de traduccion automatica pogue preveir d'ua manèra adequada cèrta hêts. Se i arribe, que pòt èster qu'aquera prevision non sigue rentabla, e qu'era sua preséncia provoqe mès errors e ipercorreccions que non pas era sua abséncia. Era Comission Lingüística qu'a hèt a constar enes compdes renduts des sues session quauqui uns d'aqueri hêts sintactics problematic: es demostratiu d'arrepresa e era posicion des adjectius en sintagma nominau (acòrd 64 deth 2 de hereuèr de 2008); era repeticion des preposicions quan i a dus substantius o dus sintagmes nominaus coordinats (acòrd 59 deth 2 de hereuèr de 2008); er orde des elements dera frasa (acòrd 91 deth 3 de hereuèr). Que cau arremercar qu'en aqueres qüestions non i cau cap veir deficits d'aguest traductor automatic, mès obstacles mèslèu tecnicos que peth moment son de mau resòlver en encastre dera traduccion automatica en generau o ena traduccion automatica entre catalan e occitan.

Que pòt semblar que tot çò que viem de díder minimize es merits dera Comission Lingüística, mès que pensam qu'eth bilanç dera sua activitat dempús deth 4 de mai de 2007 enquiath 30 de març de 2008 cau que sigue per fòrça positiu, d'un punt de vista quantitatiu e tanben d'un punt de vista qualitatiu. Era qualitat qu'ère quauquarren de previsible se tenguém compde dera nauta competéncia lingüística des sòns mèmbers, mès era quantitat que rèste luenh des previsions inicials. Mès era existéncia d'aquera comission non solaments a permetut d'amiar ua quantitat de trabalh plan importanta, mès a hèt pròva qu'ei possible de crear un espaci a on es lingüistes que hèn arrecèrques sus era lengua occitana poguen trabalhar amassa, independentaments des sues afinitats disciplinàries e personaus, e des sues opinions diferents –previsibles en ua situacion de minorizacion lingüística– sus bèri punts normatius. Era existéncia d'aquera comission calerie que servisse entà estimular era creacion definitiva d'ua autoritat lingüística occitana, e tà hèr a veir qu'aqueth objectiu non ei bric dificil s'ei sostengut pes institucions publicques. Que cau auançar lèu-lèu ena codificacion der occitan. Aquerò qu'ei imprescindible entà qu'aquera lengua se pogue fixar objectius socials mès ambiciosi. Entà qu'arreconquiste es domenis qu'a perdut pendent eth darrèr sègle.

ES ACÒRDS DERA COMISSION LINGÜISTICA. PRESENTACION

Ara seguida qu'auetz eth trabalh qu'era Comission Lingüistica a pogut hèr pendent mès d'un an de trabalh. Enes pagines següentes que trobaratz es qüestions lingüistiques qu'era Comission a conselhat d'ua manèra explicita ara enterpresa cargada dera realizacion deth traductor automatic catalan-occitan occitan-catalan: elements que tòquen era grafia e era fonetica, era morfologia e era sintaxi, e tanben eth lexic (e donc era semantica, er emplec o era representacion especifica de bères formes isolades).

Qu'ei evident que non i son pas presentes totes es qüestions qu'apareisherien en ua gramatica o ben en un diccionari. A propòs d'aquerò que tornam a arremercar çò qu'auem ja arremercat ena seccion precedentia: er objectiu dera Comission Lingüistica non ère cap eth de realizar obratges normatius o descriptius exhaustius, gramaticaus o lexicografics, mès tot simplaments conselhar era enterpresa que realizaue eth traductor, e donc préner acòrds estacats as besonhs qu'auie era elaboracion der arrevirador e resòlver es dobtes e es problèmes deth procèssus d'introduccion des donades lingüistiques en un sistèma de traduccion automatica. Era Comission non podie cap estudiar toti es punts problematices dera normativa actuau dera lengua occitana, ne tanpòc hargar ua gramatica e un diccionari en aqueth brèu temps. Ara Comission non li calie quitaments pas estudiar es qüestions mès interessantes d'un punt de vista lingüistic, mès soent aqueres que son estadisticaments mès freqüentes. Aquera qu'ei ua des arrasons que pòt justificar era irregularitat aparenta de bères ues des decisions dera Comission, o ben que de còps non i age comentaris o acòrds sus aspèctes lingüistics que son normauments enes gramatiques que dilhèu non son extraordinàriaments freqüents, ne donc urgents en trabalh d'ua comission de lingüistes ath servici d'un traductor automatic. Es tecnicians dera enterpresa cargada deth traductor automatic qu'an demanat soent ara Comission Lingüistica aquerò qu'era sua longa experiéncia les conselhaue de demanar.

En cas que non i age un acòrd explicit sus ua qüestion precisa, cau interpretar qu'era Comission admet qu'es formes e es estructures que cau qu'eth traductor automatic produsisque son aqueres que son estades exposades per Alibèrt coma formes preferenciaus. Aqueth que siguec un des acòrds prefixats ath començament des trabalhs dera Comission: en cas que non s'aprovèsse explicitaments quauquarren de diferent de çò que se ditz enes obratges alibertins, es membres dera Comission se comprometien a

respectar es solucions preconizadas per aqueth lingüista lengadocian. Aquerò non empache pas que i age fòrça acòrds dera Comission a on s'arreaforme es causides d'Alibèrt d'ua manèra explicita, a on se nuance bèth punt dera norma alibertina, e quitaments bèth cas a on se modifique çò que diguec aqueth lingüista. Totun, cau tier compde tanben que i pòt auer d'autres formes o estructures que son presentes en traductor perque son abituaus en còrpus textuau, d'autres que pòden èster conselhades pera direccion scientifica o per d'auti membres dera Comission (qu'an hèt suggestions as tecnicians deth traductor que non son pas enes compdes renduts e qu'an introdusit informacions dirèctaments en logiciu), e encara d'autres que son ua consequéncia des decisions que son estades prenudes pes tecnicians dera enterpresa que realizaue eth traductor, en foncion de critèris quantitatus o dera operacionalitat des causides lingüistiques. Era Comission Lingüistica non podie amiar a tèrme tot eth trabalh deth traductor, e donc qu'ei responsabla des contenguts lingüistics qu'exposam ara seguida. Que poirie contunhar a trabalhar pendent longtemps, mès aquerò non vò pas díder que non calgue èster plan satisfèt des resultats des sues amassades. Eth traductor automatic catalan-occitan occitan-catalan, maugrat qu'ei luenh dera perfeccion perque eth trabalh dera Comission ei estat luenh dera exhaustivitat, a ua qualitat fòrça mès nauta que d'auti traductors automatics. Maugrat que tot çò que se podie estudiar non s'ei cap encara estudiat, era Comission qu'a aumens prenut decisions sus es principaus qüestions morfològiques e sus es principaus punts que i a diferéncias dialectaus importantes entre es dialèctes occitans.

Entà qu'es acòrds dera Comission Lingüistica poguen èster consultats aisidaments per aqueth que s'interèsse ena comparason entre eth catalan e er occitan o enes ahèrs que tòquen era normativizacion dera lengua d'òc, es sòns contenguts lingüistics que son estats ordenats per nivèus d'analisi lingüistica, e non pas cronologicaments. Totun, que s'indique entre croquets eth numèro e era data de cada acòrd (que compren es contenguts que se son exposats precedentaments en aquera seccion). En cas qu'era Comission age cambiat de vejaire sus un punt lingüistic concrèt, que s'expòse sonque era causida definitiva, e non pas es acòrds precedents. Ena partida consagrada ara morfosintaxi e ena prumèra seccion deth lexic, es elements gramaticaus occitans que son exposats a partir des formes catalanes (damb era soleta excepcion des vèrbes ena partida morfosintaxica). Totun, non va cap a èster dificil d'arretrobar es formes occitanes a partir des formes catalanes.

Aguest document qu'ei escrit en occitan dera Val d'Aran pr'amor dera encomana que se mos hec ena debuta des trabalhs dera Comission. Era varietat aranesa siguec causida simbolicaments coma varietat veïculara des sòns documents pr'amor deth ròtle simbolic dera Val d'Aran en contèxte occitanocatalan e deth hèt qu'ei mercés ath hèt qu'Aran aparten ath Principat de Catalonha qu'er occitan ei vengut oficiau en aqueth territòri e, probablaments, que i auie un projècte de traductor automatic catalan-occitan occitan-catalan. Mès ath nòste vejaire er emplec dera varietat aranesa qu'a encara un aute significat. Encara qu'eth traductor automatic produsisque ues formes dera lengua occitana e pas d'autes, aquerò non vò cap díder qu'aqueres formes siguen es soletes que siguen bones e acceptables, ne tanpòc que ena Comission Lingüística i manque eth respècte ara diuersitat dialectau dera lengua occitana. De hèt, er objectiu deth traductor automatic qu'ei era produccion d'un occitan mès o mens *típic* o *generau*, que pogue èster identificat parièraments coma occitan per toti es parlants d'aquera lengua, maugrat que i age diferéncias arremercables entre aqueth occitan e eth sòn parlar occitan naturau. Toti es dialèctes an era madeisha valor, e er emplec scientific der aranés en aguest document que n'ei ua evidéncia.

I. FONETICA E GRAFIA

1. Qüestions de vocalisme

1.1 Resultats de QUA e de GUA

Eth traductor que produsirà *lenga* o *aiga* en occitan general. Totun, es representacions *lengua* o *aigua* que seràn arreconegudes pr'amor que son correntes en dialècte gascon. [Acòrd 28, 15-9-2007]

1.2 Resultats de -ARIA e de -ERIA

Eth resultat prioritari dera seqüència latina -ARIA que serà *-ièra*. Eth femenin de *fornier* qu'ei donc *forniera*, per exemple. Totun, que calerà qu'eth traductor automatic arreconegue era seqüència finau lengadociana *-ièira*, e evidentaments correspondéncias territoriaus d'aqueres seqüéncias coma *-iera* o *-èra* (qu'ei era seqüència qu'eth traductor produsís en aranés): *forniera*, *forniera*, *hornèra*.

Quan era seqüència finau etimologica ei -ERIA, que se causís tanben coma producte prioritari era seqüència *-ièra*: *fièra*, *entièra*, *cadièra*. Mès un còp mès cau arreconéisher era seqüència *-ièira*: *fièra*, *entièra*, *cadièra*. [Acòrd 10, 1-12-2007]

1.3 Diftongason de O en LOCU e en FOCU

Era comission que decidís qu'er arrevirador automatic produsirà en occitan generau es formes *luòc* e *fuòc*, damb un diftong. Qu'arreconeisherà es sinonims territoriaus *lòc* (prioritari en aranés), *fòc*, *luec* (pro minoritari) o *fuèc* (parallèl ar aranés *huc*). [Acòrd 11, 2-2-2008]

1.4 Barradura de O brèu/dubèrta deuant deth grop consonantic -NT-

Er arrevirador automatic que produsirà es formes occitanes *font* e *pont* (e non pas *fònt* e *pònt*, que totun arreconeisherà) coma formes equivalents des mots catalans *font* e *pont* e des formes der occitan dera Val d'Aran *hònt* e *pònt*. [Acòrd 20, 2-2-2008]

1.5 -e de sosten

Non se tòque monograficaments aquera qüestion. Totun, que se pren decisions sus quauques formes que i son estacades (vid. § 22.2; vid. lexic: *àrab, gent*).

1.6 D'autres qüestions

Dissimilacion dera vocau pretonica *i-i > e-i*: vid. lexic (*visitar*)

2. Qüestions de consonantisme

2.1 Eth grop latin -CT-

Eth resultat deth grop latin -CT- causit coma prioritari qu'ei *-ch-*, e pas *-it-*. Donc, eth traductor que generarà *fach, dich, lièch, escrich* o *ochanta*, mès arreconeisherà *fait, dit, lièit, escrit* o *oitanta* quan calgue arrevirar tèxtes occitans en catalan. [Acòrd 50b, 5-5-2007]

2.2 Eth grop latin -NCT-

D'acòrd damb era decision qu'eth traductor automatic produsisque formes qu'an un son africac coma resultat deth grop latin -CT- (*fach, dich* en plaça de *fait, dit*, que totun eth traductor arreconeish), que se decidís qu'eth traductor produsisque *ponch, jonch, conjonch, penche*, eca. [Acòrd 55, 1-12-2007]

2.3 Era vocalizacion dera laterau [l] en posicion preconsonantica

Que se nòte qu'aquerò ei un hèt qu'a ua variabilitat territoriau importanta en domeni lingüistic occitan, e qu'ei de besonh qu'eth traductor automatic non age resultats caotics coma consequéncia d'aqueth hèt fonetic. Donc, que se decidís qu'eth traductor automatic produsirà es formes occitanes damb era vocalizacion o sense era vocalizacion dera laterau segons eth contèxte.

2.3.1 Contèxtes damb era vocalizacion dera laterau

2.3.1.1 Deuant d'un son dentau oclusiu (aproximant allofonicaments): /d/ o /t/.
Exemples: *autre*, *caud* (vid. totun § 2.3.2.3.).

2.3.1.2 Deuant d'un son dentau fricatiu: [z] o ben [s] que non sigue *s* graficaments. Exemples: *feuse* (abans que *felze*), *caucas* (vid. totun § 2.3.2.2 e § 2.3.2.4).

2.3.2. Contèxtes sense era vocalizacion dera laterau

2.3.2.1 Deuant d'ua consonanta labiau o velara. Exemples: *calfar*, *palmon*, *reialme*.

2.3.2.2 Deuant d'un son [s] que sigue *s* graficaments. Exemple: *fals*.

2.3.2.3 Deuant d'un *-d-* epentetic. Exemples: *caldrà*, *voldrà*.

2.3.2.4. Quan eth resultat dera vocalizacion serie un diftong *ou*. Exemples: *mólzer*, *voldrà*. [Acòrd 12, 14-9-2007]

2.4 Representacion grafica de [s]: *s*, *ss*, *ç*, *c*

Eth traductor automatic que darà prioritat a *sorsa* e a *ressorsa*, e non pas a *sorça* e a *ressorça*. Non ei cap ua decision operacionau, mès basada sus un acòrd sus era representacion grafica que conven ad aqueres formes. [Acòrd 1, 1-12-2007]

Polissa (e pas *poliça*, maugrat Alibèrt): vid. lexic (*polissa*)

2.5 Representacion grafica de [z]: *s*, *z*

Sus era oposicion *-izar* / *-isar*, vid. § 26.3.

2.6 Representacion grafica de [rs] o [s] < -RS-

Eth traductor automatic qu'arreconeisherà *còs* e *còrs* (que non cau confóner damb eth *còrs* estacat a *Corsèga*), *os* e *ors*, *bossa* e *borsa*, *travessar* e *traversar*. [Acòrd 75, 3-2-2008]

Era representacion der ancian grop -RS- enes descendents de mots coma URSU o BURSA, qu'ei problemàtica pr'amor qu'en formes coma aqueres era lengua occitana pòt auer diuèrses realizacions fonetiques. Que i a arrasons entà causir era representacion grafica -rs- (pòt èster vista coma ua representacion grafica mès englobanta) e tanben -ss- (-s en posicion finau; que se'n pòt díder qu'identifique era realizacion fonetica mès estienguda geograficaments). Era comission que decidís per majoritat qu'eth traductor automatic escrigue *ors* e *borsa*, e qu'arreconegue *os* e *bossa*. En çò que tòque ath cas especiau de *còrs/còs* (< CORPUS, damb -RP'S-), que se decidís de produsir *còrs* e d'arreconéisher *còs*. [Acòrd 54, 30-3-2008]

2.7 D'outes qüestions

2.7.1 -d- epentetic en -lr-

Sus -d- epentetic en bèri vèrbes dera tresau conjugason, vid. § 18.3.2.

2.7.2 -nn- o -n-

Maugrat qu'en catalan s'escrigue *aniversari* o *dinar* (e qu'en occitan d'Aran siguen complètaments socializadas aqueres representacions grafiques), eth traductor cau que produsisque *anniversari* e *dinnar*, damb -nn-. [Acòrd 46, 1-12-2007]

3. Er accent tonic e er accent grafic

3.1 *Doas, paour*

Que s'escriu *doas* e pas **doás*, e *coa* e pas **coá*. [Acòrd 45, 5-5-2007]

Eth traductor automatic qu'escriuerà *paour*. Qu'arreconeisherà era representacion grafica *páur* e tanben era forma *pòur*, socializada en Aran. [Acòrd 23, 29-3-2008]

3.2 *Cinèma, agenda, camèra*

Enes tèxtes occitans que se va a produsir formes coma *cinèma*, *agenda*, *camèra*... Totun, que se decidís que eth traductor pogue arreconéisher representacions defectuoses coma *cinemà*, *agendà*, *camerà*, pr'amor qu'ei possible que siguen presentes

enes tèxtes occitans que calgue arrevirar en catalan. En çò que tòque ara forma *cinemà*, cau arreconéisher eth sòn sinonim *cine*. [Acòrd 20, 14-9-2007]

3.3 *Auto, èuro, numèro*

Autò per *auto* qu'ei un gallicisme. [Acòrd 14, 1-12-2007] D'acòrd damb aquerò, eth traductor automatic que produsirà en occitan *èuro, numèro, ràdio, mòto, fòto*, eca. Es formes *eurò, numerò, radiò, motò, fotò* que seràn arreconegudes pr'amor qu'ei ben possible que i age usatgèrs deth traductor que les empleguen. [Acòrd 26, 2-2-2008] Vid. encara lexic (*vídeo*).

3.4 Mots en *-ia*

Era comission qu'ei d'acòrd sus era accentuacion de quauques formes paroxitònes damb era seqüència finau *-ia*. Eth traductor automatic que darà prioritat a *pàtria, inèrcia, indústria* o *sèria*, maugrat qu'arreconeisherà *patria, inercia, industria* o *seria*. Eth traductor automatic qu'escriuerà tanben *democracia, toponimia* e *farmacia*, coma *filosofia* o *filologia*. [Acòrd 80, 3-2-2008]

3.5 D'aves precisions

Forma e *reforma* en plaça de *fòrma* e *refòrma*: vid. lexic (*forma*).

Sonòr (e pas *sonor*): vid. lexic (*sonor*).

Jesús que serà *Jèsus* en occitan generau. [Acòrd 92, 3-2-2008]

4. Eth trèma

Que cau hèr atencion as alternances grafiques entre singular e plurau en çò que hè ar emplec deth trèma e der accent grafic: *país* en singular, *païses* en plurau. [Acòrd 10, 14-9-2007]

Ena produccion de tèxtes eth trèma non va a èster emplegat sonque quan calgue prononciar er element velar semiconsonantic des seqüències *güe, güi, qüe, qüi*. Donc, er

arrevirador automatic qu'escriuerà *bilingüe* mès *bilingua*, *lingüistica* mès *equacion*.
[Acòrd 28, 15-9-2007]

Era comission que decidís qu'era representacion grafica *uï* sigue arremplaçada per *ui*, pr'amor qu'era oposicion *uï/ui* non ei productiva en occitan generau. Eth traductor automatic que produsirà donques *suicidi*, *gratuit*, *destruit* en plaça de *suïcidi*, *gratuït*, *destruït*. [Acòrd 15, 1-12-2007]

5. Eth junhent

Era comission que propòse qu'eth traductor automatic pogue arreconéisher es formes prefixades que s'i a emplegat eth junhent. Donques, cau qu'eth traductor automatic produsisque *prenormatiu*, mès cau que sàpie liéger tanben *pre-normatiu*, per exemple. [Acòrd 5, 2-2-2008]

Non cau emplegar eth junhent en *çai sus* e *çai jos*: vid. § 21.1.2.

6. Er apostròf

No se tòque monograficaments aquera qüestion. Que se'n hè quauqui comentaris a propòs des combinasons pronominaus (vid. § 8.5).

II. MORFOSINTAXI

1. Er article definit

1.1 Formes

Formes prioritàries en occitan (que cau generar enes traduccions de tèxtes catalans en occitan): *lo, la, los, las*.

D'autres formes que cau arreconéisher (quan calgue arrevirar der occitan en catalan): es formes tolosanes e septentrionaus (*le, les*), es formes provençaus deth plurau (*lei(s), li(s)*) e es formes der article pirenenc (*eth, era, eths, eras*; e tanben *er* e *es*, que ja son en traductor automatic a partir der aranés).[Acòrd 1, 4-5-2007]

Sus er emplec der article definit plurau en aranés enes denominacions oiconimiques, vid. § 22.6.

1.2 Contraccions der article definit damb es preposicions

1.2.1 Damb era preposicion *a*

Eth resultat deth contacte des formes der article definit damb era preposicion *a* que son es següentes: *al, a la, als, a las*. Deuant d'ua forma començada per ua vocau, en singular qu'auem *a l'*: *a l'òme, a l'aiga*. Cau arreconéisher es formes damb ua vocalizacion dera laterau, presentes en quauqui dialèctes (*au, aus*). [Acòrd 16, 4-5-2007]

1.2.2 Damb era preposicion *de*

Inventari: *del, de la, dels, de las*. E que cau emplegar er apostròf enes formes deth singular deuant d'un mot començat per ua vocau: *de l'òme, de l'aiga*. Cau arreconéisher es formes damb vocalizacion des dialèctes periferics: *deu, dau, deus, daus*. [Acòrd 9, 4-5-2007]

1.2.3 Damb era preposicion *per*

Inventari: *pel, per la, pels, per las*. E cau emplegar er apostròf enes formes deth singular deuant d'un mot començat per ua vocau: *per l'òme, per l'aiga*. [Acòrd 37, 5-5-2007]

1.2.4 D'outes contraccions (*sus* e *jos*)

Er article definit se contracte tanben damb d'outes preposicions. En occitan generau, damb es preposicions *sus* e *jos* (*sul, suls; jol, jols*).

En aranés que se contracte damb es preposicions *enquia, en* e *entà/tà*, tanben en femenin (*enquiath* o *enquiar, enquiara, enquias; en, ena, enes; entath* o *entar* o *tath* o *tar, entara* o *tara, entàs* o *tàs*) [Acòrd 86, 3-2-2008]

Que cau prene tanben en consideracion es contraccions provençaus des formes deth plurau der article definit, *lei* o *leis*, damb es preposicions *a* e *de* (*ai* o *ais, dei* o *deis*). Qu'ei de besonh que siguen tanben arreconegudes peth traductor automatic. [Acòrd 2, 1-12-2007]

2 Er article indefinit

Fromes prioritàries: *un* e *una* en singular, e *de* en plurau. Totun, que se hè atencion que s'emplegue *unes* e *unas* en plaça de *de* en quauqui casi, per exemple en contèxtes que se vò èster mès o mens enfatic, o se vò arremercar era individualitat o eth parellhat: *unas lunetas, unas cauças, unes uèlhs...* Que cau tier tanben compde dera valor aproximativa de *unes* e *unas* (*unes cent*) o der emplec parallèl ath pronòm catalan *alguns* (en francés *certains*), damb era preposicion *de*: *d'unes disián que..., d'unes que i a disián...* [Acòrd 6, 4-5-2007]

3. Er article partitiu

Que calerà tier compde qu'eth traductor genèr coma cau er article partitiu, qu'ei ua des particularitats que destaquen er occitan (exceptat eth gascon e ua partida

lengadociana) deth catalan. Que se suggerís, en cas que i age problèmes, que se prengue coma referéncia çò que s'ei determinat enes traductors automatics entath francés, pr'amor qu'eth sòn sistèma de partitiu semble ath der occitan, encara qu'ena varianta occitana de referéncia non se genère un partitiu damb article definit aglutinat (que se produsirà *ai de pan* e pas *ai del pan* o *dau pan*, que son totun formules qu'existissen en quauqui dialèctes). [Acòrd 2, 4-5-2007]

4 Er article personau

Er article personau qu'apareish en bères ues des varietats lingüistiques occitanes, mès non pas en d'aves. En catalan que i a tanben dialèctes qu'empleguen er article personau –era major part– mès d'auti que non l'empleguen pas. Era comission que decidís qu'es articles personaus catalans *en* e *na* siguen arrevirats pes articles definits *lo* e *la* en occitan generau, o en tot cas que se suprimisque er article (catalan *en Joan* > occitan *lo Joan* o tot simplaments *Joan*).

D'un aute costat, que decidís tanben qu'es articles *en* e *na* qu'en occitan son emplegats coma formes de cortesia deuant d'un nòm pròpri, se mantenguen en catalan. Que se hè a brempar qu'er occitan aranés non a jamès article personau. [Acòrd 19, 2-2-2008]

5. Eth genre e eth nombre

5.1 Era formacion deth femenin

En catalan i a un bèth arramat d'adjectius que son invariables en genre e qu'an era madeisha forma en masculin e en femenin. Totun, que cau arremercar qu'era variabilitat ei pro abituau ena lengua occitana: *acceptabla* qu'ei eth femenin de *acceptable*, *intelligenta* de *intelligent*, eca. [Acòrd 43, 2-2-2008]

Sus era possiblea invariabilitat der adjectiu occitan *grand*, vid. lexic (*gran*).

Sus bèri mots damb era madeisha origina etimologica que non an eth madeish genre en catalan e en occitan, vid. lexic (*anunci; llum; operador, -a; resultat; son; sort; taxa; vídeo*).

5.2 Era formacion deth plurau

Eth traductor automatic cau que genèrè formes de plurau masculin coma *eles* (catalan *ells*), *totes* (catalan *tots*), *aqueles* (catalan *aquells*), *tantes* (catalan *tants*), *quantas* (catalan *quants*), *quines* o *quales*. Aqueres formes de masculin s'opòsen as femenins *totas*, *aquelas*, *tantas*, *quantas*, *quinas* o *qualas*. Que cau arreconéisher es formes damb era desinència *-s* o *-is* (donc, per exemple *totis* o *tots* en plaça de *totes*). [Acòrd 5a, 4-5-2007]

Que se confirme era flexion de quauqui mots masculins damb vocau *-e* de sosten: *extèrne* (masculin singular), *extèrna* (femenin singular), *extèrnes* (masculin singular), *extèrnas* (masculin plurau). [Acòrd 10, 14-9-2007]

Que cau hèr atencion as alternances grafiques entre singular e plurau en çò que hèr ar emplec deth trèma e der accent grafic: eth plurau de *país* que serà *païses*. [Acòrd 10, 14-9-2007]

Eth traductor calerà que tengue compde de problèmas occitans parallèles as problèmas deth catalan en moment de produsir ua forma de plurau, coma eth possible doblament de bèra consonanta finau. Exemple: *espés* qu'a eth plurau *espesses*, mès *gris* qu'a eth plurau *grises*. [Acòrd 22, 15-9-2007]

Eth plurau des mots acabadi per *-f* qu'aurà ena produccion de tèxtes occitans era desinència *-es*. Donc, eth plurau de *filosòf* cau que sigue *filosòfes*, eth de *fotograf* cau que sigue *fotografes*, e eth de *trionf* cau que sigue *trionfes*. [Acòrd 22, 15-9-2007]

Que cau hèr atencion ath cambiament de *-tz* finau en *-s-* intervocalica en plurau. Eth plurau de *lutz* qu'ei *luses*, eth de *prètz* qu'ei *prèses*, eth de *emperairitz* qu'ei *emperairises*. [Acòrd 22, 15-9-2007]

Que s'arremèrque qu'eth plurau de participis coma *fach* o *escrich* ei *faches* o *escriches*, tanben damb era sequéncia desinenciau *-es* [Acòrd 53, 1-12-2007]

Sus er emplec deth nombre plurau en *gent* en occitan, vid. lexic (*món*).

6. Er adjectiu qualificatiu

Que s'accèpte qu'era posicion des adjectius qualificatius qu'acompanhen un substantiu ei quauquarren de mau solucionar ena traduccion automatica, pr'amor qu'es emplecs abituaus deth catalan e der occitan son de temps en temps diferenti. Probablaments, aqueri emplecs son en partida estacats ara interferéncia des lengües dominantes (francés e espanhòu), e non ei cap facil de trobar un mecanisme automatic qu'evite resultats mès o mens estranhs en ua des dues lengües (catalan *les principals novetats* = occitan *las novetats principals*). Donc, era comission qu'avertís as usatgèrs deth traductor que i pòt auer resultats que non s'avieràn completaments damb era lengua orau. Aquerò que serà ua consequéncia des circumstàncies tecnicas estacades as traductors automatics. [Acòrd 64, 2-2-2008]

7. Pronòms personaus. Formes absolutes

7.1 Forma dera prumèra persona deth singular

Er equivalent prioritari occitan dera forma catalana *jo* que serà *ieu*. Que cau hèr a breubar qu'er occitan non emplegue cap eth pronòm *mi* dempús de preposicion, mès un aute còp *ieu*. [Acòrd 25, 5-5-2007]

7.2 Formes dera tresau persona

Es correspondéncias prioritàries occitanes son *el*, *ela*, *eles*, *elas*. [Acòrd 5a, 4-5-2007]

7.3 Arrevirada de *vostè* en occitan

Eth pronòm *vostè* a coma correspondéncia occitana eth pronòm *vos*, que s'acòrde damb un vèrbe ena segona persona deth plurau. Era correspondéncia de *vostès* cau que sigue *vosautres*. [Acòrd 6, 14-9-2007]

8. Pronòms personaus. Formes conjuntes

8.1 Polivaléncia deth pronòm catalan *els*

Qu'ei de besonh qu'eth traductor automatic prèste atencion ara arrevirada deth pronòm conjunt catalan *els*, pr'amor que pòt auer diùersi equivalents en occitan. Eth pronòm *els* que pòt èster acusatiu, e donc equivalent a *los*; mès que pòt èster tanben datiu, e donc un equivalent de *lor*. Que'n cau tier compde. Aqueth avertiment que servís tanben entà *los* en posicion enclitica. [Acòrd 76, 3-2-2008]

8.2 Pronòm adverbiau *en*

Ne o *en* en occitan: vid. § 8.5.

8.3 Pronòm adverbiau *hi*

Eth pronòm *i* qu'ei er equivalent abituau deth pronòm catalan *hi*. Totun, cau evitar d'emplegar *i* quan *hi* ei en catalan eth resultat d'ua substitucion per cacofonia (*li'ls dono* > *els hi dono*, per exemple). [Acòrd 27, 5-5-2007]

Sus *çai* e *lai*, vid. § 21.1.2.

8.4 Pronòm nèutre *ho*

En occitan *o* que pòt èster un pronòm (catalan *ho*; damb correspondéncias dialectaus coma *va* o *ac* en occitan). Non cau cap confóner aquera forma damb era conjoncion *o*. [Acòrd 22, 5-5-2007]

8.5 Combinasons pronominaus

Eth pronòm *ne* qu'a d'abituda en occitan generau era forma plea *ne* (per exemple, *ne pòrti*). Totun, enes combinasons pronominaus, quan ei plaçat en un contèxte interconsonantic, pren era forma arrenfortida *en* (*vos en pòrti*; cf. *vos n'avèm portat* deuant de vocau). [Acòrd 17, 14-9-2007]

Eth contacte des formes *me*, *te* e *se* e deth pronòm *i* qu'an coma resultat *m'i*, *t'i*, *s'i* (cf. *ne* e *i*, qu'an *n'i*). Eth contacte des formes d'acusatiu singular dera tresau persona, *lo* e *la*, damb *i*, produsís *l'i*. [Acòrd 17, 14-9-2007]

En occitan generau que cau evitar de confóner era combinason dera conjoncion *se* e eth pronòm conjunt *ne/en*, e era combinason des pronòms *se* e *ne/en* (maugrat qu'en aranés non se les pogue distinguir graficaments). Atau, en prumèr cas qu'auram *se ne volètz*, mentre qu'en segon eth resultat serà *se'n va*. [Acòrd 30, 2-2-2008]

8.6 Orde des pronòms

Er orde pronominau prioritari en occitan cau que sigue acusatiu + datiu: *o te pòrti*, *la me donas*. Eth datiu cau que sigue representat pes pronòms *li* (singular) e *lor* (plurau). Formauments non i aurà substitucion de *li* per *i*, maugrat que calerà –s'ei possible, pr'amor que i a omografia damb eth pronòm *i*– qu'aquerò s'arreconegue enes tèxtes que calgue arrevirar en catalan. [Acòrd 27, 5-5-2007]

Que cau qu'eth traductor automatic sàpie liéger combinasons pronominaus damb un orde diferent d'aqueth que viem de veir, e que'n catalan serien impossibles, coma *i me*, *i te*, *i se*. [Acòrd 17, 14-9-2007]

8.7 Plaça des pronòms

En occitan generau es pronòms atòns les cau plaçar deuant d'un infinitiu qu'ei introdusit per ua preposicion (catalan *de veure-les* = occitan generau *de las veire* = occitan aranés *de veder-les*), e quitaments se non ei cap introdusit per ua preposicion (catalan *i posar-les* = occitan generau *e las metre* = occitan aranés *e meter-les*). Era sua plaça qu'ei mès que mès preverbau quan i a un vèrbe modau qu'a un infinitiu subordinat (*lo vòl trobar*). [Acòrd 24, 1-12-2007; Acòrd 46, 2-2-2008]

9. Es demostratius

9.1 Formes

Que se decidís qu'era forma d'adjectiu e pronòm demostratiu qu'aparesque per default sigue *aquel*, e que *aquò* sigue era deth pronòm nèutre. Es formes *aqueste* e *aicò* son d'usatge plan limitat. En çò que hè as demostratius, s'emplegarà un sistèma ternari, damb *aicí* ena prumèra persona, *aquí* ena segona, e *ailà* o *alai* ena tresau. [Acòrd 17, 5-5-2007]

Eth plurau dera forma masculina *aquel* qu'ei prioritàriaments *aqueles*. Vid. § 5.2.

Sus era arrevirada des formules catalanes *allà dalt* e *allà baix* coma *ailamont* e *ailabàs* e tanben sus combinasons coma *aquí sota* / *aquí dejós*, vid. § 21.1.1 e § 21.1.2.

Çò qu'ei era correspondéncia occitana deth polemic –e incorrècte– *lo* nèutre catalan. [Acòrd 48, 15-9-2007] Sus çò e *cò*, e er emplec de çò en estructures coma *çò de mieu* vid. § 22.15 e § 22.16.1.

9.2 Qüestions de sintaxi

Quauquarren de mau solucionar en un arrevirador automatic qu'ei era qüestion des pronòms demostratius de represa. Er occitan generau qu'emplegue un pronòm demostratiu nèutre independentaments deth genre e deth nombre der antecedent, deth temps qu'eth catalan tendís a hèr er acòrd. Donc, era frasa catalana *Aquesta és la proposició...*, a on *aquesta* hè arrepòrt ath contengut dera proposicion exposada ena frasa precedent, serie normauments en occitan generau *Aquò's la proposicion*. Eth traductor automatic que deu produsir ara ora d'ara *Aquesta es la proposicion*, qu'ei ua estructura parallèla ara catalana, mès bric naturau. Era comission qu'interprète qu'ei practicaments impossible, damb es mejans que s'a, de solucionar aqueth problèma e d'auti problèmas semblables ad aqueth. [Acòrd 64, 2-2-2008]

10. Es possessius

10.1 Es possessius tonics

Es formes prioritàries deth possessiu tonic masculin singular son *mieu, tieu, sieu*, maugrat que cau arreconéisher es formes *mèu, tèu, sèu*. Es formes femenines prioritàries son *miá, tiá, siá*, encara que cau arreconéisher formes coma *mieuna, tieuna, sieuna* o ben –ena segona e ena tresau persones– *tua e sua*.

Coma en occitan e en catalan existís formes toniques (generauments damb er article) e formes atònes, e coma en cada cas i a dialèctes que causissen es ues o ben es autes, per ara se decidís qu'es formes toniques o atònes aparesquen en occitan cada còp que ja aparesquen en catalan, e invèrsaments. Aquerò que se va a aplicar tanben a *lor e lors*, pr'amor qu'en occitan pòt aparéisher tanben *sieu* ena sua plaça. En quauqui contèxtes, es formes toniques que pòden aparéisher tanben sense er article definit, coma en catalan. Donc, cau diferenciar *es mieu e es lo mieu*. [Acòrd 19, 5-5-2007]

Es formes dialectaus des possessius qu'apareguen pendent era introduccion deth còrpus de tèxtes, calerà que siguen arreconegudes peth traductor. As formes dialectaus que son ja estades nomentades, que i cau ajustar es formes de femenin *mea, toa, soa* (o *toá, soá*), que non èren presentes en document anterior. [Acòrd 27, 15-9-2007]

10.2 Es possessius atòns

Qu'ei de besonh qu'eth traductor automatic càmbie es formes possessives atònes *ma, ta e sa, en mon, ton e son*, deuant des femenins qu'an ua iniciu vocalica. Donc, **ma amiga* cau que vengue *mon amiga*, per exemple. [Acòrd 19, 5-5-2007]

11. Es indefinits

11.1 *Altre*

S'er indefinit *autre* non ei precedit de cap d'especificador, cau que sigue introdusit pera preposicion *de*. Donc, en occitan i aurà preposicion quan en catalan non i a cap de *de* ne cap d'especificador: catalan *hi ha altres llibres que...* = occitan *i a*

d'autres libres que... Que cau préner en compde quauques locucions coma (*d'*)*autres còps* o (*d'*)*autre(s) temps*. [Acòrd 28, 5-5-2007]

11.2 *Cap*

Que cau tier compde qu'en occitan er indefinit *cap* introdusís un element peth mejan dera preposicion *de*, çò que non se repetís en catalan. Aquerò que vò díder que, per exemple, eth sintagma catalan *cap acord* serà en occitan *cap d'acòrd*. [Acòrd 26, 2-2-2008]

11.3 *Mateix*

Era forma *meteis* qu'ei era correspondéncia occitana deth catalan *mateix*. Totun, cau hèr atencion as emplecs deth catalan *mateix* damb era valor deth castelhan *propio* (catalan *el president mateix* o *el mateix president* = espanhòu *el propio presidente*), qu'er occitan a alavetz *quite* (*lo quite president*). [Acòrd 36, 5-5-2007]

Es sintagmes catalans coma *el president mateix*, damb un *mateix* pòstnominau mès o mens equivalent a *propì, en persona* o *fins i tot*, van a auer coma estructura prioritària en occitan era formula damb *quite: lo quite president*. Totun, calerà qu'eth traductor arreconeque es estructures damb er advèrbi *quitament* o era formula *e mai* (de còps escrita *emai*): *quitament lo president* o *e mai lo president*. Cau hèr atencion ar emplec prenominau de *mateix* en catalan, que pòt auer ua lectura enfatica o pas (e alavetz serie tot simplaments *meteis*). [Acòrd 7, 14-9-2007]

11.4 *Hom*

Es construccions damb eth pronòm indefinit *hom* non son guaire abituaus en catalan orau actuaü, maugrat que'n son en catalan literari. Que se propòse donc qu'er occitan generau *òm* sigue arrevirat en catalan peth mejan d'estructures damb *es* impersonau e que, d'un aute costat, es estructures catalanes damb *es* impersonau e tanben damb *hom* siguen arrevirades en occitan de manèra prioritària per frases damb eth pronòm *òm* que jògue eth ròtle de subjècte. [Acòrd 16, 2-2-2008]

11.5 *Qualsevol*

Eth catalan *qualsevol* que pòt èster arrevirat ben soent en occitan peth mejan d'estructures aparentaments de relatiu damb un interrogatiu, eth nucli deth sintagma, *que* e eth vèrbe *èster* en subjontiu. Donques, *qualsevol programador* que pòt vier en occitan *quin programaire que siá*; *qualsevol* tot solet pòt èster *qui que siá*; *qualsevol cosa*, pòt vier *qué que siá*. Totun, er aranés qu'a sauvat era forma *quinsevolhe*, que s'emplegue mès o mens coma eth catalan *qualsevol*. [Acòrd 45, 2-2-2008]

11.6 *Tot (e tothom)*

Eth sòn emplec en occitan non ei cap guaire diferent der emplec de *tot* en catalan. Cau arremercar que *tot* pòt tanben aparéisher deuant d'un cardinau (occitan *totes dos* = catalan *tots dos*), e cau dar coma equivaléncia deth catalan *tothom* era forma deth plurau *totes*. De tota manèra, cau arreconéisher eth sintagma *tot lo mond* (o tanplan *tot lo monde*, o *mon* en plaça de *monde* en gascon) coma equivaléncia deth catalan *tothom* (vid. lexic: *món*). [Acòrd 23, 5-5-2007]

Eth plurau dera forma masculina qu'ei prioritàriaments *totes*. Vid. § 5.2.

12. Es quantitativus

12.1 *Força, gaire, massa, menys, més, quant*

Fòrça: vid. *molt* (quantitatiu § 12.2, e advèrbi de quantitat § 21.3.9).

Gaire: vid. § 21.3.4.

Massa: vid. § 21.3.6.

Menys: vid. § 21.3.7.

Més: vid. § 21.3.8.

Quant: vid. § 14.3.

12.2 *Molt*

Era correspondéncia prioritària deth catalan *molt* cau que sigue *fòrça*.

Qu'ei de besonh qu'eth traductor discrimine coma cau es diferents valors de *plan*, que pòt auer ua aplicacion quantitativa e ua aplicacion qualitativa. Donc, en catalan se pòt arrevirar de còps coma *molt*, mès d'auti viatges coma *bé* o –proclitic– *ben*. [Acòrd 39, 5-5-2007]

12.3 *Tant*

Eth plurau dera forma masculina *tant* qu'ei prioritàriaments *tantes*. Vid. § 5.2.

12.4 Era preposicion *de* damb es quantitatus

Quan eth traductor automatic produsisque tèxtes en occitan, eth quantitau *fòrça* non va a èster acompanhat dera preposicion *de* entà introdusir en nucli deth sintagma (donc, *fòrça monde* contra *plan de monde*). [Acòrd 45, 15-9-2007]

13. Es numerous

13.1 Formes: cardinaus

Eth cardinau *dos* qu'a coma forma femenina *doas* (vid. § 3.1). [Acòrd 45, 5-5-2007]

13.2 Formes: ordinaus

En catalan cau prestar atencion de distinguir coma cau era preposicion *segons* e er ordinau plurau *segons*. En occitan generau cau auer *segon* (preposicion) e *segonds* (ordinau; en femenin *segondas*). [Acòrd 24, 2-2-2008]

Arrevirada dera locucion *per primera vegada*: vid. § 21.2.11.

13.3 Es ores

En occitan generau es ores non son cap exprimides coma en catalan: *a doas oras* (= catalan *a les dues*); *doas oras e un quart* (= catalan *un quart de tres*); *doas oras manca un quart* (= catalan *tres quarts de dues*). [Acòrd 43, 15-9-2007]

14. Es interrogatius

14.1 *Què*

En çò que tanh ar interrogatiu catalan *què*, en occitan cau diferenciar *que* atòn e *qué* tonic, dempús d'ua preposicion o en posicion pòstverbau (*sabi de qué me parlatz; dises qué?*). [Acòrd 10, 4-5-2007]

14.2 *Qui, quin*

En occitan *qual* pòt arremplaçar *qui* o *quin*. Mès s'arremèrque qu'en còrpus ei mès freqüent coma sinonim deth catalan *qui* que non pas coma sinonim de *quin*. [Acòrd 21, 1-12-2007]

Eth plurau des formes masculines *quin* e *qual* qu'ei prioritàriaments *quines* e *quales*. Vid. § 5.2.

14.3 *Quant*

Eth plurau dera forma masculina *quant* qu'ei prioritàriaments *quantas*. Vid. § 5.2.

14.4 *Quan*

Era forma *quand* qu'ei ua conjoncion de subordinacion que cau diferenciar de *quora*, qu'ei un interrogatiu temporau. [Acòrd 48, 5-5-2007]

14.5 Com

Que s'accepte de diferenciar *coissi* (interrogatiu) e *coma* (que correspon as auti emplecs deth catalan *com* e *com a*). Totun, cau arreconéisher era forma *coma* coma interrogatiu en moment d'arrevirar tèxtes occitans en catalan, e tanben es formes *quin* e *com*, emplegadas en quauqui endrets d'Occitània. [Acòrd 18, 5-5-2007]

14.6 On

Ont, advèrbi interrogatiu e tanben relatiu: vid. § 15.3.

14.7 Per què

Perqué, interrogatiu causau. *Per que*, finau. Aquerò qu'ei parallèl as conjoncions: *perque*, causau; *per que*, finau (vid. § 25.2.6). [Acòrd 47, 15-9-2007]

14.8 Es interrogatives indirèctes

Eth traductor que distinguís *coissi* (interrogatiu) e *coma*; *quora* (interrogatiu) e *quand*. Totun, cau hèr atencion que *coissi* e *quora* aparesquen non solaments en frases interrogatives damb ua mèrca explicita d'interrogacion, mès tanben en estructures interrogatives indirèctes a on era interrogacion non ei explicita. Era frasa catalana *no se sap quan es comercializarà*, per exemple, cau que sigue en occitan *se sap pas quora se comercializarà*. [Acòrd 38, 2-2-2008]

15. Es relatius

15.1 Estructures principaus de relatiu

Qu'ei de besonh d'emplegar de manèra generau eth sistèma de *que* e duplicacion facultativa: catalan *l'home del qual t'hem parlat* = occitan *l'òme que t'avèm parlat* o *l'òme que te n'avèm parlat*. Donc, que cau evitar de manèra generau es torns catalans *preposicion + què* relatiu o ben totes es construccions damb *qual*, *quals*. Cau substituir tot aquerò per *que* e duplicacion facultativa. [Acòrd 10, 4-5-2007]

15.2 Nòta sus eth relatiu occitan *dont*

Era forma *dont* non va a èster produsida en occitan, maugrat que cau que eth traductor l'accèpte e la pogue arrevirar coma cau en catalan. Donc, en plaça de *l'òme dont parli*, eth traductor automatic diderà *l'òme que ne parli*. [Acòrd 4, 14-9-2007]

15.3 *On* relatiu

Es frases de relatiu que son introdusides normauments per un *que* connector, que pòt auer un element coreferenciau ath laguens dera frasa. Mès cau arrebrembar qu'es frases de relatiu qu'an un contengut locatiu pòden èster introdusides per element relatiu *ont*, equivalent deth catalan *on*. [Acòrd 40, 15-9-2007]

15.4 Estructures de relatiu sense cap d'antecedent explicit

Eth catalan –literari o dialectau– que pòt emplegar *qui* enes estructures de relatiu qu'an un antecedent implicit dempús der article definit (e tanben dempús d'un demostratiu). En aqueth contèxte eth traductor produsirà *que* en occitan. Atau, *els qui* serà *los que*, per exemple. [Acòrd 33, 2-2-2007]

15.5 Nòta sus er emplec des tempsi verbaus enes estructures de relatiu sense cap d'antecedent explicit

Er occitan generau qu'emplegue d'abituda eth futur en plaça deth present deth subjontiu en frases subordinades temporaus e modaus, mès tanben enes estructures de relatiu damb un antecedent implicit. *Los que voldretz* qu'ei donc era frasa equivalenta dera frasa catalana *els que vulgueu*. [Acòrd 34, 2-2-2008] Vid. § 25.2.8.1.

16. Era morfologia verbau. Generalitats

16.1 Eth gerondui

Es formes prioritàries de gerondui qu'auràn era preposicion *en* ath cap. Donc, *en fasent* (catalan *fent*). Aqueri gerondius qu'arreviraràn es frases catalanes temporaus damb un infinitiu introduit per *en* o per *a* damb er article definit. [Acòrd 50c, 5-5-2007]

Sus era arrevirada des perifrasis catalanes *estar + gerondu* e *anar + gerondu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus era arrevirada des perifrasis catalanes *continuar + gerondu* e *seguir + gerondu*, vid. § 20.2.2.2.3.

16.2 Era desinència dera prumèra persona deth singular

Era desinència *-i* que va a aparéisher sonque en imperfècte der indicatiu, en preterit e en condicionau, mentre que non va pas a aparéisher en present deth subjontiu ne tanpòc en imperfècte deth subjontiu. Formes deth vèrbe *cantar* (modèl regular dera prumèra conjugason): *canti* (PI), *cantavi* (II), *cantèri* (PT), *cantarai* (F), *cantariái* (C), *cante* (PS), *cantèsse* (IS).

Totun, cau tier compde d'arreconéisher es formes de prumèra persona deth singular damb *-i* en present e en imperfècte deth subjontiu (*parli, parlèssi*), e tanben es formes de prumèra persona der indicatiu que non an *-i*, mès abséncia de desinència personau o *-e*: PI (*cante* per *canti*), II (*cantava* o *cantave*), PT (*cantère*). Tanben eth C: *cantariá*. [Acòrd 50, 5-5-2007]

16.3 Arrevirada deth preterit perifrastic catalan

Cau qu'eth traductor automatic hèsque atencion ath famós preterit perifrastica catalan, que cau arrevirar per un preterit simple en occitan: catalan *vaig anar* = occitan *anèri*. E cau hèr atencion qu'en occitan eth vèrbe *anar* en ua forma personau seguit d'infinitiu exprimís un futur.[Acòrd 32, 5-5-2007]

17. Era morfologia verbau. Es auxiliars

17.1 Era conjugason des auxiliars

17.1.1 Eth vèrbe *aver*

17.1.1.1 Formes non-personaus e qüestions generaus

Infinitiu: *aver*.

Participi: *agut*.

Gerondu: *en avent*.

Eth vèrbe catalan *tenir* cau que sigue arrevirat en occitan per *aver* cada còp qu'indique possession. Que cau evitar es ipercorreccions: que i a emplecs deth vèrbe *tenir* que pòden èster arreviradi damb *téner*.

Sus era arrevirada occitana dera perifrasi catalana *haver + de + infinitiu*, vid. § 20.2.3.

Sus d'auti emplecs deth vèrbe *aver*, vid. lexic (*aver*).

17.1.1.2. Formes personaus

Formes personaus de *aver*: *ai, as, a, avèm, avètz, an* (PI), *aviái* (IIS), *aguèri* (1PT), *aurai* (1F), *auriái* (1C), *aja* (1PS), *aguèsse* (IIS). [Acòrd 13, 4-5-2007; acòrd 26, 5-5-2007]

17.1.2 Eth vèrbe *èsser*

17.1.2.1 Formes non-personaus e qüestions generaus

Forma prioritària der infinitiu: *èsser*. Que cau arreconéisher era forma *èstre*.

Sus era perifrasi occitana *èsser + a + infinitiu* coma arrevirada dera catalana *estar + gerondu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus era arrevirada en occitan des vèrbes catalans *ésser* e *estar*, vid. § 20.3.

Sus d'auti emplecs deth vèrbe *èsser*, vid. lexic (*èsser*).

17.1.2.2 Present der indicatiu

Forma prioritària dera segona persona deth present der indicatiu: *ès* e pas *sès*. Que s'admet que i aurie tanben arrasons entà causir *sès* coma forma prioritària (*sès* qu'ei ua forma formauments parallèla a *sèm* o *sètz*, per exemple). Donc, eth present der indicatiu que serà atau: *soi, ès, es, sèm, sètz, son*.

17.1.2.3 Present deth subjontiu

Qu'ei entath present deth subjontiu que cau salvar era forma *siás*, que n'i a qu'empleguen coma forma deth present d'indicatiu. Quan calgue arrevirar tèxtes occitans en catalan, donc, que calerà saber determinar s'era forma *siás* correspon ar indicatiu o ath subjontiu. Entà evitar es confusions, que se propòse que se prengue en compde s'abans dera forma *siás* i a elements coma *que*, *quand* o *coma*, o d'auti elements conjontius temporaus o modaus. Paradigma complèt deth present deth subjontiu: *siá*, *siás*, *siá*, *siam*, *siatz*, *sián*.

17.1.2.4 D'auti tempsi verbaus

Que s'indique era prumèra persona: *èri* (II), *foguèri* (PT), *serai* (F), *seriái* (C), *foguèsse* (IS), *estat* (P).

Calerà arreconéisher formes territoriaus mès o mens tipiques que non son causides coma formes de referéncia: *som* (1PI), *èm* (4PI), *ètz* (5PI), per exemple. [Acòrd 8, 4-5-2007]

17.2 Causida der auxiliar

Cau emplegar sistematicaments eth doble auxiliar. Que cau arrebrembar qu'en occitan er auxiliar deth vèrbe *èsser* ei *èsser*, e non pas *aver* (donc, que se ditz *soi estat*, e non pas **ai estat*) [Acòrd 8, 4-5-2007], contràriaments ar emplec de *avoir* coma auxiliar de *être* en francés. [Acòrd 41, 15-9-2007] Quan er auxiliar ei *èsser*, cau hèr atencion ar acòrd deth participi. [Acòrd 40, 2-2-2008]

17.3 Tempsi sobercomposats

Peth moment que se decidís qu'ena traduccion des tempsi sobercomposats occitans calerà simplificar eth temps composat der auxiliar entà auer era forma catalana. Donques, *a agut dich aquò* que serà en catalan *ha dit això*. [Acòrd 17, 2-2-2008]

18. Es conjugasons regulares

18.1 Acòrds sus era prumèra conjugason

Formes dera prumèra persona deth singular deth vèrbe *cantar*, modèl dera prumèra conjugason: *canti* (PI), *cantavi* (II), *cantèri* (PT), *cantarai* (F), *cantariái* (C), *cante* (PS), *cantèsse* (IS). Vid. § 16.2. [Acòrd 50, 5-5-2007]

18.2 Acòrds sus era segona conjugason: vèrbes en *-usir*, *-uir*, *-uire*

En traductor automatic qu'auràn prioritats es infinitius –e tota era morfologia que i é estacada– en *-usir* e *-uir* abans qu'es infinitius en *-uire*. Er arrevirador que produsirà donc *produzir*, *tradusir*, *condusir*, *reduzir*, *construir* o *destruir*, e non pas *produire*, *traduire*, *conduire*, *reduire*, *construire* o *destruire*, que totun van a èster formes arreconegudes ena lectura de tèxtes occitans. Aquerò que vò díder que formes coma *produch* o *conducha* non van a èster produchs coma participis, mès sonque coma substantius: *la conducha* contra *es conduchida*, *lo produch* contra *a produchit* (eth traductor non va a produsir *es conducha* o *a produch*). [Acòrd 33, 15-9-2007]

18.3 Acòrds sus era tresau conjugason

18.3.1 *Dire / díser*, *creire / créser*, *veire / véser*

Que se decidís de dar prioritats as formes *dire*, *creire* o *veire*, e non pas es infinitius damb *-er* atòn coma *díser*, *créser* o *véser*, que totun calerà arreconéisher quan calgue arrevirar en catalan. [Acòrd 29, 5-5-2007]

18.3.2 Consonanta epentetica en futur e en condicionau de *caler* e de d'auti vèrbes

Era comission que decidís qu'eth traductor automatic produsirà formes coma *caldrà* (tresau persona deth futur) e *caldriá* (tresau persona deth condicionau), maugrat qu'arreconeisherà tanben formes sense *-d-* epentetic coma *calrà* e *calriá*. En acòrd damb aquerò, eth traductor que produsirà tanben formes damb *-d-* epentetic en d'auti vèrbes foneticaments parallèles a *caler*. Qu'ei atau qu'eth traductor produsirà donc *voldrà* o

moldrà e voldriá e moldriá, e qu'arreconeisherà *volrà, molrà, volriá e molriá*. [Acòrd 1, 29-3-2008]

19. Quauqui vèrbes irregulars

Ara seguida qu'auetz es vèrbes irregulars qu'era Comission Lingüística ei arribada a un acòrd sus era sua conjugason.

19.1 *Anar*

19.1.1 Formes non-personaus e qüestions generaus

Es formes non-personaus deth vèrbe *anar* que son regulares.

Infinitiu: *anar*.

Participi: *anat*.

Gerondu: *en anant*

Sus eth preterit perifrastic catalan damb eth vèrbe *anar*, vid. § 16.3. [Acòrd 32, 5-5-2007]

Sus era perifrasi catalana *anar + gerondu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus era perifrasi *anar + infinitiu* e sus er emplec dera preposicion *a* dempús deth vèrbe *anar* e de d'auti vèrbes de moviment entà introdusir un infinitiu, vid. § 22.1.

Sus d'auti emplecs deth vèrbe *anar*, vid. lexic (*anar*).

19.1.2 Formes personaus

Formes personaus: *vau, vas, va, anam, anatz, van* (PI), *anavi* (1II), *anèri* (1PT), *anarai* (1F), *anariái* (1C), *ane* (1PS), *anèsse* (1IS).

19.2 *Estar*

19.2.1 Formes non-personaus e qüestions generaus

Infinitiu: *estar*.

Participi: *estat*.

Gerondu: *en estant*. [Acòrd 41, 5-5-2007]

Sus era perifrasi catalana *estar* + *gerondu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus era arrevirada des vèrbes *èsser* e *estar* en catalan, vid. § 20.3.

Sus d'auti emplecs de *estar*, vid. eth lexic (*estar*).

19.2.2 Formes personaus

Morfologia de *estar* (prumèra persona deth singular): *estau* (PI), *estavi* (II), *estèri* (PT), *estarei* (F), *estariái* (C), *èste* (PS), *estèsse* (IS). [Acòrd 41, 5-5-2007]

19.3 *Far*

19.3.1 Formes non-personaus e qüestions generaus.

Infinitiu. Forma prioritària: *far*. Mès cau arreconéisher era forma *faire*.

Participi: *fach*.

Gerondu: *en fasent*. [Acòrd 21, 5-5-2007]

Sus er emplec de *far* deuant d'un infinitiu en construccions causatives, qu'en occitan dera Val d'Aran s'emplegue *a* deuant der infinitiu, vid. lexic (*fer*).

Sus er emplec de *far* e un sintagma de mesura temporau, vid. lexic (*fer*).

19.3.2 Formes personaus

Formes (prumèra persona): *fau* (PI), *fasiái* (II), *faguèri* (PT), *farai* (F), *fariái* (C), *faga* (PS), *faguèsse* (IS). [Acòrd 21, 5-5-2007]

19.4 *Poder*

19.4.1 Formes non-personaus e qüestions generaus.

Infinitiu: *poder*.

Participi: *pogut*.

Gerondu: *en podent*.

19.4.2 Formes peronaus

Formes personaus (prumèra persona deth singular per default): *pòdi* (1PI), *pòdes* (2PI), *podíai* (II), *poguèri* (PT), *poirai* (F), *poiriái* (C), *pòsca* (PS), *poguèsse* (IS). [Acòrd 24, 5-5-2007]

19.5 *Téner*

19.5.1 Formes non-personaus e qüestions generaus

Infinitiu: *téner*. Que cau arreconéisher es variantes de *téner*: *tenir*, *tiéner*, *tendre*, *ténguer*...

Participi: *tengut*.

Gerondu: *en tenent*.

Sus era possibilitat qu'eth vèrbe catalan *tenir* sigue arrevirat per *téner*, vid. § 17.1.1.1.

19.5.2 Formes personaus

Formes personaus de *téner*: *teni*, *tenes*, *ten*, *tenèm*, *tenètz*, *tenon* (PI), *teniái* (1PS), *tenguèri* (1PT), *tendrai* (1F), *tendriái* (1C), *tenga* (1PS), *tenguèsse* (1IS). [Acòrd 26, 5-5-2007]

19.6 *Veire*

19.6.1 Formes non-personaus e qüestions generaus

Er infinitiu occitan corresponent ath catalan *veure* qu'ei *veire*, mès cau qu'er arrevirador automatic arreconege tanben er infinitiu *véser*: vid. § 18.3.1.

Participi: *vist*.

Gerondu: *en vesent*.

19.6.2 Formes personaus

Formes personaus: *vesi*, *veses*, *vei*, *vesèm*, *vesètz*, *veson* (PI), *vesiái* (1II), *vegèri* (1PT), *veirai* (1F), *veiriái* (1C), *veja* (1PS), *vegèsse* (1IS). [Acòrd 46, 5-5-2007]

20. Era morfologia verbau. Quauques qüestions de sintaxi

20.1 Er acòrd deth participi

Eth participi s'acòrde enes condicions que son ja estades descrites en un bèth pialèr de trabalhs gramaticaus sus era lengua occitana. Cau hèr atencion as diferéncias entre eth catalan e er occitan en çò que tòque ar emplec der auxiliar *èsser*, pr'amor qu'aquerò a conseqüéncias sus er acòrd deth participi. Vid. § 17.2. [Acòrd 40, 2-2-2008]

20.2 Perifrasis

20.2.1 Perifrasis causatives

Sus er emplec de *far* deuant d'un infinitiu en construccions causatives, qu'en occitan dera Val d'Aran s'emplegue *a* deuant der infinitiu, vid. lexic (*fer*).

Sus era arrevirada des formules catalanes *deixar anar* e *deixar estar*, vid. lexic (*deixar*).

20.2.2 Perifrasis de temps e d'aspècte

20.2.2.1 Es perifrasis catalanes *estar + gerondu* e *anar + gerondu*

Estar + gerondu en catalan. En occitan cau evitar de produsir aqueres formules, e les cau substituir per ua forma simpla. Atau, *estic menjant* cau que sigue en occitan *mangi*. Era construccion *èsser + a + infinitiu* cau que sigue arreconeguda per arrevirador, encara que non sigue produsida. [Acòrd 36, 15-9-2007]

Quan eth catalan emplegue era perifrasi que i é eth vèrbe *anar* seguit d'un gerondu, en tèxte occitan que i aurà ua forma simpla. Donc, eth catalan *va minjant* que serà *manja* en occitan. [Acòrd 23, 1-12-2007]

20.2.2.2 Es perifrasis de fasa

20.2.2.2.1 Perifrasis qu'indiquen eth començament

Per economia, coma causida operacionau, que se decidís qu'eth catalan *començar + a + infinitiu* sigue arrevirat en occitan per *començar + a + infinitiu*, e qu'eth catalan *començar + de + infinitiu* sigue en occitan *començar + de + infinitiu*. Totun, pr'amor des freqüències e dera acceptabilitat des resultats, qu'ei de besonh qu'er occitan *començar + de + infinitiu* sigue arrevirat en catalan per *començar + a + infinitiu*. [Acòrd 81, 2-12-2007]

Sus era perifrasi *anar + infinitiu*, e tanben sus er emplec dera preposicion *a* en catalan e en occitan dera Val d'Aran dempús d'un vèrbe de movement entà introdusir un infinitiu, vid. § 16.3 e § 22.1.

20.2.2.2.2 Perifrasis qu'indiquen era fin

Sus era arrevirada dera perifrasi catalana *deixar + de + infinitiu*, vid. lexic (*deixar*).

Coma mesura operacionau, que se decidís qu'era perifrasi occitana *venir + de + infinitiu* sigue equivalenta dera perifrasi catalana *acabar + de + infinitiu*, maugrat qu'es dues perifrasis non son reauments sinonimes, e qu'aquera decision provocarà males traduccions quan *acabar + de + infinitiu* sigue emplegat imperfectivaments (catalan *ara acabo de dinar*, per exemple). [Acòrd 76, 2-12-2007]

20.2.2.2.3 Perifrasis qu'indiquen era seguida

Es construccions catalanes *seguir* + *gerondui* o *continuar* + *gerondui* seràn arrevirades en occitan per *contunhar* + *de* + *infintiu* (catalan *segueix treballant* = occitan *contunha de trabalhar*). Quan eth vèrbe *seguir* o *continuar* siguen quasi copulatius e introdusqen un complement qu'indique un estat deth subjècte (catalan *continua/segueix malalt*), seràn arrevirats en occitan per *contunhar d'èsser* (occitan *contunha d'èsser malaut*). [Acòrd 80, 2-12-2007]

Que se confirme er emplec de *contunhar* + *de* + *infinitiu* coma formula equivalenta deth catalan *seguir* + *gerondui* o de *continuar* + *gerondui*, e que s'arremèrque qu'aquera construccion servís tanben entar occitan dera Val d'Aran. [Acòrd 15, 2-2-2008]

20.2.3 Perifrasis modaus

Cau hèr atencion ara perifrasis catalana d'obligacion *haver de* + *infinitiu*, qu'en occitan cau que sigue arrevirada damb eth vèrbe *caler* + *infinitiu*. Per exemple: *he de marxar* > *me cal partir*. [Acòrd 13, 4-5-2007] Que calerà hèr atencion ar emplec deth pronòm atòn (*he de marxar* > *me cal partir*). [Acòrd 9, 14-9-2007]

Era perifrasis de probabilitat catalana damb *deure* + *infinitiu* que va a èster arrevirada damb eth vèrbe *deure* en occitan. Mès cau qu'eth traductor sàpie que *deure* + *infinitiu* pòt exprimir ua obligacion e tanben ua probabilitat, e donc pòt èster arrevirat per *haver de* + *infinitiu* o ben per *deure* + *infinitiu* en catalan. [Acòrd 9, 14-9-2007] En resumit: en occitan *deure* e un infinitiu pòden exprimir ua obligacion e tanben ua probabilitat, deth temps qu'en catalan non pòden exprimir sonque ua probabilitat. [Acòrd 72, 2-12-2007]

20.3 *Ésser e estar*

En occitan er emplec deth vèrbe *estar* qu'ei mès limitat qu'en catalan. Qu'ei per aquerò qu'era comission decidís qu'eth vèrbe *estar* present enes tèxtes catalans sigue arrevirat per default per *èsser* en occitan, e qu'en tot cas se determine es contèxtes especifics que pòt aparéisher *estar* ena lengua occitana.

Era comission que precise es arrevirades occitanes deth catalan *estar* quan pren bèri sensi especiaus. *Estar de* o *estar-ne* ("estimar" o "apreciar") que serà *aimar plan* en occitan generau (*hèr-se'n* en occitan dera Val d'Aran). *Estar-se de* (privar-se de quauquarren) que vierà en occitan generau *se passar de*. *Estar en* (damb era valor de "consistir en") que serà arrevirat per *èsser dins*. *Estar amb* (èster d'acòrd) que vierà en occitan generau *èsser d'acòrdi amb*.

Estar per + *infinitiu* (èster de besonh qu'arribe ua causa, arribar ua causa d'ua manèra imminente) que serà *èsser per* + *infinitiu*. Totun, era arrevirada de *estar per* que serà diferenta en frases a on era preposicion non introdusis un infinitiu. *Estar per la feina* que serà *far atencion al trabalh*. Coma non se tròbe cap d'expression formauments parallèla ara catalana *estar per romanços/cançons/brocs* (*no està pas per romanços*), que se decidís que sigue arrevirada per *voler pas pèdre de temps* (*vòl pas pèdre de temps*; occitan aranés *non vò pas pèrder eth temps*). Calerà trobar ua formula parallèla ad aquera entara expression *venir amb romanços/cançons/brocs*.

Cau arremercar bères diferéncias sintaxiques entre eth catalan e er occitan mès o mens estacades as emplecs de *èsser* e de *estar*, o a bèri uns des exemples estudiats ena amassada. Ua frasa catalana coma *tot és començar* que vierà en occitan *lo tot es de començar*, a on cau arremercar non solaments er emplec der article definit, mès era preséncia dera preposicion *de* deuant der infinitiu. [Acòrd 48, 30-3-2008]

Sus era perifrasi catalana *estar* + *gerondu* e era occitana *èsser* + *a* + *infinitiu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus d'auti emplecs particulars des vèrbes occitans *èsser* e *estar*, vid. lexic (*ésser* e *estar*)

21. Es advèrbis

21.1 Advèrbis de lòc

21.1.1 Arrevirada des advèrbis catalans *amunt* e *avall*, *dalt* e *baix*

Es formes occitanes *amont* e *aval* seràn *amunt* e *avall* en catalan (en aranés i a *ensús*, *enjós*; mès tanben minoritàriaments *amont* e *auath*). Totun, cau prestar atencion qu'eth catalan *dalt* e *baix* pòt èster *en naut* e *en bas* en occitan generau (*naut* e *baish* en aranés), mès tanben *amont* e *aval*. Donques, *amont* e *aval* pòden auer era valor de *amunt* e *avall*, mès tanben era de *dalt* e *baix*, e serie bon qu'eth traductor automatic poguesse distinguir aqueres dues valors. [Acòrd 14, 2-2-2008] Sus er emplec metatextuau de *més amunt* e *més avall* (per exemple, *com hem dit més amunt*), vid. § 21.1.2.

Es sintagmes catalans *allà dalt* e *allà baix* qu'auràn coma equivalents prioritaris –respectivaments– *ailamont* e *ailabàs*, toti dus escrits en un solet mot. [Acòrd 42, 15-9-2007]

Sus es variacions geografiques dera forma *naut*, vid. lexic (*alt*, *alta*).

21.1.2 Emplec e arrevirada des formes occitanes *çai* e *lai*

Es formes *çai* e *lai* que van a èster arrevirades peth pronòm atòn *i* quan siguen soletes. [Acòrd 27, 5-5-2007; Acòrd 22, 1-12-2007]

Quan *amunt* e *avall* siguen emplegats entà hèr referéncias metatextuaus (catalan *com hem dit més amunt*, *més avall*), en occitan se produsirà es formes *çai sus* e *çai jos*. Aqueres que seràn es representacions prioritàries, maugrat que calerà arreconéisher es formes aglutinades (*çaisús*, *çaijós*), es formes damb junhent (*çai-sus*, *çai-jos*) o ben es formes damb *sobre/subre* e damb *sota* en plaça de *sus* e de *jos*. [Acòrd 14, 2-2-2008]

En aplicacions metatextuaus o espaciaus, que se propòse ua solucion practica en çò que tòque ar emplec de *çai jos* e de *aquí dejós*: que *çai jos* sigue arrevirat coma *aquí sota*, mès que *aquí sota* sigue arrevirat en occitan per *aquí dejós*.

Es sintagmes catalans *allà dalt* e *allà baix* qu'auràn coma correspondéncia prioritària –respectivaments– *ailamont* e *ailabàs*, toti dus escrits en un solet mot. [Acòrd 42, 15-9-2007]

21.1.3 Arrevirada deth catalan (*a*) *prop*

Que se decidís de dar prioritat a *près*, en plaça de *prèp*. Qu'ei ua causida operacionau que se base sus es freqüències deth còrpus textuau deth traductor automatic, e qu'ei parallèla ara causida de *après* en plaça de *aprèp* en çò que tòque ara arrevirada der advèrbi temporau catalan *després*. [Acòrd 41, 2-2-2008] Vid. § 21.2.4.

21.1.4 Era locucion adverbial *a la vora*

Era locucion adverbial catalana *a la vora* que serà arrevirada pera locucion occitana *al bòrd*. En aranés la cau arrevirar per *ath costat*, pr'amor qu'era locucion *ath bòrd* i é d'usatge pro limitat. [Acòrd 61, 1-12-2007; Acòrd 12, 2-2-2008]

21.1.5 D'auti advèrbis de lòc

Sus er advèrbi catalan *on* e er occitan *ont*, advèrbis interrogatius e relatius: vid. § 14.6 e, mès que mès, § 15.3.

Sus er emplec der advèrbi occitan *dejós* ena formula *aquí dejós*, vid. § 21.1.2.

Sus er emplec der advèrbi *entremig* ena locucion prepositiva *entremig de*, vid. § 22.9.

Sus es formes que pòden jogar eth ròtle d'advèrbis de lòc e de preposicion, vid. § 22.17.

Sus es emplecs de *dins*, vid. § 22.16.

21.2. Advèrbis de temps

21.2.1 *Alhora*

Er advèrbi catalan *alhora*, qu'indique simultaneïtat, que serà arrevirat pera locucion adverbial occitana *a l'encòp*. [Acòrd 65, 1-12-2007]

21.2.2 Ara

Que se propòse d'arrevirar eth sintagma catalan *en l'actualitat* e er advèrbi *actualment* pera construccion occitana *a l'ora d'ara*. [Acòrd 67, 3-2-2008]

21.2.3 Aviat. Valors e arrevirada dera forma occitana *lèu*

Er occitan *lèu* que pòt èster arrevirat en catalan per *aviat* o *ràpidament*, e en aranés qu'a tanben era valor de *gairebé* (occitan generau *gaireben*). Eth catalan *gairebé* que serà *gaireben* en occitan generau, mès *quasi* en occitan dera Val d'Aran (a on non s'emplegue bric era forma generau). Er occitan generau *far lèu* (occitan aranés *hèr lèu*) que pòt èster en catalan *anar de pressa* (mès que mès en imperatiu).

Er occitan generau *aviat* qu'a mès que mès era valor de *de pressa*, e non pas era deth catalan *aviat*. D'un aute cosat, era formula catalana *més aviat* pòt èster *mai lèu* o ben *puslèu* en occitan. Quan *més aviat* exprimisque ua preferéncia, er equivalent occitan generau que serà *puslèu* (en occitan dera Val d'Aran *mèslèu*, maugrat qu'existís tanben *mèsalèu*), mentre que quan age ua valor temporau i aurà *mai lèu* o *mai d'ora*, en mès d'un mot (occitan aranés *mès lèu* o *mès d'ora*). [Acòrd 6, 2-2-2008]

Sus era plaça de *lèu* ena frasa, vid. § 21.6.

21.2.4 Després

Que se decidís de dar prioritat a *après*, en plaça de *aprèp*. Qu'ei ua causida operacionau que se base sus es freqüéncias deth còrpus textuau deth traductor automatic, qu'ei parallèla ara causida de *près* en plaça de *prèp* en çò que tòque ara arrevirada der advèrbi catalan *després*. Vid. § 21.1.3. [Acòrd 41, 2-2-2008]

Sus er emplec des formes araneses *dempús* e *despús*, normauments sinonimes deth catalan *després*, coma nucli d'ua locucion prepositiva equivalenta a *des de*, vid. § 22.6.

21.2.5 Ja

Era forma occitana qu'ei *ja*. Que se refuse eth francisme **dejà*. [Acòrd 49, 5-5-2007].

Es frases negatives catalanes damb *ja* preverbau cau qu'agen coma correspondéncia abtiuau occitana er emplec de *mai* pòstverbau en ua frasa negativa (catalan *ja no canta* > occitan *canta pas mai*).[Acòrd 20, 5-5-2007]

Sus era plaça de *ja* ena frasa, vid. § 21.6.

21.2.6 *Mai*

Arrevirada occitana prioritària: *jamai*. Vid. § 21.6.

21.2.7 *Quan*

Advèrbi interrogatiu, arrevirat en occitan generau per *quora*. Vid. § 14.4.

21.2.8 *Sempre*

Era equivaléncia prioritària deth catalan *sempre* en occitan que serà era forma *totjorn*. Totun, er arrevirador cau qu'arreconeque d'autes formes occitanes damb ua importanta preséncia geolingüística, coma *tostemps*, *tostemp* –era forma aranesa– o *sempre*. [Acòrd 2, 14-9-2007; Acòrd 16, 1-12-2007]

Sus era plaça de *totjorn* ena frasa, vid. § 21.6.

21.2.9 *Sovint*

Arrevirada occitana prioritària: *sovent*. Vid. § 21.6.

21.2.10 Arrevirada deth sintagma *l'any passat*

Eth sintagma catalan *l'any passat* pòt auer diuèrsi equivalents en occitan: *arunan*, *antan* e *l'an passat* que son es mèts abituaus (*est an passat* qu'ei eth mèts corrent en aranés). Que se decidís qu'eth traductor dongue prioritat ara forma *arunan*. [Acòrd 45, 1-12-2007] Eth traductor automatic qu'arreconeisherà era representacion grafica aranesa *araiguan* (per *arunan*). [Acòrd 1, 2-2-2008]

21.2.11 Arrevirada des locucions adverbias *cada cop/vegada més*, *cada cop/vegada menys*, *per primera vegada*

Es locucions catalanes *cada cop/vegada més* e *cada cop/vegada menys* cau que siguen arrevirades en occitan generau per *de mai en mai* (en aranés *de mèts en mèts*) e per

de mens en mens (tanben en aranés). *Per primera vegada* que serà en occitan *pel primièr còp* (*peth prumèr còp/viatge* en aranés). [Acòrd 51, 2-2-2008]

21.2.12 D'auti advèrbis de temps

Sus era arrevirada der advèrbi catalan *actualment*, vid. § 21.2.2.

Sus es formes que pòden jogar eth ròtle d'advèrbi de temps e tanben de preposicion, vid. § 22.17.

21.3 Advèrbis de manèra e de quantitat

21.3.1 *Bé, ben. Occitan plan*

Bé e *ben* que son formes adverbiaus que pòden èster arrevirades per *ben* o per *plan*. Vid. § 12.2.

Sus era plaça ena frasa de formes coma *plan* o *ben*, vid. § 21.6.

Sus bèth emplec especiau de *plan*, vid. lexic (*tirar*).

21.3.2 *Com*

Advèrbi interrogatiu, arrevirat en occitan generau per *cossí* (encara qu'eth traductor automatic cau qu'arreconegue d'outes formes coma *coma*, *quin* e *com*). Vid. § 14.5.

21.3.3 *Força*

Vid. § 21.3.9 (*molt*, advèrbi de quantitat).

21.3.4 *Gaire*

Sus era combinason *pas gaire*, vid. § 21.6.

21.3.5 *Malament*

Sus era plaça de *mal*, arrevirada occitana de *malament*, vid. § 21.6.

21.3.6 *Massa*

Sus era plaça de *tròp*, arrevirada occitana de *massa*, vid. § 21.6.

21.3.7 *Menys*

Sus era revirada de locucions coma *cada cop menys* o *cada vegada menys*, vid. § 21.2.11.

21.3.8 *Més*

Era correspondéncia prioritària deth catalan *més* cau que sigue *mai*, maugrat que cau arreconéisher era equivaléncia de *pus* e es variantes formaus de *mai* coma *mas*, *mès*, *mes* o *mei*. Totun, ena generacion de tèxtes occitans s'oposarà *mai lèu* (en dus mots) a *puslèu* (francés *plutôt*), segons çò que se ditz a propòs de *lèu* (vid. § 21.2.3). [Acòrd 20, 5-5-2007]

D'acòrd damb era decision d'arreconéisher *pus* coma forma equivalenta de *mai*, que s'arreconeish *pas pus* coma seqüéncia equivalenta de *pas mai*. [Acòrd 6, 1-12-2007]

Sus er emplec pòstverbau der occitan *mai* en frases negatives entà arrevirar un *ja* preverbau catalan, vid. § 21.2.5.

Sus era revirada de locucions coma *cada cop més* o *cada vegada més*, vid. § 21.2.11.

Sus es valors de *e mai*, vid. § 21.4.2.

Sus era arrevirada occitana dera estructura connectiva additiva catalana *a més*, vid. § 25.1.5.

21.3.9 *Molt*

Vid. § 12.2.

21.3.10 *Només, solament*

21.3.10.1 Occitan *pas que*

Era equivaléncia prioritària deth catalan *només* ath costat d'un vèrbe conjugat que serà *pas que* (en aranés, *sonque* pòstverbau; vid. § 21.3.10.2). Atau, *només diu mentides* aurà coma correspondéncia occitana *ditz pas que de messorgas* (en aranés *non ditz sonque mentides* o ben *ditz sonque mentides*). [Acòrd 5, 14-9-2007]

21.3.10.2 Occitan *solament* e *sonque*

Eth traductor automatic que produsirà er advèrbi *sonque* sonque en posicion pòstverbau o en contèxtes que i age ua elision verbau (*sonque tu*). Aquera restriccion non tòque pas er advèrbi *solament*. [Acòrd 2, 29-3-2008]

Sus er emplec de *sonque* en aranés, vid. § 21.3.10.1.

Sus era arrevirada de *no només...sinó també*, vid. § 25.1.2.

21.3.11. Bères formules especiaus

21.3.11.1 *Tot just*

Maugrat que i a contèxtes que non son completaments equivalents, peth moment que se decidís qu'era arrevirada occitana deth catalan *tot just* sigue *a pena*. [Acòrd 41, 1-12-2007]

21.3.11.2 *En menor mesura*

Eth sintagma catalan *en menor mesura* que s'arrevirarà per occitan *dins una mendre mesura*. [Acòrd 57, 1-12-2007]

21.3.12 D'auti advèrbis de manèra e de quantitat

Sus er emplec de *lèu*, que pòt èster sinonim de formes catalanes coma *aviat*, *ràpidament*, *de pressa*, *quasi* o *gairebé*, vid. § 21.2.3.

Locucions adverbiaus en lexic: arrevirada de *en exclusiva* (vid. *exclusiu*).

21.4 Advèrbis d'afirmacion

21.4.1 *També*

Que se da *tanben* coma equivaléncia generica deth catalan *també*. [Acòrd 43, 5-5-2007]

Sus era arrevirada de *no només...sinó també*, vid. § 25.1.2.

21.4.2 Equivalents catalans de *e mai*

Era arrevirada de *e mai* en catalan pòt provocar problèmes. D'un costat, que pòt correspóner tot simplaments ath catalan *i més* (occitan *dos e mai* = catalan *dos i més*), mès que pòt èster tanben mès o mens equivalent ara conjoncion *encara que* (*e mai* + *se* / *que* facultatiu + subjontiu) o a *tanmateix* o *fins i tot* (*e mai son paire venguèt*; vid. § 11.3). [Acòrd 18, 1-12-2007]

21.5 Advèrbis de negacion e formules negatives

21.5.1 Negacion preverbau e negacion pòstverbau

Era traduccion de *no* catalan quan nègue un vèrbe, serà *pas* pòstverbau (coma en catalan rosselhonés; *non menjo* > *mangi pas*; e cf. *de no venir* > *de venir pas*), mès *non* quan ei era equivaléncia de tota ua frasa. De tota faïçon, calerà arreconéisher *non* preverbau occitan, qu'ei present en quauques modalitats territoriaus e en quauques expressions fossilizadas o arrepervèris.

21.5.2 Era dobla negacion

Cau tier compde des construccions damb ua dobla negacion (*degun manja pas*), mès tanben d'arreconéisher coma cau es construccions qu'er advèrbi de negacion non apareish cap pr'amor dera preséncia d'un element negatiu (*mangi res per mangi pas res*). [Acòrd 14, 4-5-2007]

21.5.3 Emplecs de *pas*

Emplec de *pas* pòstverbau: vid. § 21.5.1.

Cau arremercar qu'er occitan emplegue *pas* entà negar quauqui sintagmes qu'eth catalan emplegue *no*. Atau, *encara no* que cau que sigue en occitan *pas encara; no gaire* o *no massa* cau que venguen *pas gaire* o *pas tròp*. Eth catalan *amb la mà, no* qu'a d'èster *pas amb la man* en occitan. [Acòrd 36, 2-2-2008]

Sus *pas mai* e *pas pus*, vid. § 21.3.8.

Sus *pas gaire* e sus era sua plaça laguens dera frasa, vid. § 21.6.

21.5.4 Negacion limitada o restrictiva

Sus es formules dera negacion limitada o restrictiva, vid. § 21.3.10.

21.5.5 Traduccion deth catalan *ni tan sols*

Eth catalan *ni tan sols/ni tan solament*, o *ni* tot solet damb era madeisha valor (tèrme de polaritat que demane ua negacion precedenta) que cau que siguen arrevirats per occitan *quitament pas*. Donc, es frases catalanes *ni tan sols es va masteritzar* o *no es va ni masteritzar* corresponen ar occitan *se masterizèt quitament pas*. [Acòrd 32, 1-12-2007]

Que s'arremèrque qu'er aranés emplegue tot simplaments *ne* coma equivalent der occitan generau *quitament pas*. Eth traductor qu'emplegarà *ne* en aranés en aqueth contèxte, aumens provisòriaments, enquia que bèth trabalh estudie coma cau aqueth emplec. [Acòrd 10, 2-2-2008]

21.6 Plaça des advèrbis ena frasa

Era plaça des advèrbis ena frasa non ei cap totemp era madeisha en occitan e catalan, e un des exemples mès clars d'aquera diferéncia que n'ei er advèrbi *ja* (qu'ath delà ei un enonciatiu preverbau en gascon). Enes tempsi composats er occitan que place abituauments es advèrbis entre era forma personau e eth participi, e ath costat des tempsi simples que i a fòrça advèrbis que son plaçats dempús dera forma verbau. [Acòrd 49, 5-5-2007] Quan eth vèrbe ei un temps composat, era arrevirada d'ua frasa catalana coma *ha cantat sempre* que serà *a totjorn cantat*. [Acòrd 1, 14-9-2007] Que i a ua tièra d'advèrbis que son plaçats dempús dera forma conjugada, que n'i a de de temps

e de manèra e de quantiat coma *ja, totjorn, lèu, sovent, fòrça, tròp*, era unitat *pas gaire, jamai, ben, plan, mal* e d'auti. [Acòrd 16, 14-9-2007]

22. Es preposicions

22.1 A

Sus es contraccions der article definit damb era preposicion *a*, vid. § 1.2.1 e § 1.2.4.

En occitan generau, contràriaments a çò qu'arribe en aranés e en bèri parlars pirenenics, eth vèrbe *anar* non emplegue era preposicion *a* quan introdusís un infinitiu e hè partida d'ua perifrasi de futur (*vau manjar quicòm*). Eth traductor cau que'n tengue compde. [Acòrd 69, 2-12-2007] Aquerò non ei cap un hèt exclusiu deth vèrbe *anar*, pr'amor que tòque d'ua manèra generau es vèrbes de movement qu'introdusissen un infinitiu subordinat. Er aranés e d'auti parlars pirenenics qu'empleguen *a* coma eth catalan, e per contra en occitan generau non s'utilize cap era preposicion. [Acòrd 18, 2-2-2008]

Sus er emplec de *a* enes estructures catalanes *a + article definit + infinitiu* damb ua valor temporau, vid. § 16.1.

Sus er emplec de *far* deuant d'un infinitiu en construccions causatives, qu'en occitan dera Val d'Aran s'emplegue *a* deuant der infinitiu, vid. lexic (*fer*).

Sus er emplec dera preposicion *a* ena perifrasi occitana *èsser + a + infinitiu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus er emplec dera preposicion *a* ena perifrasi catalana *començar + a + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.1.

Sus er emplec de *a* en occitan en expression qu'eth catalan emplegue *fins*, vid. § 22.10.

Sus era arrevirada dera formula catalana *anar a parar*, especiau, vid. lexic (*anar*).

Sus d'auti emplecs de *a*, vid. § 22.16.

22.2 *Amb*

Que se va a generar era preposicion *amb* enes tèxtes occitans, maugrat que de còps i a escrivans e quitaments lingüistes qu'empleguen *ambe* per arrasons istoriques e dialectaus. Era comission que decidís d'arreconéisher *ambe* e d'autres formes viues orauments o dialectaus entà que poguen èster arrevirades en catalan (*emb*, *embe*, *damb* o *dab*, e se cau d'autres de mès minoritàries o d'autres representacions grafiques d'aqueres madeishes formes). [Acòrd 15, 4-5-2007; Acòrd 5, 1-12-2007]

Sus d'auti emplecs dera preposicion *amb* en catalan o en occitan, vid. lexic (*compte*, *franquejar*, *llit*, *parlar*, per exemple).

22.3. *Cap (a)*

Sus es contraccions der article definit damb era preposicion gascona *entà* o *tà* (que pòt èster sinonima dera catalana *cap (a)*), vid. § 1.2.4.

22.4 *Contra*

Arrevirat en occitan per *contra*. Sus er emplec de *contra* entà introdusir bèri complements verbaus, vid. lexic (*bescanviar*).

22.5 *De*

Sus es contraccions der article definit damb era preposicion *de*, vid. § 1.2.2 e § 1.2.4.

Sus er emplec dera preposicion *de* coma article partitiu en occitan, vid. § 3.

Sus er emplec dera preposicion *de* damb es quantitativs, vid. § 12.4.

Sus er emplec dera preposicion *de* ara seguida der indefinit *cap* en occitan, vid. § 11.2.

Sus er emplec dera preposicion *de* ena perifrasi occitana e catalana *començar + de + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.1.

Sus er emplec dera preposicion *de* ena perifrasi catalana *deixar + de + infinitiu*, vid. lexic (*deixar*).

Sus er emplec dera preposicion *de* ena perifrasi catalana *acabar + de + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.2.

Sus er emplec dera preposicion *de* ena perifrasi occitana *venir + de + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.2.

Sus er emplec dera preposicion *de* ena perifrasi occitana *contunhar + de + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.3.

Sus er emplec dera preposicion *de* ena perifrasi catalana *haver + de + infinitiu*, vid. § 20.2.3.

Sus era queiguda de *de* deuant d'ua conjoncion, vid. § 22.16.3.3.

Sus er emplec de *de* entà introdusir infinitius que jòguen eth ròtle de subjècte o de complement dirècte, vid. § 22.16.3.3.

Sus era repeticion de *de* se i a sintagmes o mots coordinats, vid. § 22.19

Sus er emplec particular dera preposicion en *de besonh*, *auer de besonh*, *aver besonh de*, vid. lexic (*necessari*, *-ària e necessitar*).

Sus d'auti emplecs mès o mens particulars de *de*, mès que mès entà introdusir bèri complements verbaus, vid. lexic (*agrair*, *compte*, *faltar*, *formar*, *necessitar*, *servir*, *treure*, *venir*, per exemple).

22.6 Arrevirada deth catalan *des de*

Des de non s'emplegue en occitan (en aranés qu'ei un iberisme), e se pòt arrevirar per *de* o ben per *de...estant* en cas qu'age ua valor locativa. Damb ua valor temporau, que pòt èster *de*, mès tanben *dempuèi*, *despuèi*, *desempuèi*, *despuòi*, *desespuèi*. Aguestes formes que son preposicions (e non pas eth nucli d'ua locucion prepositiva coma es formes araneses *dempús* o *despús*, que son tanben sinonimes der occitan generau *après*). Que se decidís qu'eth traductor automatic dongue prioritat ara forma *dempuèi*, non pas perque d'un punt de vista normatiu sigue millhor aquera forma

qu'es autes, mès perque ei mès freqüenta en còrpus textuau. Donques, *des de* damb ua valor temporau que serà *dempuèi* en occitan generau (en occitan aranés, es locucions prepositives *dempús de* o *despús de*). Cau prestar atencion ath hèt qu'en aranés *des de* pòt èster un iberisme sinonim deth catalan *des de*, mès tanben ua formula entà introdusir denominacions oiconimiques, a on eth prumèr element ei er article definit plurau contractat damb era preposicion *de* (*Maria qu'ei des de Joan*). [Acòrd 8, 2-2-2008].

22.7 *Dins*

Sus es emplecs de *dins* en occitan, vid. § 22.16.

22.8 *En*

Sus es contraccions der article definit damb era preposicion *en* en occitan aranés, vid. § 1.2.4.

Sus er emplec de *en* enes gerondius en occitan e tanben deuant d'un infinitiu damb ua valor temporau en catalan, vid. § 16.1.

Sus d'auti emplecs de *en*, vid. § 22.16.

22.9 *Entre*

Era correspondéncia occitana deth catalan *entre* qu'ei *entre*. Era locucion prepositiva *entremig de*, serà arrevirada pera forma occitana *demest*. [Acòrd 47, 5-5-2007]

22.10 *Fins (a)*

Era equivaléncia prioritària deth catalan *fins (a)* qu'ei er occitan *fins (a)*. Mès se nòte qu'er emplec dera preposicion composada *-fins a-* non deu èster cap tostemp eth madeish en catalan e en occitan, e calerà detalhar quini son es contèxtes que non i a coïncidéncia entre es dues lengües. Qu'ei de besonh qu'eth traductor automatic arreconege es sinonims de *fins (a)* mès importants o mès emplegats ena lengua orau o ena lengua escrita: *d'aquí a*, *entrò*, *dusca(s)*, *jusca(s)*, *dinca*. [Acòrd 49, 15-9-2007]

Que cau qu'eth traductor automatic distingue coma cau es complements que pòden èster introdusts per *fins* e es expressions de comiat que s'i emplegue aquera

preposicion en catalan. Atau, formules coma *fins demà!* o *fins dilluns!* cau que siguen en occitan *a deman!* o ben *a deluns!*, damb era preposicion *a*. Eth catalan *fins a la propera!* o *fins una altra!* qu'aurà coma correspondéncia occitana *al còp que ven!* [Acòrd 49, 15-9-2007]

D'un aute costat, cau hèr atencion ara arrevirada deth catalan *fins* en quauqui contèxtes (a on ei sinonim de *fins i tot*), pr'amor que pòt correspóner a construccions occitanes damb *tanplan*, *quite* e *e mai*. Vid. § 11.3. [Acòrd 11, 1-12-2007]

Eth traductor automatic qu'arreconeisherà era forma aranesa *enquia*. [Acòrd 1, 2-2-2008] Sus es contraccions der article definit damb *enquia*, vid. § 1.2.4.

Era formula occitana generau equivalenta deth catalan *d'aquí a* cau que sigue *d'aicí a*, deth temps que *d'aquí a* ei un equivalent dera preposicion *fins (a)*. Es equivalents aranesi que pòden èster d'un costat *d'ací a* o *d'aciu a*, e der aute un còp mès *enquia*. [Acòrd 9, 2-2-2007]

22.11 *Malgrat*

Sus era preposicion occitana *maugrat*, vid. § 25.2.5.

22.12 *Per e per a*

Sus es contraccions der article definit damb era preposicion *per*, vid. § 1.2.3.

Sus es contraccions der article definit damb era preposicion gascona *entà* o *tà* (que pòt èster sinonima de *per a* e quauque còp de *per*), vid. § 1.2.4.

En occitan era oposicion catalana entre *per* e *per a*, cau que sigue neutralizada en *per* exceptat en gascon, a on existís era oposicion entre *per* e *entà* o *tà* (que non correspon exactaments tanpòc a *per a*, pr'amor qu'a d'auti emplecs). Donc, era oposicion entre *per* e *per a* cau que sigue neutralizada en arrevirar es tèxtes catalans en occitan.[Acòrd 11, 4-5-2007]

Sus er emplec de *per* deuant de sintagmes damb ua valor temporau e sus es sòns equivalents en occitan, vid. § 22.16.3.2.

Sus er emplec de *per* entà introdusir complements de bèri vèrbes, vid. lexic (*acordar, agrair, bescanviar, formar, semblar*, per exemple).

22.13 *Segons*

Forma prioritària en occitan: *segon*. Sus era ambigüitat en catalan provocada pera omografia deth numerau *segons* e era preposicion *segons* (que cau preveir en un traductor automatic), vid. § 13.2.

Sus bèth emplec particular de *segons*, vid. lexic (*semblar*).

22.14 *Sobre, sota*

Sus e *jos* que son dues preposicions occitanes equivalentes –respectivaments– de *sobre* e de *sota*, e que son sinonimes de *sobre/subre* e de *sota*. Sus er emplec d'aqueres formes enes formules *çai sus* e *çai jos*, vid. § 21.1.2.

Sus es contraccions der article definit damb es preposicions occitanes *sus* e *jos*, vid. § 1.2.4.

Sus d'auti emplecs des preposicions occitanes *sus* e *jos*, vid. eth lexic (*carregar*).

22.15 Era preposicion occitana *cò*

Ena produccion de tèxtes occitans, eth traductor automatic que diferenciarà *çò* (damb aqueth emplec d'article nèutre) e *cò*, que s'aplicarà as construccions de locatiu domestic. Atau, *çò mieu* que serà era equivaléncia catalana de *el meu* (= catalan **lo meu*), en tot que *en cò mieu* serà un equivalent deth catalan *a casa meua, a ca meua*. [Acòrd 48, 15-9-2007].

Sus er emplec de *a* o *en* deuant d'estructures coma *cò mieu*, vid. § 22.16.1.

22.16 Emplec de *a, en* e *dins*

22.16.1 Enes formules oiconimiques

En plaça dera preposicion *a*, que se causís d'introdusir es construccions de locatiu domestic coma *cò mieu* (vid. § 22.15) damb era preposicion *en*. Era preposicion

que hè partida dera construccion: *en cò mieu* e *d'en cò mieu*. Eth traductor qu'arreconeisherà es construccions damb era preposicion *a* en plaça dera preposicion *en* (*a cò mieu* per *en cò mieu*), e tanben es construccions de locatiu domestic damb *çò* en lòc de *cò* (*en çò mieu* per *en cò mieu*). Que cau arremercar qu'era locucion catalana *a casa* aurà coma correspondéncia occitana *en cò mieu* o ben simplaments *a l'ostal* –damb article definit. [Acòrd 48, 15-9-2007]

22.16.2 Damb es ans

Deth temps qu'eth catalan ditz –per exemple– *l'any 1990* o ben *el 1990*, er occitan deth traductor automatic qu'emplegarà era preposicion *en* en aqueri casi: *en 1990*. [Acòrd 29, 1-12-2007]

22.16.3 D'auti emplecs

Era comission qu'arremèrque que non ei bric facil de preveir es emplecs des preposicions *a*, *en* e *dins* laguens d'un traductor automatic, e qu'ei probable que peth moment non s'arrevire coma cau fòrça frases que contien aqueres preposicions en traductor automatic catalan-occitan occitan-catalan.

22.16.3.1 Deuant des complements circonstanciaus de lòc

En *çò* que tanh ar emplec de *a* e *en* deuant des toponims, er occitan orau actuau non ei cap luenh des emplecs deth francés. En situacions estatiques, deuant der article definit, que se decidís qu'eth traductor automatic priorize er emplec de *dins* quan eth catalan emplegue *a* e *en*. Que se propòse que se precise, en tot partir deth còrpus, ua seguida de sintagmes abituaus qu'empleguen *a* ath darrèr d'un vèrbe de movement o d'estat (per exemple, *soi/vau + a l'escòla, a l'ostal, al mercat, a la glèisa*, eca.). Que cau hèr a breubar qu'es emplecs preposicionaus der occitan dera Val d'Aran son diferents des der occitan generau (*en* en situacions estatiques, emplec de *entà*, eca.)

22.16.3.2 Deuant des complements circonstanciaus de temps. Petita nòta sus er emplec de *per*

Enes situacions temporaus damb ores, er occitan generau qu'emplegarà *a*, coma eth catalan (occitan *a doas oras* = catalan *a les dues*; vid. § 13.3). Quan se parle de sasons, er occitan generau que diderà *a la prima* e *a l'auton*, mès *en estiu* o *a l'estiu*, *en*

ivèrn o *a l'ivèrn*. Quan se parle de hèstes e dates arremercables, qu'emplegarà *per* coma en catalan (*per Nadal*). Quan eth catalan emplegue *en* damb un sens duratiu o de futur deuant d'ua quantitat que hè arrepòrt a ores, mesi o ans (*en + quantitat + ora, mes, an*; per exemple, *fer això en quinze dies*), que se decidís qu'er occitan qu'emplegue *dins*. Es emplecs preposicionaus der aranés que tornen a èster diferents des der occitan generau (*tàs dues, ena primauera, tà Nadau, en quinze dies*).

22.16.3.3 D'outes arremèrques sus er emplec des preposicions *a, en* e *dins*

En catalan un infinitiu qu'ei subordinat a un vèrbe de percepcion pòt èster introdusit pera preposicion *a*. Eth traductor automatic non produsirà pas aquera preposicion en occitan generau, mès era sua preséncia en occitan aranés qu'ei obligatòria (*les auem vist a passar*, per exemple). D'un aute costat, quan un infinitiu catalan sigue introdusit per *al/a l'* o *en* (*a l'arribar/en arribar, ...*) e age ua valor equivalenta ara d'ua subordinada temporau, eth traductor automatic que substituirà *al* o *en* per *tanlèu* (*tanlèu arribar, ...*). Cau hèr atencion ara queiguda des preposicions comuna ar occitan e ath catalan (non pas **parlar de que*, mès *parlar que*), perque enes tèxtes modèrnes araneses i a ua tendéncia a evitar aquera queiguda (probablaments cau atribuir aquerò ara interferéncia espanhòla). Que cau ajustar encara qu'er emplec dera preposicion *de* entà introdusir infinitius que jòguen eth ròtle de subjècte o de complement dirècte ei decadent en catalan en quauqui contèxtes, mès de besonh en occitan. [Acòrd 47, 29-3-2008]

Sus d'auti emplecs de *a, en* e *dins*, vid. § 22.18, § 22.19 o eth lexic (*arribar, carregar, compte, correspondre, creure, parlar, participar, pensar, semblar*).

22.17 Preposicions, locucions prepositives e advèrbis

Cau tier compde dera diferéncia abitau en catalan e occitan en çò que se referís ar emplec de quauques formes coma preposicion o coma nucli d'ua locucion prepositiva. En catalan qu'ei possible er emplec coma preposicion de quauques formes que pòden èster tanben advèrbis, mès –aumens dehòra des tèxtes literaris– non ei cap tan corrent coma en occitan. Qu'ei de besonh qu'eth traductor sàpie, en consequéncia, qu'er occitan *davant l'ostal* pòt èster en catalan *davant la casa*, mès tanben *davant de la casa*. [Acòrd 30, 15-9-2007]

Vid. çò que se ditz sus *dempuèi* e formes sinonimes en § 22.6.

22.18 Locucions prepositives

Eth catalan *a càrrec de* que serà arrevirat en occitan generau per *a la carga de* (aranés *a cargue de*), maugrat qu'era comission arreconeish que i a d'utes possibilitats, coma per exemple *assegurat/assegurada per*. [Acòrd 3, 29-3-2008]

Coma equivalent occitan dera locucion condicionau catalana *en cas de* + infinitiu, que se causís *dins lo cas de*. Se *en cas de* ei seguit d'un infinitiu precedit de *no*, era locucion que vierà alavetz en occitan *a falta de*. Totun, que s'admet que i pòt auer contèxtes qu'aqueres arrevirades non marchen pas coma cau. [Acòrd 77, 3-2-2008]

Era locucion prepositiva causau **degut a*, incorrècta en catalan mès abitau enes tèxtes, que serà arrevirada per *a causa de* en occitan. [Acòrd 82, 3-2-2008]

Era locucion catalana *en lloc de* que pòt auer coma equivalents occitans *en luòc de e al luòc de*, o encara d'utes locucions coma *en plaça de*. [Acòrd 49, 1-12-2007] Eth traductor automatic qu'arreconeisherà era locucion prepositiva *en lòc de*, qu'ei era locucion que s'emplegue en aranés. [Acòrd 1, 2-2-2008]

Sus es locucions prepositives araneses *dempús de e despús de*, vid. § 22.6.

Sus era locucion prepositiva catalana *entremig de* coma *demest*, vid. § 22.9.

Sus era locucion catalana *d'aquí a* e sus es locucions occitanes *d'aicí a, d'aquí a, d'ací a, d'aquíu a*, vid. § 22.10.

Sus era arrevirada occitana dera locucion *a més de*, vid. § 25.1.5.

Sus era locucion prepositiva *tot i*, vid. § 25.2.5.

Sus era arrevirada des locucions catalanes *a canvi de* o *en canvi de*, vid. lexic (*canvi*).

22.19 Repeticion des preposicions en sintagmes o en mots coordinats

En catalan qu'ei plan abitau d'emplegar era preposicion (mès que mès *a, de, en*) sonque deuant deth primèr des dus tèrmes coordinats, deth temps qu'en occitan generau

ei abituau era repeticion dera preposicion. Que cau qu'eth traductor automatic en tengue compde, maugrat qu'ei possible que non sigue cap aisit de trobar un mecanisme que permete de repetir era preposicion que non provòque d'auti problèmes sintaxics. [Acòrd 59, 2-2-2008]

25. Es conjuncions

25.1 Conjuncions de coordinacion

25.1.1 Conjuncions copulatives

Era correspondéncia occitana dera conjuncion catalana *i* que serà *e*. [Acòrd 3, 4-5-2007]

25.1.2 Conjuncions distributives

Era locucion conjontiva distributiva catalana *no només...sinó també* que serà arrevirada en occitan per *non solament...mas tanben*. [Acòrd 36, 1-12-2007]

25.1.3 Conjuncions disjontives

Era correspondéncia deth catalan *o* qu'ei er occitan *o*. Cau arrebrembar qu'en occitan *o* pòt èster ua conjuncion (catalan *o*) o ben un pronòm (catalan *ho*; damb correspondéncias dialectaus coma *va* o *ac* en occitan). Vid. § 8.4. [Acòrd 22, 5-5-2007]

25.1.4 Conjuncions adversatives

Era correspondéncia principau deth catalan *però* qu'ei *mas*, encara que cau tanben arreconéisher era forma *mai* (qu'ei egemonica en Provença) enes arrevirades en catalan. Totun, er occitan *mas* non ei cap tostep equivalent deth catalan *però*, pr'amor que pòt exprimir d'auti matisi d'adversativitat (mès que mès, *sinó*; vid., per exemple, § 25.1.2). [Acòrd 31, 5-5-2007] D'acòrd damb çò que viem de díder, eth catalan *sinó* que serà arrevirat per *mas*. [Acòrd 18, 14-9-2007; Acòrd 19, 1-12-2007]

Sus es diferéncias entre eth catalan *sinó* e *si no* e es sues arrevirades en occitan, vid. § 25.2.4.

Eth traductor cau qu'arremasse es conjoncions adversatives *pr'aquò, totun, pasmens o ça que la*, equivalents as conjoncions adversatives catalanes *tanmateix, tot i això, tot i així, ara bé...* Que s'admet qu'era representacion *çaquelà* (per *ça que la*) ei incorrècta, mès que cau qu'eth traductor automatic l'arreconeque pr'amor qu'ei pro socializada, o aumens presenta en pro tèxtes. [Acòrd 31, 5-5-2007] Que s'acòrde qu'es conjoncions adversatives catalanes *ara e ara bé* siguen arrevirades en occitan per *ça que la*. [Acòrd 50, 1-12-2007]

Quan *però* ei eth ligam entre dues frases coordinades adversatives, qu'ei arrevirat en occitan per *mas*. Totun, quan *però* o *emperò* an ua valor adversativa-concessiva (deuant de pausa prosodica, generauments; ath miei dera frasa o ben en posicion finau), cau que siguen *pr'aquò, pasmens o totun*. [Acòrd 32, 2-2-2008]

Per contra qu'ei er equivalent occitan deth connector contrastiu *en canvi*, qu'en catalan pòt èster tanben *per contra*. [Acòrd 37, 1-12-2007]

Sus era possibilitat que *e mai* equivalgue ara conjoncion catalana *tanmateix*, vid. § 21.4.2.

25.1.5 Conjoncions continuatives

Era estructura connectiva additiva catalana *a més* que serà arrevirada en occitan per *de mai*. Quan aquera estrucutra introdusisque un element peth mejan dera preposicion *de* (*a més de*), que serà en occitan *en mai de* (catalan *a més d'això, ... = occitan en mai d'aquò, ...*). [Acòrd 37, 2-2-2008]

25.2. Conjoncions de subordinacion

25.2.1 Conjoncions completives

Era correspondéncia occitana dera conjoncion catalana *que* que serà *que*. [Acòrd 12, 4-5-2007]

25.2.2 Conjoncions temporaus

Era forma *quand* qu'ei ua conjoncion de subordinacion que cau diferenciar de *quora*, qu'ei un interrogatiu temporau. Vid. § 14.4. [Acòrd 48, 5-5-2007]

Era locucion conjontiva temporau catalana *sempre que* cau que sigue en occitan *cada còp que*. [Acòrd 52, 2-2-2008]

Sus er emplec de *tanlèu* coma conjoncion, vid. § 22.16.3.3.

25.2.3. Conjoncions modaus

Sus era arrevirada deth catalan *com (a) per coma*, vid. § 14.5.

Era locucion conjontiva catalana *segons que* damb era valor de *tal com* (que de còps ven simplaments *segons* enes tèxtes catalans), pòt èster arrevirada tot simplaments per *coma* (catalan *segons que ha subratllat...* = occitan *coma a solinhat...*). [Acòrd 62, 2-2-2008]

25.2.4 Conjoncions condicionaus

Era conjoncion *se* que correspon ara conjoncion catalana *si*, e la cau apostrofar deuant d'ua vocau. [Acòrd 30, 5-5-2007] En occitan qu'existís tanben era forma *si*. [Acòrd 18, 14-9-2007; Acòrd 19, 1-12-2007]

Non cau cap confóner *sinó* (adversatiu) damb era combinason *si no* (= en cas que non siguesse atau), que pòt auer coma correspondéncia occitana *se non* o ben *si que non*. [Acòrd 18, 14-9-2007]

Eth traductor automatic qu'arrevirarà eth catalan *si no* equivalent a ua frasa el·liptica per occitan *si que non*, maugrat qu'arreconeisherà *senon* e tanben *se non*. [Acòrd 19, 1-12-2007]

Sus era conjoncion *se* s'ara seguida i é eth pronòm *ne/en*, vid. § 8.5.

25.2.5 Conjoncions concessives

Era locucion prepositiva catalana *tot i*, e era locucion conjontiva *tot i que*, que seràn en occitan *maugrat* (preposicion) e *maugrat que* (conjoncion). [Acòrd 23, 2-2-2008]

Sus era possibilitat que *e mai* sigue sinonim de *encara que*, vid. § 21.4.2.

25.2.6 Conjoncions causaus

En catalan *perquè* servís entà introdusir frases causaus e finaus, damb mòdes diferents enes formes verbaus dera frasa subordinada. En occitan generau es frases causaus que seràn introdusides per *perque*, e es finaus per *per que*. Aquerò que serà parallèl as interrogatius *perqué* (causau) e *per que* (finau). Vid. § 14.7. [Acòrd 47, 15-9-2007]

25.2.7 Conjoncions finaus

Per que (finau), diferent de *perque* (causau). Vid. § 25.2.6.

25.2.8 Qüestions sintaxiques

25.2.8.1 Emplec deth present deth subjontiu o deth futur enes subordinades temporaus e modaus

Eth traductor cau que tengue compde que d'ua manèra generau eth catalan e er occitan generau non empleguen cap eth madeish temps verbau enes subordinades temporaus, per exemple enes introdusides per *quand*. Eth catalan qu'emplegue normauments eth present deth subjontiu, e er occitan eth futur. Donc, eth catalan *quan vingui* cau que sigue arrevirat per *quand vendrà*, per exemple. [Acòrd 48, 5-5-2007] Aquerò qu'arribe tanben enes subordinades modaus e enes estructures de relatiu damb un antecedent implicit (vid. § 15.5).

25.2.8.2 Emplec der imperfècte deth subjontiu enes frases condicionaus

Enes frases introdusides per *se* que son subordinades a ua frasa principau qu'a un vèrbe en condicionau, er occitan –coma eth catalan– emplegarà de manèra prioritària er imperfècte deth subjontiu e non pas er imperfècte der indicatiu. [Acòrd 30, 5-5-2007]

26. Formacion de mots. Qüestions sus era derivacion

26.1 Oposicion *music/musician*

Er occitan que distinguís *musica e musiciana, tecnica e tecnicaiana, gramatica e gramaticiana*, encara qu'eth catalan non emplegue sonque *música, tècnica o gramàtica*. Eth traductor automatic cau que'n tengue compde. [Acòrd 41, 1-12-2007]

26.2 Formes damb *sos-*, *sub-*, *so-*. Nòta sus es mots prefixats

Que s'arremèrque que *sos-* cau que sigue prioritari en lengadocian (en plaça de *jos-* o *sota-*, que cau que sigue prioritari en d'auti dialèctes coma eth lemosin e eth provençau, e qu'er arrevirador automatic arreconeisherà). Eth traductor qu'escriuerà *sos-* en mots coma *sosagent, sosbibliotecari, sosbriadièr, soscòdi, soscomission, soscripcion, soscriptor, soscriure, soscutanèu, sosdelegat, sosdesvolopament, sordialècte, sodirector, sosensemble, sosentendre, sosestimacion, sosestimar, sosexpausar, sosexposicion, soslinhament, soslinhar, sosman, sosmarin, sosmultiple, sosoficièr, sosprefècte, sosprefectura, sosproletariat*. Eth traductor qu'escriuerà *sub-* en *subafluent, subalpin, subconscient, subdivision, sublingual, subnuclear, suboceanic, subpolar, subsonic, suburban*. Eth traductor qu'escriuerà donc ath madeish temps *sometre, solleva* (encara qu'arreconeisherà variantes coma *solevar, soilevar* o tanplan *solevar*) e *soslinhar* (que se destaque d'Alibèrt). [Acòrd 49, 30-3-2008]

26.3 Catalan *-itzar* / occitan *-izar*, *-isar*

Cau hèr atencion qu'es vèrbes catalans damb era seqüència finau *-itzar* en infinitiu an en occitan *-izar* (*realizar*) o ben *-isar* (*analisar*, coma *analisi*). [Acòrd 68, 3-2-2008]

27. Avertiment sintaxic finau

Er orde des elements dera frasa non ei cap tostemp eth madeish en catalan e en occitan, e aquerò qu'ei dilhèu provocat, entre d'autes arrasons, pera interferéncia des lengües estataus. Eth catalan que càmbie era plaça des elements mès aisidaments que non pas er occitan, e que tendís mès as topicalizacions. Coma non semble cap aisit de

solucionar aqueth problèma, enes tèxtes occitans que siguen arrevirades de tèxtes catalans, que i pòt auer frases que fòrça occitanoparlants pensaràn dilhèu que non son complètaments naturaus. [Acòrd 91, 3-2-2008]

28. D'autres qüestions formaus

Que se propòse, en cas que sigue possible, qu'eth traductor automatic tengue compde qu'enes adrees postaus en Estat francés ei abituau de plaçar eth numèro abans deth nòm deth carrèr: *15, Carrièra del Taure*. Que se propòse tanben d'evitar era abreviacion EUA, pro correnta enes tèxtes catalans, e d'emplegar *Estats Units* en occitan. [Acòrd 65, 2-2-2008]

III. LEXIC

En aquera seccion qu'exposam es qüestions lingüistiques que non son estades exposades enes seccions precedentes. Qu'a dues partides. Era informacion lingüistica qu'ei introducida ena primèra, a partir des formes catalanes ordenades alfabeticaments. Ena segona que se pòt trobar es formes occitanes que se'n parle ena primèra partida. Que s'i indique es mots catalans que contien informacion sus aqueri mots occitans. Qu'ei, de hèt, un indèx.

Es mots que vien ara seguida non son sonque substantius, adjectius (pas es que son especificadors, totun) e vèrbes. Es informacions sus es autes categories gramaticaus qu'ei ja ena seccion consagrada ara morfosintaxi. Aquerò que signifie qu'a calgut especificar qu'eth mot catalan *informe* qu'apareish en lexic ei un substantiu (perque poirie èster tanben un adjectiu), o que *clau* ei ua forma femenina (que non cau confóner damb *clau*, masculin), mès qu'ath madeish temps ei evident non a calgut díder arren – per exemple– sus era categoria de *sobre* (qu'ei un substantiu perque non pòt pas èster ua preposicion) o de *son* (qu'ei un còp mès un substantiu perque non pòt pas èster un possessiu, ne tanpòc ua contraccion de *çò d'en*).³ D'ua manèra generau, donc, non se repetís era informacion dera seccion precedenta, e s'indique era categoria de cada forma sonque en aqueri casi que i poirie auer confusions. Totun, entà evitar ua dispersion massa grana dera informacion e entà estauviar ath lector un nombre important d'arremenaments de cap ara seccion sus era morfologia verbau, que s'a decidit qu'es vèrbes presents ena aquera seccion agen ua entrada ena partida lexicau.

Es formes catalanes qu'apareguen sonque enes exemples de bères formules e que non se n'apòrte informacion especifica, non an cap d'entrada. Totun, es formes occitanes equivalents d'aqueres formes catalanes son indicades ena segona partida, en indèx de mots occitans. Era arrason qu'ei fòrça simpla. Aqueres formes occitanes que son estades introducidas en traductor automatic damb era forma que se pòt trobar enes exemples. Donques, era Comission que pòt auer acceptat bères representacions grafiques de bères formes occitanes peth mejan d'exemples a on apareishen d'autes formes encara que non n'age parlat d'ua manèra monografica.

³ Non s'especifique era categoria des infinitius que pòden èster emplegats coma substantius (per exemple, *poder*).

Es arremanaments pòden justificar que bères formules o quauques locucions (o *unitats multiparaula*) non siguen en endret qu'apareishen normauments enes obratges lexicografics. De còps se parle d'un hèt lingüistic determinat a propòs dera explicacion d'un aute hèt lingüistic que i a bèra relacion. D'aute viatges se pòt parlar en un solet endret de mèts d'ua formes perque totes pòden èster combinades damb un aute element. E encara i a casi que cau exposar amassa mots o formules que non an cap de relacion genetica, formau o semantica, perque son estades estudiades tanben amassa pera Comission, o perque se sage d'evitar de bricalhar un des sòns acòrds.

Se deisham de costat era condicion que viem de nomenar, ena partida lexica catalana que se sage qu'es autes formes apareguen enes entrades a on apareishen normauments enes dictionaris de referéncia, normatius o paranormatius, dera lengua catalana (mès que mèts DIEC o GDLC). Mès que i a fòrça formules que son estudiades en aquest document que non apareishen en aqueri obratges (perque tot simplaments non en tien compde o perque non son estructures complètaments fixades que, totun, son estades estudiades coma ua unitat pera Comission) qu'entà uniformizar-les son introdusides a partir deth sòn nucli sintactic o deth sòn primèr element. Non i a que bères petites excepcions ad aquera causida. Per exemple, es construccions damb *fer* o *far* e un sintagma nominau o un infinitiu (donc, tanben es construccions causatives) son introdusides a partir d'aqueth sintagma nominau o d'aqueth infinitiu se non i a arrasons de pertinéncia que justifiquen d'evità'c.

Qu'ei vertat qu'aqueres causides que pòden èster discutibles. Mès qu'ei vertat tanben qu'es arremanaments son abituaus, e qu'aqueri arremanaments permeteràn qu'eth lector pogue trobar aisidaments se qué cèrque. En cas que i age fòrça informacion que tòque ua soleta forma, es sòns contenguts que son plaçats per orde lingüistic logic, per orde cronologic des acòrds o per ua combinason de toti dus. Es arremanaments son normauments plaçats ara fin de cada entrada, o aumens ena partida finau. Totun, que i pòt auer excepcions justificades pr'amor dera importància dera informacion d'aqueri arremanaments.

Qu'ei important de díder qu'eth trabalh dera Comission qu'a partit soent de documents escrits catalans, çò que vò díder qu'en aqueth lexic i pòt auer formes o quitaments *unitats multiparaula* que non son dilhèu (complètaments) corrèctes, o que non son pas presentes enes dictionaris normatius o paranormatius catalans, mèts que n'a

calgut tier compde pr'amor que campen –o son quitaments freqüentes– en còrpus de tèxtes catalans. En çò que hè arrepòrt ara segona partida deth lexic, precisem que non s'indique es francismes ne es ispanismes, e qu'es mots d'origina estrangèra son metudi ath costat des auti sense cap de mèrca. Tanpòc non se precise es formes que son incorrèctes per d'agues arrasons (encara que sigue estat refusada d'ua faïçon explicita pera Comission), e s'ua forma pòt èster representada graficaments de mès d'ua manèra, qu'a tanben entrades diferents encara qu'agues entrades siguen consecutives (*esbòç* e *esbòs*, *mond* e *monde*, *construir* e *construire*). S'era omografia ei totau exceptat un accent grafic, es formes damb er accent grafic que son plaçades en segon lòc. Contràriaments ara partida catalana, ena partida occitana non se met eth pronòm conjunt ena entrada des vèrbes pronominaus.

1. Lexic catalan

acabar

Sus era arrevirada dera perifrasi catalana *acabar + de + infinitiu* pera perifrasi occitana *venir + de + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.2.

acomiar

Vid. *acomiadament*, e tanben *comiat*.

acomiadament

Coma sinonims occitans dera forma catalana *acomiadament* quan a era valor d'accion de privar a quauquarrés deth sòn emplec, se propòse es formes *licenciament*, *bandiment* e *acomjadament*, e se decidís de dar prioritat ara forma *licenciament*. Eth traductor automatic que produsirà donc *licenciar* coma equivalent de *acomiar* s'a era valor de privar der emplec. [Acòrd 78, 3-2-2008]

acord

En occitan generau que calerà distinguir *acòrd* (correspondéncia entre dues formes o acòrd gramaticau: *far l'acòrd*; en catalan que s'emplegue soent *concordança* damb aquera valor) e *acòrdi* (conformitat de pensament; per exemple, *èsser d'acòrdi*). [Acòrd 18, 29-3-2008]

acordar

Quan eth catalan *acordar* –emplegat transitiu– a era valor de *decidir*, que cau que sigue arrevirat per *decidir* en occitan. Cau prestar atencion qu'er emplec pronominau *acordar-se (per)* existís tanben en occitan. [Acòrd 34, 1-12-2007]

acta

Estendre acta e *llevar acta* que seràn arrevirats per *far lo compte rendut* (arrepòrt, relacion d'eveniments, exposat) o *dreçar un acte* (notariu). Er occitan *compte rendut* serà arrevirat peth catalan *informe (far lo compte rendut que serà alavetz fer l'informe)*.

acusament

Que se propòse qu'eth sintagma *acusament de recepció* vengue *acusat de recepcion* en occitan. Totun, que s'arremèrque que i pòt auer d'aves arrevirades possibles, coma *avis de recepcion* o *acusament de recepcion*. [Acòrd 6, 29-3-2008]

acústic, -a

Que se decidís qu'eth traductor produsisque en occitan *acostic* e *acostica*, per arrasons etimologiques. [Acòrd 42, 1-12-2007]

adonar-se

Vid. *donar*

afranquir

Vid. *franquejar*.

agafar

Er equivalent formau de *prendre* qu'ei *prene* en occitan. Eth vèrbe catalan *agafar* que pòt èster *agafar* en occitan, mès tanben *sasir*, *agantar* o –un aute còp– *prene*. Coma mesura operacionau, pr'amor des freqüències, que se decidís qu'eth catalan *agafar* sigue peth moment arrevirat per occitan *prene* (*prene lo tren*, *prene un mal*, eca.). [Acòrd 70, 2-12-2007]

agrair

Eth vèrbe catalan *agrair* (quauquarren) ven en occitan *mercejar de/per* (quauquarren) o ben *èsser reconeissent de/per* (quauquarren). [Acòrd 39, 15-9-2007]

aguantar

Vid. *tenir*

alcalde

Ena administracion municipau, es mots catalans *alcalde* e *batlle* les cau arrevirar en occitan coma *cònsol*, mentre qu'eth *regidor* cau que sigue *conselhièr*. Que s'accèpte qu'ei abituau tanben er emplec dera forma *conse*, que pòt èster tanben un mot sinonim de *conselhièr* (e alavetz se pòt emplegar formules coma *conse màger* entà hèr arrepòrt ar *alcalde* o *batlle* catalans). Eth traductor automatic qu'arreconeisherà es francismes *mera*, *mèra* o *maire*, sinonims de *cònsol* o *conse*, pr'amor que son fòrça corrents ena lengua parlada, e còps que i a presents ena lengua escrita. [Acòrd 25, 15-9-2007; Acòrd 7, 1-12-2007] Era comission que vò arremercar qu'era forma *alcalde*, emplegada ena Val d'Aran, ei un ispanisme. [Acòrd 7, 1-12-2007] Maugrat qu'eth traductor automatic l'arreconeigue, era forma prioritària en aranés que serà *baile*. [Acòrd 1, 2-2-2008]

alliberar

Alliberar que serà *liberar* (damb formes rizotoniques qu'an è: per exemple, *libèri*). Totun, que cau arreconéisher eth sinonim *desliurar*. [Acòrd 25, 2-2-2008]

alt, alta

Era forma prioritària en occitan generau que serà *naut* (coma en occitan aranés), mès calerà arreconéisher d'autres formes coma *haut* o *aut*, viues tanben en diuèrses zònes deth domeni lingüistic. [Acòrd 3, 2-2-2008]

ampliar

Coma sinonims occitans deth catalan *ampliar* que se propòse *alargar*, *agrandir* o *augmentar*. Peth moment, non se precise es contèxtes que cau emplegar cada un d'aqueri vèrbes occitans. [Acòrd 69, 3-2-2008]

anar

Sus eth preterit perifrastic catalan, vid. § 16.3.

Sus era conjugason deth vèrbe *anar*, vid. § 19.1.

Sus era perifrasi catalana *anar + gerondu*, vid. § 20.2.2.1.

Sus era perifrasi *anar + a + infinitiu*, en occitan generau *anar + infinitiu*, vid. § 22.1.

Que se decidís d'arrevirar eth catalan *anar a parar* per occitan *acabar*. [Acòrd 31, 1-12-2007]

Anar amb compte: vid. *compte*.

Deixar anar: vid. *deixar*.

Fer anar (aranés *hèr a anar*): vid. *anar*.

anunci

Eth catalan *tauler d'anuncis* que serà en occitan *tablèu d'anóncias*. Aquerò que supòse qu'eth traductor automatic darà prioritat ara forma femenina *anóncia*, maugrat que i a membres dera comission que s'estimarien mès era forma masculina *anonci*, qu'er arrevirador arreconeisherà. [Acòrd 41, 29-3-2008]

anunciar

Vid. *avançar*.

any

Que se decidís qu'eth traductor automatic aplique per default era forma *an* coma correspondéncia deth catalan *any*. Que calerie fixar es sintagmes qu'era forma *annada* ei mès abituau en còrpus de tèxtes. [Acòrd 38, 5-5-2007]

aprofitar

Eth principau equivalent occitan deth vèrbe catalan *aprofitar* emplegat transitivaments qu'ei *aprofechar*. En acòrd damb çò que se decidic en amassades precedentes sus es resultats de -CT- latin (vid. § 2.1), eth traductor automatic que darà prioritat a *aprofechar* maugrat que pogue arreconéisher *aprofitar* o *aprofeitar*. [Acòrd 48, 2-2-2008]

apte, -a

Coma mesura operacionau, que se decidís qu'eth catalan *apte* sigue *bon* en occitan. [Acòrd 47, 2-2-2008]

àrab

En traductor automatic qu'auràn prioritat es formes *arab, araba*. Totun, que s'arreconeisherà *arabe*, e tanben *arabi, aràbia*, que son formes arrecuelhudes per Alibèrt. [Acòrd 81, 3-2-2008]

arribar

Quan eth vèrbe *arribar* a un complement introdusit per ua preposicion qu'indique era tèrme d'un viatge o d'un trajecte, er occitan generau qu'introdusirà aqueth complement de manèra prioritària damb era preposicion *dins* (*arribar dins...*; en aranés *arribar en*). [Acòrd 21, 2-2-2008] Que pòt introdusir tanben complements damb es perposicions *a* e *en*: *arribar a la fin* (arténher), *arribar en tren* (mejan). [Acòrd 70, 2-12-2007]

Eth catalan *fer arribar* va a èster arrevirat per *mandar* o *enviar*. [Acòrd 31, 15-9-2007]

Arribar i moldre: vid. *moldre*.

articulat, -ada

Eth substantiu catalan *articulat*, que hè arrepòrt ar ensemble des articles d'ua lei, d'un reglament o d'un tèxte juridic, que serà en occitan *contengut* o tot simplaments *tèxte*. [Acòrd 56, 2-2-2008]

assabentar

Assabentat i conforme. Era arrevirada occitana d'aquera expression pròpria deth lenguatge administratiu, que serà en occitan *vist e aprovat*. [Acòrd 9, 29-3-2008]

assegurança

Pòlissa d'assegurança: vid. *pòlissa*.

assemblar-se

Vid. *semblar*.

avançar

Damb era valor de *anunciar* (ua nauèra), cau qu'eth traductor automatic produsique justaments eth vèrbe *anonciar* (catalan *han avançar que...* = occitan *an anonciat que...*). [Acòrd 55, 2-2-2008]

barrat, -ada

Xec barrat: vid. *xec*.

barrera

Que s'arrevirarà eth catalan *barrera de seguretat* per occitan generau *barrièra de seguretat* (aranés *barrèra de seguretat*). Que se decidís provisòriaments qu'eth catalan *barrera* vengue *barrièra* en occitan generau, e qu'eth catalan *tanca* sigue arrevirat per *barralha* maugrat que cau arreconéisher tanben era forma *cleda* (prioritària en aranés). [Acòrd 10, 29-3-2008]

barri

Que s'ei d'acòrd a arrevirar es formes occitanes *quartier* e *barri* peth catalan *barri*. Que manque determinar era forma occitana que cau qu'arrevire eth mot catalan *barri*. [Acòrd 26, 1-12-2007]

batlle

Vid. *alcalde*.

beguda

Enes tèxtes occitans cau que s'emplegue *bevenda* en quauqui contèxtes qu'eth catalan orau emplegarie abituauments *beguda* (maugrat qu'en catalan existís tanben *bevenda*). Donc, en occitan cau distinguir coma cau *bevenda* e *beguda*. Coma arrevirada deth catalan *tendència a la beguda* se propòse *tendència a beure*. [Acòrd 28, 1-12-2007]

beneplàcit

Vid. *vistiplau*.

bescanviar

Es catalans *intercanviar per* o *bescanviar per* que seràn arrevirats per occitan *escambiar contra*. [Acòrd 27, 1-12-2007]

bestiar

Era forma *bestiar* (generau en aranés e present en d'auti parlars occitans) cau que sigue arreconeguda peth traductor automatic, maugrat qu'eth traductor produsique *bestial* en occitan generau. [Acòrd 64, 1-12-2007]

bevenda

Vid. *beguda*.

caixa

Flux de caixa: vid. *flux*.

calaix

Eth traductor automatic que produsirà *tirador* en occitan generau, coma sinonim deth catalan *calaix* (e der occitan aranés *calaish*). [Acòrd 67, 1-12-2007]

caldre

Eth sòn equivalent en occitan qu'ei *caler*. Sus aquerò e sus quauqui detalhs que tòquen era sua conjugason, vid. § 18.3.2.

Sus er emplec der occitan *caler* ena arrevirada dera perifrasi catalana *haver + de + infinitiu*, vid. § 20.2.3.

callar

Fer callar: vid. *fer*.

cantar

Sus era conjugason, vid. § 16.2 e § 18.1.

canvi

Es seqüències *a canvi de* o *en canvi de* que seràn arrevirades per *en escambi de*.
[Acòrd 37, 1-12-2007]

canviar

Canviar la sort: vid. *sort*.

cap

Treure el cap: vid. *treure*.

Treure del cap: vid. *treure*.

carència

Període de carència que vierà *període de carència* en occitan generau. [Acòrd 37, 29-3-2008]

carregar

Carregar en compte que serà en occitan generau *metre al compte*, maugrat qu'eth traductor automatic cau qu'arreconeque tanben *metre sul compte*. [Acòrd 11, 29-3-2008]

carretera

Eth significat mès abituau deth catalan *carretera* ei eth de via de comunicacion qu'arreligie diuèrsi vilatges o diuèrses viles. Eth traductor automatic que darà prioritat ara forma *rota* coma sinonima deth mot catalan, maugrat qu'arreconeisherà tanben era forma *estrada*, qu'ei occitana encara que non sigue tant emplegada coma *rota*. [Acòrd 31, 2-2-2008]

casa

Que se propòse qu'en occitan generau se produsisque *ostal d'empenhament* (catalan *casa d'empenyament*; en occitan d'Aran cau emplegar *casa* en plaça de *ostal*). [Acòrd 12, 29-3-2008]

Que se propòse qu'en occitan generau se produsisque *ostal de prèstes* (en occitan d'Aran *casa de prèstes*) coma equivalent deth catalan *casa de préstecs*. [Acòrd 13, 29-3-2008]

Casa discogràfica (abituauments tot simplaments *discogràfica*, emplegat coma substantiu): vid. *discogràfic, -a*.

centre

Centre docent: vid. *docent*.

clau (substantiu femenin)

Número de clau: vid. *número*.

closca

Eth catalan *closca* que serà *clòsca* en occitan generau quan hèsque arrepòrt ath crani (en aranés, *tèsta*), mès *clèsc* quan sigue era deth ueu (*uòu*) o ua auta envolòpa dura d'un frut (aranés *casquelh*, maugrat que cau arreconéisher tanben *cosquelh*). Coma envolòpa deth ueu o d'un frut cau arreconéisher tanben es sinonims *clòsc, clèsca, clusca, cruvèl, crovèl, còca* o *coscolh*.

Eth catalan *crosta* que serà *crosta* en occitan. E *escorça* que pòt èster *rusca* (se hè arrepòrt ara envolòpa dera tija e des branques d'un arbe; aranés *pela*) o ben *escòrça* se s'agís dera *escòrça terrèstra* o dera *escòrça cerebrala*. [Acòrd 4, 2-2-2008]

col.lapsar

Vid. *col.lapse*.

col.lapse

Eth catalan *col.lapse* non ei cap tostemp *collapsus* en occitan. Quan s'agís d'un estat patologic o d'un problèma organic, que cau emplegar *collapsus*. Mès entà hèr arrepòrt ara paralisi des activitats economicas, cau emplegar era forma occitana *escrancament*. Entà arrevirar eth vèrbe *col.lapsar*, que se propòse es vèrbes occitans *blocar* o *saturar*. [Acòrd 62, 1-12-2007]

comanda

Eth traductor produsirà *comanda* en occitan generau, e non pas era forma *encomana* (emplegada enes tèxtes aranesi modèrnes). [Acòrd 67, 1-12-2007]

començar

Sus era arrevirada dera perifrasi catalana *començar + a / de + infinitiu* pera occitana *començar + a / de + infinitiu*, vid. § 20.2.2.2.1.

comiat

Eth traductor automatic que produsirà *comjat* en occitan generau, maugrat que pòt arreconéisher tanben era representacion *conjat*, que pòt èster qu'aparegue en bèri tèxtes. Donc, eth traductor que va a díder *donar comjat* en occitan generau. [Acòrd 12, 1-12-2007] Vid. *donar*.

competència

Desplegar competències: vid. *desplegar*.

comissió

Que se propòse qu'en occitan se produsisque *comission de dubertura* coma equivalent dera formula catalana *comissió d'obertura* (qu'aparten as expressions tipiques dera banca). [Acòrd 14, 29-3-2008]

compte

Eth catalan *anar amb compte (+amb)* que serà en occitan generau *far atencion (+ a)* (en aranés *tier compde + de*). Eth catalan *vés amb compte!* (o tot

simplaments *vigila!* o *compte!*) que serà en occitan generau *atencion!* (occitan aranés *ten compde!* o *hè a tier compde!*), mès calerà arreconéisher *mèfi*. [Acòrd 7, 29-3-2008]

Eth catalan *tenir en compte* qu'a coma correspondéncia principau *téner compte de* (catalan *tenir-ho en compte* = occitan *ne téner compte*). [Acòrd 20, 1-12-2007]

Que se propòse dues estructures equivalents prioritàries: *téner compte de* (e complement introdusit pera preposicion) o ben *prene en compte*. Coma *prene en compte* ei ua estructura parallèla a *tenir en compte* d'un punt de vista sintaxic, que se decidís qu'eth traductor li dongue prioritat. [Acòrd 35, 2-2-2008]

Eth catalan *compte corrent* qu'ei en occitan generau *compte corrent* (occitan d'Aran *compde corrent*). [Acòrd 15, 29-3-2008] Sus *número de compte*, vid. *número*.

Sus *carregar en compte*, vid. *carregar*.

Sus era representacion grafica de *compte*, vid. *comte*.

Sus era arrevirada de *donar-se compte*, vid. *donar*.

comte

Qu'ei ben sabut qu'era oposicion grafica entre *conte*, *comte* e *compte* ei era madeisha qu'en catalan. Que se hè mencion d'aquerò entà evitar que i age cap de confusion en arrevirador automatic. [Acòrd 46, 15-9-2007]

comunitat

Coma equivalent occitan deth catalan *comunitat*, eth traductor automatic que darà prioritat ara forma *comunitat*, maugrat que calerà qu'arreconegue tanben era forma *comunautat*. Qu'ei ua causida operacionau, perque i a arguments entà deféner era autoctonitat e era validitat de *comunautat* en occitan. [Acòrd 58, 2-2-2008]

concordança

Vid. *acord*.

conducta

Conducha qu'ei un substantiu, diferent deth participi de *condusir*: vid. § 18.2.

conduir

Sus es infinitius occitans *condusir* e *conduire*, vid. § 18.2.

conèixer

Eth catalan *conèixer* que va a èster arrevirat en occitan per *conéisser*, mès calerà acceptar es variantes *conóisser*, *conéguer*, *conéisher*, eca. Eth vèrbe *conéisser* que significarà tanben "far coneissença" e "identificar". [Acòrd 83- 2-12-2007]

confirmar

Xec confirmat: vid. *xec*.

conforme

Assabentat i conforme: vid. *assabentar*.

conformitat

Donar la conformitat: vid. *donar*.

connectar

Cau tier compde que de còps eth catalan *connectar* pòt auer coma equivalent occitan eth vèrbe *religar* (quan ei sinonim de *enllaçar*, per exemple). [Acòrd 84, 3-2-2008]

consens

Es formes catalanes *procés* e *consens* (acòrd comun) vieràn en occitan *procès* e *consens*. Aqeres que seràn es formes prioritàries, mès calerà qu'eth traductor arreconeque tanben es formes *procèssus* e *consensus*. [Acòrd 61, 2-2-2008]

construir

Sus es infinitius occitans *construir* e *construire*, vid. § 18.2.

conte

Sus era representacion grafica d'aqueth mot, vid. *comte*

continuar

Sus era perifrasi *continuar* + *gerondui* e sus er emplec quasi copulatiu de *continuar*, vid. § 20.2.2.3.

corrent

Compte corrent: vid. *compte*.

correspondre

Eth catalan *correspondre* pòt èster arrevirat per occitan *correspondre a* ("èster en conformitat damb quauquarren", "auer eth madeish referent que quauquarren") o ben per *revenir a* (per exemple en frases coma *això et correspon*). Que i a encara d'autes possibilitats. [Acòrd 54, 1-12-2007]

correu

Eth catalan *correu* que serà arrevirat en occitan pera forma *corrièr*. [Acòrd 42, 2-2-2008]

costaner, -a

Er adjectiu *costaner, -a* que serà *litoral* en occitan generau, maugrat que cau que s'arreconegue *costièr, -a*. [Acòrd 79, 3-2-2008]

cotxe

Eth catalan *cotxe* que serà arrevirat peth substantiu femenin *veitura*. Totun, cau arreconéisher *auto* e tanben eth gallicisme *autò* (cf. *numèro* e *numerò*). [Acòrd 14, 1-12-2007]

cremar

Era comission que decidís qu'eth catalan *cremar* sigue arrevirat per *cremar* en occitan, e que s'arreconegue es formes *brutlar* e *brullar*. [Acòrd 50, 30-32008]

creure

Sus er infinitiu *creire* e eth sòn sinonim *créser*, vid. § 18.3.1.

Eth vèrbe occitan *creire* pòt introdusir complements damb es preposicions *a* e *en* qu'en catalan cau que siguen introdusits pera preposicion *en* (occitan *creire en Diu*, *creire en tu*, *creire a la libertat* = catalan *creure en Déu*, *creure en tu*, *creure en la llibertat*). Que i a contèxtes que s'avertís qu'eth catalan emplegue un complement de datiu ath costat d'un complement d'objècte dirècte, e qu'er occitan non emplegue eth complement de datiu (per exemple, catalan *no t'ho creguis* = occitan *o cregas pas*). Cau hèr atencion a bères expressions mès o mens fixades (catalan *ja ho crec* = occitan *o cresi ben*). [Acòrd 77, 2-12-2007]

crosta

Vid. *closca*.

curricular

Ordenació curricular: vid. *ordenació*.

dada

Processament de dades: vid. *processament*.

dècada

Ué eth catalan *dècada* qu'ei emplegat sustot damb eth significat de "periòde de dètz ans". Donc, que se pense qu'ei practic que sigue arrevirat per *decènni*. [Acòrd 33, 1-12-2007]

decenni

Vid. *dècada*.

decidir

Vid. *acordar*.

deixar

Eth catalan *deixar anar* que serà en occitan generau *daissar anar* (occitan aranés *deishar anar*), e *deixar estar* que serà *daissar estar* (aranés *deishar estar*).
[Acòrd 16, 29-3-2008]

Quan eth vèrbe *deixar* introdusís un infinitiu peth mejan dera preposicion *de* (e donc hè partida d'ua perifrasi qu'indique era fin d'ua accion o d'ua abituda), pòt èster arrevirat en occitan pes vèrbes *s'arrestar* o *quitar*, que son tanben acompanhats pera preposicion *de*: *va deixar de fumar*, donc, pòt èster en occitan *m'arrestèri de fumar*. En çò que tòque ara forma deth vèrbe *daissar*, cau arreconéisher tanben era varianta *laiszar*. [Acòrd 71, 2-12-2007]

denúncia

Presentar una denúncia: vid. *presentar*.

desenvolupar

Que se causís *desvolopar* coma forma prioritària en occitan, mès s'accèpte que i aurie tanben bones arrasons entà causir *desenvolopar*. [Acòrd 34, 15-9-2007]

desplegar

Er equivalent occitan deth vèrbe catalan *desplegar* qu'ei *desplegar*. Totun, en contèxtes coma *desplegar competències* o *desplegar per llei* (estacats ath registre juridic, abituaus enes tèxtes jornalistics catalans que parlen de política), que se propòse qu'eth traductor automatic emplegue eth vèrbe *desvolopar* entà auer un resultat mès naturau. [Acòrd 70, 3-2-2007]

destinació

(A) *franquejar en destinació*: vid. *franquejar*.

destruir

Sus es infinitius occitans *destruir* e *destruire*, vid. § 18.2.

deure

Sus es valors dera perifrasi *deure* + *infinitiu* en catalan e en occitan, vid. § 20.2.3.

dialecte

Equivalent occitan: *dialècte*. [Acòrd 21, 14-5-2007]

diplomat, -ada

Era forma *laureat* pòt auer es equivalents catalans *premiat* e *diplomat*. [Acòrd 26, 15-9-2007]

dir

Era majoritat dera comission que decidís qu'era equivaléncia occitana prioritària deth catalan *dir-se* quan signifie "auer nòm", sigue *se sonar*. Es formules *s'apelar* e *se dire* que seràn tanben arrevirades en catalan.[Acòrd 29, 5-5-2007]

Sus es infinitius *dire* e *díser*, vid. § 18.3.1.

discogràfic, -a

Er equivalent occitan generau deth catalan (*casa*) *discogràfica* que serà *ostal discografic*. [Acòrd 67, 1-12-2007]

districte

Era forma occitana *arrondissement* –mès petit o mès gran qu'eth municipi– que pòt auer coma sinonim *districte*. [Acòrd 23, 15-9-2007]

docent

Era forma *docent* qu'ei pro abituau en lenguatge escolar deth catalan actua. Que se propòse qu'er occitan produsisque *ensenhair* o *ensenhaira* quan *docent* ei un

substantiu que hè arrepòrt as personas que trabalhen en ensenhament. Que se propòse d'arrevirar *docent* peth mejan deth sintagma preposicionau *d'ensenhament* en contèxtes que *docent* sigue un adjectiu, o aumens en sintagma *centre docent*. [Acòrd 50, 2-2-2008]

domini

Eth substantiu catalan *domini*, quan a era valor d'aptitud entà quauquarren (per exemple, *domini d'una llengua*), que pòt èster arrevirat per occitan *mestritge*. Calerà arreconéisher tanben es sinonims *mestreg* (mès o mens emplegat en aranés literari e formau) e *mestratge*. [Acòrd 72, 3-2-2008]

donar

Era principau equivaléncia deth catalan *donar* que va a èster er occitan *donar*. Mès cau arreconéisher es formes *bailar* o *balhar*, e tanben era gascona *dar*. [Acòrd 40, 5-5-2007]

Era correspondéncia deth catalan *donar suport* que serà mès que mès *sosténer*, encara que cau arreconéisher es formules *balhar supòrt*, *balhar sosten*, *donar supòrt*, *donar sosten*. Era correspondéncia principau de *recolzar* ("descansar sobre un suport") que serà *apiejar*. [Acòrd 8, 14-9-2007]

Era correspondéncia der aranés *dar era popa* qu'ei en occitan generau *donar la popa*. *Donar tòrt* correspon ar aranés *dar tòrt*. *Donar comjat* a *dar comiat* (vid. *comiat*). Coma equivalent deth catalan *donar-se compte* / *adonar-se* (aranés *encuedar-se*), se causís *s'avisar* maugrat qu'er arrevirador calerà que liege d'autes formules, coma *se rendre compte* o *se mainar*. [Acòrd 8, 14-9-2008]

Donar la conformitat que serà en occitan generau *donar l'acòrdi* (occitan aranés *dar er acòrd*). [Acòrd 18, 29-3-2008]

Donar llum verd: vid. *llum*.

Donar el vistiplau: vid. *vistiplau*.

dur

Vid. *portar*.

educació

Educació elemental, educació infantil: vid. *elemental*.

efecte

Eth catalan *tenir efecte* que vierà *venir efectiu* en occitan generau (*vier efectiu* en aranés, mès qu'existís tanben *auer/aver efècte*), maugrat qu'eth traductor automatic arreconeisherà tanben *prene efìèch* (e es variantes de *efìèch* que deriven des resultats de -CT- e dera vocau precedenta). Eth catalan *fer efecte* que serà *far d'efìèch* en occitan generau (deth temps qu'en aranés calerà adméter *efècte* e donc *hèr efècte*). [Acòrd 42, 29-3-2008]

enclavament

Era forma *enclava* qu'ei un francesisme que cau arreconéisher mès que non cau cap produsir, pr'amor qu'ena sua plaça calerà empregar *enclau* o *enclavament*. [Acòrd 26, 15-9-2007]

elemental

Er adjectiu catalan *elemental* que serà *elementari* en occitan (*elementària* en femenin). Eth sintagma *educació elemental* que serà *ensenhament elementari*, e *educació infantil* que vierà *ensenhament preelementari*. [Acòrd 66, 3-2-2008]

empenyorament

Casa d'empenyorament: vid. *casa*.

encarir

Quan sigue transitiu e age era valor de "hèr a vier mès car (quauquarren)", que serà en occitan generau *far montar lo prètz de (quicòm)*. Quan sigue pronominau (*encarir-se*), que serà arrevirat per *s'encaresir* (e pas per *s'encarir*). [Acòrd 66, 1-12-2007]

endarrerir

Que se propòse dues arrevirades occitanes entath catalan *endarrerir*: *endarrierar* e *retardar*. [Acòrd 48, 1-12-2007]

endavant

Tirar endavant: vid. *tirar*.

enllaçar

Vid. *connectar*.

equip

Era comission qu'accèpte que i a arrasons solides entà dar prioritat a *equipa* e non pas a *esquipa*: abséncia de documentacion de *esquipa* dehòra de Gasconha, formes damb era seqüéncia [ek]- en d'outes lengües romaniques, preséncia ena lexicografia occitana actuau de *equipa*... [Acòrd 53, 30-3-2008]

esbós

En còrpus lingüistic qu'ei apareguda era forma *esbòç* coma equivaléncia mès o mens perfècta deth catalan *esbós*. Que se decidís totun de substituir era forma *esbòç* per *escapol* quan calgue produsir documents en occitan de tèxtes catalans. [Acòrd 11, 14-9-2007] Totun, que s'arremèrque que cau arreconéisher tanben *esbòs*, qu'ei ua representacion grafica milhor que *esbòç*. [Acòrd 17, 1-12-2007]

esclatar

Fer esclatar: vid. *fer*.

escorça

Vid. *closca*.

escriptura

Era forma prioritària en occitan que serà *escritura* e non pas *escriptura*, maugrat que *escriptura* cau que sigue arreconeguda per arrevirador automatic, pr'amor qu'ei possible qu'aparegue enes tèxtes occitans.[Acòrd 15, 14-19-2007]

esdevenir

Vid. *venir*.

esperar

Esperar qu'ei er equivalent occitan deth catalan *esperar*. *Demorar* que pòt èster er equivalent generau deth catalan *romandre* o *estar-se (a)*. [Acòrd 35, 15-9-2007]

Esperar qu'ei ua forma der occitan generau qu'ei soent sinonima deth catalan *esperar*. Que cau prestar atencion, totun, as diferéncias entre er occitan generau e er occitan dera Val d'Aran, entà evitar deques enes arrevirades. Er occitan aranés qu'emplegue abituauments *demorar* enes contèxtes qu'er occitan generau emplegue *demorar*, *esperar* e *abitar*. Donc, non coneish pas *esperar*, e *abitar* que i é fòrça estranh. Enes formes rizotoniques de *demorar* er occitan generau a ò tonic (*demori*), deth temps qu'er aranés a o (*demori*). [Acòrd 7, 2-2-2008]

ésser

Sus era conjugason e es valors deth vèrbe occitan *ésser*, vid. § 17.1.2. Vid. tanben era seccion sus es valors des vèrbes catalans *ésser* e *estar* (§ 20.3).

Sus era perifrasi occitana *ésser + a + infinitiu*, vid. § 20.2.2.1.

Occitan *ésser d'acòrdi*: vid. *acord*.

Occitan *ésser reconeissent de/per*: vid. *agrair*.

Occitan *ésser format de/per*: vid. *formar*.

Èsser coma sinonim de *quedar*: vid. *quedar*.

estada

Eth substantiu catalan *estada* que serà arrevirat peth substantiu occitan *sojorn*, masculin. [Acòrd 50, 1-12-2007]

estar

Sus era conjugason deth vèrbe *estar* en occitan, vid. era seccion consagrada ad aqueth vèrbe (19.2).

Sus era arrevirada occitana dera perifrasi catalana *estar* + *gerondui*, vid. § 20.2.2.1.

Sus era arrevirada occitana de fòrça des emplecs de *estar* en catalan, vid. era seccion sus es vèrbes catalans *ésser* e *estar* (§ 20.3).

Estar d'acord: vid. *acord*.

Deixar estar: vid. *deixar*.

Estar format: vid. *formar*.

Estar-se (a): vid. *esperar*.

estat

Mal estat: vid. *mal*, *mala*.

estendre

Estendre acta: vid. *acta*.

estimar

Cau qu'er arrevirador automatic pogue distinguir *aimar* (determinar era valor) e *estimar* (aimar fòrça), qu'en catalan se confonen en *estimar*. Era correspondéncia prioritària deth catalan *estimar més* que serà *estimar mai*, encara qu'ei de besonh qu'er arrevirador pogue arreconéisher *aimar mai* o tot simplaments *voler*. [Acòrd 29, 15-9-2007]

estimat, -ada

Ath cap d'ua letra, *estimat* e *estimada* que se pòden arrevirar en occitan coma *car* e *cara*. [Acòrd 29, 15-9-2007]

etapa

Era Comission que propòse qu'eth traductor automatic produsisque *estapa* encara qu'arreconegue tanben *etapa*. *Estapa* qu'ei ua forma documentada en occitan que non pòt èster atribuïda a ua ipercorreccion fonetique modèrna que partisque deth francés *étape*. [Acòrd 52, 30-3-2008]

exclusiu, -iva

Era locucion adverbial catalana *en exclusiva* que serà en occitan *en exclusivitat*. [Acòrd 22, 2-2-2008]

expedient

Eth catalan *formar expedient* que vierà en occitan *montar un dorsier*. [Acòrd 29, 29-3-2008]

explotació

Era arrevirada prioritària deth catalan *explotació* que serà en occitan *espleitacion*. Eth catalan *explotar*, quan signifie "trèir partit de" (francés *exploiter*), que serà en occitan *esplechar*, mès calerà arreconéisher era varianta *espleitar*. Quan *explotar* signifie "hèr explosion" (francés *exploser*), que serà en occitan *espètar* o *petar*. [Acòrd 60, 1-12-2007]

explotar

Vid. *explotació*.

Fer explotar: vid. *fer*.

fallida

Eth traductor qu'arrevirarà eth catalan *fer fallida* per occitan *far falhida* (aranés *hèr falhida*), e *fallida* per *falhida*. Totun, qu'arreconeisherà tanben es formes occitanes *falhita* e *quincanèla*. [Acòrd 21, 29-3-2008]

faltar

Trobar a faltar que serà arrevirat en occitan generau per *trobar de manca* (en aranés *trobar a mancar*). Totun, que cau arremercar que de còps *trobar a faltar* pòt èster mèslèu *se languir de* (aranés *engüejar-se de*). [Acòrd 44, 29-3-2008]

fàstic

Eth catalan *fàstic* que serà arrevirat per occitan *fasti*, e *fer fàstic* per *far fasti* (aranés *hasti* e *hèr hasti*). [Acòrd 22, 29-3-2008]

fer

Sus era conjugason de *far*, equivalent occitan prioritari deth vèrbe *fer* catalan, vid. § 19.3.

Fer + sintagma nominau de mesura temporau (catalan *fa vint anys*., per exemple). Que se decidís qu'er arrevirador automatic darà prioritat a –per exemple– *de fa vint ans* e non pas a *de i a vint ans*, e qu'emplegarà donques eth vèrbe *far* en aqueth tipe d'expressions, e non pas *aver*. En çò que tòque ad aqueth tipe de construccions, donques, er occitan deth traductor automatic qu'aurà eth madeish foncionament sintaxic qu'eth catalan. [Acòrd 25, 1-12-2007]

Construccions *fer* + *infinitiu*. Eth catalan *fer callar* que serà en occitan *far calar*, maugrat que cau arreconéisher *taisar*. Cau arremercar que *callar* non ei pas pronominau, deth temps qu'en occitan i a abituauments *se calar* o *se taisar* (e en occitan aranés *carar-se*). *Fer explotar* que serà *far espetar* en occitan, *fer esclatar* que serà *far esclatar*, e *fer petar* que serà *far petar*. En totes aqueres construccions que i é *fer* e un infinitiu, er aranés qu'emplegue era preposicion *a* dempús deth vèrbe *hèr*: *hèr a carar*, *hèr a anar*, *hèr a petar*, eca. [Acòrd 20, 29-3-2008]

Occitan *far atencion a*: vid. § 20.3 e *compte*.

Occitan *far lèu*: vid. § 21.2.3.

Occitan *far l'acòrd*: vid. *acord*.

Fer l'informe: vid. *acta*.

Fer arribar: vid. *arribar*.

Fer efecte: vid. *efecte*.

Occitan *far montar lo prètz*, arrevirada de *encarir*: vid. *encarir*.

Fer fallida: vid. *fallida*.

Fer fàstic: vid. *fàstic*.

Occitan *far partida*: vid. *formar*.

Occitan *far gaug*: vid. *gust*.

Occitan *far independent* o *se far independent*: vid. *independitzar*.

Fer mal: vid. *mal* (substantiu).

Fer un petó: vid. *petó*.

Fer por: vid. *por*.

Occitan *far una denóncia*: vid. *presentar*.

Fer riure: vid. *riure*.

Fer servir: vid. *servir*.

Fer venir son: vid. *son*.

Fer vergonya: vid. *vergonya*.

feſta

Que se propòſe qu'era arrevirada prioritària deth catalan *feſta major* (occitan d'Aran *hèſta major*) ſigue en occitan generau *vòta*. [Acòrd 40, 1-12-2007]

ficar

Ficar-se al llit: vid. *llit*.

flux

Que se propòſe d'arrevirar *flux de caixa* per *las liquiditats*, plurau (aranés *es liquiditats*). [Acòrd 27, 29-3-2008]

forma

Eth traductor qu'emplegarà *forma* (e *reforma*) abans que *fòrma* (e *refòrma*), maugrat que s'accèpte que i pòt auer arguments entà deféner era correccion dera vocau semidubèrta. Que se produsirà *forma* en occitan, mès que s'arreconeisherà tanben *fòrma* quan aparegue enes tèxtes en occitan. [Acòrd 14, 14-9-2007]

Forma de reemborsament. Aqueth sintagma que serà arrevirat en occitan per *mòde de reemborsament*. [Acòrd 28, 29-3-2008]

formar

Eth catalan *formar* s'arrevire en occitan per *formar*, mès non pas totemp. Eth catalan *formar part* que serà en occitan *far partida*. Eth catalan *estar format per* serà en occitan *èsser format de/per*. [Acòrd 78, 2-12-2007]

Formar expedient: vid. *expedient*.

frankeig

Vid. *frankejar*.

frankejar

Que se propòſe d'arrevirar (*a*) *frankejar en destinació* per (*amb*) *afrankeiment pel destinatari*. En vocabulari dera pòſta, eth catalan *frankeig* que serà en

occitan *afranquiment*, e *frankejar* que serà *afranquir* (qu'existís tanben en catalan, mès solaments coma sinonim de *desliurar*). [Acòrd 30, 29-3-2008]

full

En occitan generau que se produsirà *fuèlh de tirada* coma sinonim de *full de reintegrament*, e *fuèlh d'inscripcion* que serà era arrevirada de *full d'inscripció* (en aranés non s'emplegue *fuèlh*, mès *huelha*). [Acòrd 31, 29-3-2008]

fungible

Er equivalent occitan deth mot catalan *fungible* qu'ei *fongible*, -a. [Acòrd 67, 1-12-2007]

gana

Tenir gana: vid. *gust*.

Tenir ganes de: vid. *gust*.

gent

Vid. *món*

got

Vid. *vidre*

gran

Eth catalan *gran* cau que sigue revirat per *grand* quan hè arrepòrt ara dimension, mentre qu'era sua equivaléncia va a èster *vièlh* se s'arrepòrte ar atge, ara edat.

Cau tier compde que i a còps que *grand* non a flexion de genre (e donc, non ven cap *granda*). Que se nòte peth moment sintagmes coma *grand causa* (*pas grand causa*) o *Grand Bretanha*. [Acòrd 42, 5-5-2007]

gust

Eth catalan *venir de gust* que serà en occitan *far gaug* de manèra prioritària (*hèr gòi* en aranés), encara que i pòirie auer d'autres arrevirades possibles: *aver enveja de*, *venir per gost*, *s'aquò te ditz (si et ve de gust)*... *Aver enveja de* que serà era arrevirada occitana deth catalan *tenir ganes de* (aranés *auer talents de*), e eth catalan *tenir gana* que s'arrevirarà per *aver talent* (*auer hame* en aranés). [Acòrd 45, 29-3-2008]

habitatge

Habitatge protegit que serà *abitatge social* en occitan generau (*abitatge sociau* en occitan aranés). Totun, eth traductor automatic qu'arreconeisherà tanben era formula *abitat social*. [Acòrd 32, 29-3-2008]

haver

Sus era conjugason e es emplecs mèns generaus deth vèrbe occitan *aver*, vid. § 17.1.1.

Sus era arrevirada en occitan dera perifrasi catalana *haver + de + infinitiu*, vid. § 20.2.3.

Occitan aranés *auer efècte*: vid. *efecte*.

Emplec de *aver* en occitan entà introdusir un sintagma nominau de mesura temporau: vid. *fer*.

Occitan *aver enveja de*, *aver talent* (e occitan aranés *auer talents de*, *auer hame*): vid. *gust*.

Occitan *aver lo lum verd* o *aver lo fuòc verd*, *aver l'autorizacion*: vid. *llum*.

Occitan *aver besonh de* (e occitan aranés *auer de besonh*): vid. *necessitar*.

Occitan *aver rendètz-vos*: vid. *quedar*.

illa

Que s'arremèrque que i a pro arguments entà causir *illa* e tanben entà causir *isla* coma mots sinonims deth catalan *illa*. Que se decidís de produsir *isla* e d'arreconéisher *illa* e d'autres variantes de INSULA qu'apareguen en còrpus de tèxtes (coma *iscla*, *irla*...). [Acòrd 51, 30-3-2008]

impost

Impost de societats que serà *impòst de societats* en occitan. [Acòrd 33, 29-3-2008]

incloure

Eth gerondui catalan *incloent* ei emplegat coma ua formula mès o mens gramaticalizada qu'indique era inclusion d'un element –que ven ara seguida– en un grop que se ven de nomenar. Que pòt èster arrevirat en occitan peth participi *comprés*, plaçat ara seguida d'aqueth element (que s'i acòrde en genre e en nombre). Donques, per exemple, *incloent(-hi) la fortaleza* que serà en occitan *la fortaleza compresa*. [Acòrd 87, 3-2-2008]

independitzar

Eth vèrbe catalan *independitzar* que vierà en occitan generau *far independent* s'ei emplegat coma vèrbe transitiu (aranés *hèr independent*), e *se far independent* o *venir independent* (aranés *hèr-se independent* o *vier independent*) s'ei emplegat coma pronominau (*independitzar-se*). Totun, eth traductor automatic qu'arreconeisherà tanben era forma occitana *independizar* coma mot sinonim deth catalan *independitzar*. [Acòrd 5, 29-3-2008]

infantil

Vid. *elemental*.

informe (substantiu)

Fer l'informe/fer un informe: vid. *acta*.

inscripció

Full d'inscripció: vid. full.

intercanviar

Vid. *bescanviar*.

intermunicipalitat

Eth sòn equivalent occitan que serà *intercomunalitat*. [Acòrd 23, 15-9-2007]

inventariar

Eth vèrbe occitan *repertoriar* pòt èster arrevirat coma *inventariar*. [Acòrd 26, 15-9-2007]

justificant

Justificant de recepció que serà arrevirat en occitan per *justificatiu de recepcion*, mès eth traductor automatic que preveirà qu'en occitan se pogue emplegar *justificant de recepcion*. [Acòrd 34, 29-3-2008]

llei

Desplegar per llei: vid. desplegar.

llevar

Llevar acta: vid. acta.

llit

Eth catalan *ficar-se al llit* o *posar-se al llit* que serà en occitan generau *se metre al lièch*. Totun, que cau senhalar qu'era arrevirada de *ficar-se al llit amb (algú)* pòt èster *jaire amb* o *colcar amb*. Eth vèrbe *colcar* que pòt èster emplegat transitivaments (*colcar lo mainatge*), e en aranés que s'emplegarà *cochar* ena sua plaça. [Acòrd 26, 29-3-2008]

llum

En catalan *llum* que pòt èster un mot masculin o femenin (coma *lum* en aranés), e a significats diferents segons eth genre. En occitan generau cau distinguir *lum* (masculin; lum artificialiu, lampa) e *lutz* (femenin; energia naturau).

Eth traductor qu'arreconeisherà *aver/balhar lo lum verd* o *aver/balhar lo fuòc verd* coma equivalent deth catalan *tenir/donar llum verd*, mès era arrevirada prioritària d'aguestes expressions catalanes que serà *aver/balhar l'autorizacion*. [Acòrd 53, 2-2-2008]

magnetoscopi

Vid. *vídeo*.

major

Arrevirat per *màger*. Sus er occitan *conse màger*, vid. *alcalde*.

Festa major: vid. *fiesta*.

mal (substantiu)

Eth catalan *fer mal* que serà en occitan generau *far mal* (aranés *hèr mau*). [Acòrd 23, 29-3-2008]

mal, mala

Er adjectiu *mal*, quan precedís un substantiu que n'ei eth sòn complement, que serà en occitan generau *marrít, -da* (catalan *en mal estat* = occitan *en marrít estat*). [Acòrd 89, 3-2-2008]

Mala sort: vid. *sort*.

manifestar

Que cau hèr atencion ar emplec intransitiu –e non pas pronominau– de *manifestar* en occitan quan aqueth vèrbe a era valor de "participar en ua manifestacion". [Acòrd 58, 1-12-2007]

marca

Vid. *marcar*

marcar

Maugrat que dialectauments existís *mercar* (damb formes rizotoniques *mèrc-/mèrqu-*), eth traductor que va a produsir *marcar* enes tèxtes occitans (damb es formes rizotoniques *marc-/marqu-*), e donc *marca*, *remarcar* o *remarcable* en plaça de *mèrca*, *remercar*, *remercable*. Aqueri mots que son de còps equivalents deth catalan *marca*, *remarcar*, *remarcable*. [Acòrd 51, 1-12-2007]

menjar

Eth traductor produsirà *manjar* enes tèxtes en occitan generau. Era forma *minjar*, qu'existís en d'auti endrets deth domeni lingüistic e qu'ei generau en aranés, cau que sigue arreconeguda peth traductor coma forma equivalenta deth catalan *menjar*. [Acòrd 8, 1-12-2007]

mitjà, -ana

Adjectiu. *Saldo mitjà*: vid. *saldo*.

Substantiu. *Mitjà de pagament* que serà *mejan de pagament* en occitan. [Acòrd 35, 29-3-2008]

moldre

Que se decidís qu'era expression tipicaments catalana *arribar i moldre* vengue *arribar e engranar* en occitan generau, qu'ei ua expression emplegada en quauqui endrets deth domeni lingüistic qu'a un sens vesin dera expression catalana. [Acòrd 8, 29-3-2008].

món

Peth moment que se decidís qu'eth catalan *la gent* va a produsir *las gents* (femenin plurau) en occitan generau (*era gent* en aranés), deth temps que *el món* va a produsir *lo mond* (aranés *eth mon*). Coma mesura operacionau basada sus es freqüències, e en tot saber qu'aquera decision pòt produsir errors en quauqui

casi, que s'ei d'acòrd que *tot lo mond* e *tot lo monde* siguen arrevirats en catalan per *tothom*. [Acòrd 4, 1-12-2007]

mont

Que se propòse qu'en occitan generau se produsísque *mont de pietat* (catalan *mont de pietat*). [Acòrd 12, 29-3-2008]

multimèdia

Equivalent occitan: *multimèdia*. [Acòrd 21, 14-5-2007]

navegador

Era forma *navegador* (correnta en lenguatge informatic entà hèr arrepòrt a un logiciau que permet de navegar sus eth hialat) que serà *navigador* en occitan, que calerà distinguir de *navigaire* (persona que navègue, en catalan *navegant*). [Acòrd 42, 2-2-2008]

navegant

Vid. *navegador*.

necessari, -ària

Eth catalan *necessari* que serà tanben *necessari* en occitan generau (*de besonh* en aranés).[Acòrd 60, 2-2-2008]

necessitar

Maugrat era arrevirada de *necessari*, e encara que *necessitar* ei tanben ua forma occitana, eth vèrbe catalan *necessitar* que serà arrevirat per *aver besonh de* (*auer de besonh* en aranés).[Acòrd 60, 2-2-2008]

nombre

Nombre d'operacions que serà *nombre d'operacions*. [Acòrd 35, 29-3-2008]

novetat

Er equivalent de *novetat* qu'ei *novetat* en occitan (e non pas *nauetat*, ua forma qu'apareish enes tèxtes aranesi modèrnes). [Acòrd 47, 2-2-2008]

número

Número de clau (lexic dera banca) que vierà *numèro de còdi* en occitan, mès que se decidís qu'eth traductor automatic arreconegue *numèro de còdi* e tanben *numèro de clau*. Eth catalan *número de compte* que serà *numèro de compte* en occitan generau (*numèro de compde* en occitan dera Val d'Aran). [Acòrd 36, 29-3-2008]

obertura

Comissió d'obertura: vid. *comissió*.

oblit

Era expression *rescatar de l'oblit* que serà en occitan generau *sauvar/tirar de l'oblit*. [Acòrd 67, 1-12-2007]

operació

Nombre d'operacions: vid. *nombre*.

operador, -a

Er equivalent occitan deth tèrme *operadora* aplicat as telecomunicacions (enterpresa qu'explòte comerciauments un hialat de telecomunicacions), de mès en mès corrent en catalan, que serà *operator* (masculin). [Acòrd 27, 2-2-2008]

ordenació

Ena naua terminologia pedagogica catalana s'emplegue era denominacion *ordenació curricular*. Eth traductor qu'ac arrevirarà per *organizacion dels estudis* en occitan generau. [Acòrd 74, 3-2-2008]

ordinador

Eth catalan *ordinador* que serà arrevirat en occitan per *ordenador*, maugrat qu'eth traductor automatic arreconeisherà era forma *ordinator* (non pas **ordinador*). [Acòrd 42, 2-2-2008]

pagament

Mitjà de pagament: vid. *mitjà*.

paper

Eth catalan *paper* qu'ei soent *papièr* en occitan (matèria), mès de còps que pòt èster *ròtle* (foncion). [Acòrd 44, 1-12-2007]

parar

Anar a parar: vid. *anar*.

parlar

Maugrat que pòt arribar qu'eth catalan emplegue era preposicion *amb* en contèxtes qu'er occitan emplegue *a*, que se decidís qu'eth catalan *parlar amb* sigue *parlar amb* en occitan, e que *parlar a* sigue *parlar a*. Qu'ei ua mesura operacionau. [Acòrd 73, 2-12-2007]

part

Formar part: vid. *formar*.

participar

Quan *participar* signifie "préner part en (quauquarren)", eth catalan qu'emplegue era preposicion *en* entà introdusir eth complement verbau, mès er occitan qu'emplegue era preposicion *a*: eth catalan *participar en una manifestació* qu'ei en occitan *participar a una manifestacion*. [Acòrd 63, 1-12-2007]

passar

Era correspondéncia occitana d'ua construccion catalana coma *m'ha passat* (o *t'ha passat, li ha passat, ens ha passat...*) qu'ei *m'es arribat* (un còp mès, tresau persona; aranés *m'ei arribat*, maugrat que cau arreconéisher *m'a passat* o *m'ei passat*). Eth catalan *passar*, quan a eth significat de "produzir-se un eveniment", qu'ei *arribar* en occitan. [Acòrd 4, 29-3-2008]

passejar

Damb era valor de "anar d'un costat tar aute", eth catalan *passejar* non ei cap pronominau, mès que n'ei per contra er occitan *se passejar*. [Acòrd 82, 2-12-2007]

patata

Que i a dues formes occitanes geosinonimes (*patana* e *trufa*) damb era madeisha valor e ua preséncia territorial e socializacion semblabla que poirien èster considerades coma estandards. Que se da prioritat a *trufa* pr'amor qu'ei era forma damb mès preséncia territorial. [Acòrd 3, 14-9-2007]

pensar

Quan a era valor de "auer present en esperit" o "evocar pera memòria o era imaginacion", eth vèrbe *pensar* qu'introdusís un complement peth mejan dera preposicion *en* en catalan, deth temps qu'er occitan emplegue era preposicion *en*. Donques, *pensar en alguna cosa* cau que sigue en occitan *pensar a quicòm*. [Acòrd 68, 2-12-2007]

període

Període de carència: vid. *carència*.

petar

Fer petar: vid. *fer*.

petit, -a

Eth catalan *petit* que serà arrevirat per *pichon*, maugrat qu'eth traductor arreconeisherà tanben *petit* e *pichòt* enes tèxtes occitans. [Acòrd 59, 1-12-2007]

Eth traductor automatic qu'arreconeisherà tanben es formes araneses *petit*, *ponin* e *pequerin* (sinonims), maugrat qu'era forma prioritària en aranés serà *petit*. [Acòrd 1, 2-2-2008]

petó

Eth catalan *fer un petó* que serà en occitan generau *far un poton* (hèr *un punet* en aranés), e donc *petó* que serà *poton* (e *punet* en aranés). Eth catalan *petonejar* que serà arrevirat per *potonejar* (aranés *punar*). [Acòrd 24, 29-3-2008]

petonejar

Vid. *petó*.

pietat

Mont de pietat: vid. *mont*.

pinso

Era forma catalana *pinso* non a cap de mot sinonim en occitan, e donc cau emplegar era denominacion generica *aliment pel bestial*. [Acòrd 64, 1-12-2007]

pla, plana

Tarifa plana: vid. *tarifa*.

plantejar

Eth vèrbe *plantejar* que provòque problèmes de traduccion, pr'amor que non a ua correspondència univòca en occitan, e era comission interprète que pòt èster arrevirat de diuèrses manèrs. Que se determine quauques equivaléncias entre eth catalan e er occitan que cau que siguen aplicades en traductor e que dan dilhèu solucion as emplecs mès abituaus d'aqueth vèrbe. Que s'admet que, segons es resultats que s'age, calerie hèr modificacions de çò que se va a díder

ara seguida. Quan eth complement de *plantejar* sigue un mot coma *qüestió* o *pregunta*, en occitan que s'emplegarà *pausar* (*pausar una question*). Era arrevirada provisòria de *plantejar-se* (abituau enes tèxtes catalans actuaus), que serà *se prepausar*. En d'auti casi, *plantejar* que se deu poder arrevirar damb d'auti vèrbes coma *sometre* (*sometre aquò a una comission*, per exemple). Aqueres equivaléncias que son provisòries. [Acòrd 32, 15-9-2007]

poder

Sus era conjugason, vid. § 19.4.

pòlissa

Pòlissa d'assegurança que serà *polissa d'assegurança* en occitan generau, maugrat que s'arreconeisherà era representacion grafica *poliça*, emplegada per Alibèrt. [Acòrd 37, 29-3-2008]

por

Er occitan *fer por* que vierà *far paur* (que s'arreconeish era representacion grafica *páur*, e tanben era representacion *pòur* socializada en Aran). [Acòrd 23, 29-3-2008]

portar

Que cau hèr atencion ad aqueth vèrbe, pr'amor qu'en occitan pòt èster arrevirat per *portar*, mès tanben –pro soent– per *menar*: *menar los mainatges a l'escòla*; *la rota mena a la vila*. [Acòrd 74, 2-12-2007]

Eth catalan *portar/dur a terme* va a èster arrevirat en occitan per *menar a tèrme*. [Acòrd 38, 15-9-2007]

posar

Posar-se al llit: vid. *llit*.

pregunta

Plantejar una pregunta: vid. *plantejar*.

premiar

Premiat, -ada: vid. *diplomat, -ada*.

prendre

Vid. *agafar*.

presentar

Que cau prestar atencion qu'er occitan non emplegarie *presentar* en contèxtes qu'ei corrent en catalan. Que se propòse qu'eth catalan *presentar una denúncia* sigue arrevirat en occitan per *far una denúncia*. [Acòrd 84, 2-12-2007]

préstec

Casa de préstecs: vid. *casa*.

procés

Vid. *consens*.

processament

Eth catalan *processament de dades* que serà en occitan generau *tractament de donadas* (aranés *tractament de donades*). [Acòrd 39, 29-3-2008]

producte

Produch qu'ei un substantiu, diferent deth participi de *produzir*: vid. § 18.2.

produir

Sus es infinitius occitans *produzir* e *produire*, vid. § 18.2.

pròrroga

Eth mot *sosta* pòt auer era valor des mots catalans *pròrroga* o *termini*. [Acòrd 26, 15-9-2007]

protegir

Habitatge protegit: vid. habitatge.

quedar

Era arrevirada deth catalan *quedar* que met problèmes. Totun, que i a quauqui emplecs que son clars. Que correspon soent a *demorar* (transitiu o pronominau, sinonim de *restar*), mès tanben pòt èster arrevirat simplaments per *èsser* quan a eth significat d'èster plaçat en un lòc (per exemple, catalan *queda a la dreita*). Quan *quedar* ei emplegat damb eth significat d'auer acordat quauquarren diuèrses personas, pòt èster arrevirat per *convenir* o de còps per *aver rendètz-vos*. Quauques correspondéncias: catalan *ens hem quedat a casa* = occitan *sèm demorats a l'ostal*; catalan *hem quedat que...* = occitan *sèm convenguts que...*; catalan *hem quedat per anar a passejar* = occitan *avèm rendètz-vos per anar passejar*; catalan *hem quedat a les cinc* = occitan *avèm rendètz-vos a cinc oras*. [Acòrd 44, 15-9-2007]

ramader, -a

Peth moment que se decidís qu'eth traductor automatic produsisque era forma *elevaire* coma sinonim deth substantiu catalan *ramader*, çò que non empache d'arreconéisher d'aves formes presentes en diuèrsi obratges lexicografics que poirien èster emplegadas damb aquera valor, coma *noiriguièr* (o gascon *neurider*) e *abaleire*. [Acòrd 2, 2-2-2008]

recepció

Acusament de recepció: vid. acusament.

Justificant de recepció: vid. justificant.

recolzar

Vid. *donar*

record

Vid. *recordar*

recordar

Non se va a produsir *rebrebar*, mès *remembrar*, e donc *remembre*, *remembrança*. Totun, cau qu'eth traductor arreconegue es formes damb era sequéncia iniciau *rebr-* (generaus, per exemple, en aranés: *arrebrembar*, *arrebrembe*, eca.). [Acòrd 30, 1-12-2007]

reduir

Sus es nfinitius occitans *reduisir* e *reduire*, vid. § 18.2.

reemborsament

Forma de reemborsament: vid. *forma*.

reforma

Vid. *forma*

regidor

Vid. *alcalde*

regne

Vid. *reialme*

reialme

En occitan eth traductor automatic qu'emplegarà *reialme* quan calgue hèr arrepòrt ath sistèma politic, e *regne* quan calgue parlar des grops des èsters naturaus: *regne animal*, *regne vegetal*, *regne mineral*. [Acòrd 13, 14-9-2007]
Que s'arreconeisherà tanben era forma *renhe* s'ei emplegada enes tèxtes occitans. [Acòrd 9, 1-12-2007]

reintegrament

Full de reintegrament: vid. *full*.

remarcable

Vid. *marcar*.

remarcar

Vid. *marcar*.

reparar

Eth sinonim de *apraiar* o de *apariar*, formes der occitan dera Val d'Aran, qu'ei *reparar* en occitan generau. [Acòrd 90, 3-2-2008]

rescatar

Vid. *oblit*.

resta

La resta (çò que demore d'un tot) que serà arrevirat en occitan per *la rèsta*, maugrat que cau qu'eth traductor arreconeque tanben *lo rèste*. [Acòrd 39, 2-2-2008]

resultat

Eth traductor qu'aurà *resultat* coma forma prioritària, mès qu'arreconeisherà era forma femenina *resulta*, pro correnta actuauments. [Acòrd 37, 15-9-2007]

retirada

Vid. *retirar*.

retirar

Retirar e *retirar-se* que seràn en occitan generau *retirar* e *se retirar*. Eth catalan *retirada* que pòt èster en occitan *retirada* (d'ua armada) o *retirement* (per exemple, deth permís de conduccion). [Acòrd 31, 29-3-2008]

revifar

Eth catalan *revifar* que serà *reviscolar* en occitan. Er occitan *reviscolar* que corresponderà a dus vèrbes catalans: *revifar* e *reviscolar*. [Acòrd 35, 1-12-2007]

reviscolar

Vid. *revifar*.

riure

Eth catalan *fer riure* que serà *far rire* en occitan generau (*hèr a arrir* en aranés). [Acòrd 23, 29-3-2008]

romandre

Vid. *esperar*.

saldo

Quan eth mot catalan *saldo* hèsque arrepòrt a ua quantitat d'argent (per exemple, eth *saldo* deth telefòn portable), que serà arrevirat en occitan per *credit*. Alavetz, *saldo mitjà* que serà *credit mejan*. [Acòrd 40, 29-3-2008]

seguir

Eth catalan *seguir* que serà *seguir* en occitan (cau arreconéisher variantes coma *sègre*), encara que de còps –quan ei sinonim de *continuar*– cau que sigue arrevirat per *contunhar*. [Acòrd 80, 2-12-2007]

Sus era arrevirada des perifrasis catalanes *seguir* + *gerondu* e *continuar* + *gerondu*, e tanben sus era valor copulativa de *continuar* e *seguir*, vid. § 20.2.2.2.3.

seguretat

Barrera de segurat: vid. *barrera*.

semàfor

Eth traductor automatic que darà prioritat ara forma *semafòr* coma equivalent deth catalan *semàfor* (qu'ei mès que mès er aparelh qu'emèt senhaus luminosi que servissen entà ordenar era circulacion en un carrèr), en plaça de *fuòc*. Totun, que calerà trobar un sistèma entà saber se *fuòc* ei emplegat o pas coma sinonim deth catalan *semàfor*. [Acòrd 54, 2-2-2008]

semblar

Que i a contèxtes qu'era arrevirada deth vèrbe catalan *semblar* pòt provocar problèmes. Peth moment, que se decidís que *semblar* sigue arrevirat per *semblar*, maugrat qu'ei de besonh d'arreconéisher *paréisser*. Era arrevirada deth vèrbe pronominau catalan *assemblar-se* serà *se semblar* se non introdusís cap de complement damb era preposicion *a* (catalan *aquells dos germans s'assemblen* = occitan *aqueles dos fraires se semblan*), mès tot simplaments *semblar* se i é aqueth complement (catalan *aquell s'assembla al seu pare* = occitan *aquel sembla son paire*). Eth catalan *pel que sembla* o *segons que sembla* serà arrevirat per *segon çò que sembla*. Eth catalan *si et/us sembla bé* serà arrevirat en occitan per *s'aquò te/vos ditz*. Era expression *sembla mentida*, abituau en catalan orau, que serà en occitan *es pas de creire*. [Acòrd 75, 2-12-2007]

ser

Vid. *ésser*.

sèrie

Era traduccion de *tièra* que pòt èster *sèrie* se parlam d'un inventari.[Acòrd 23, 15-9-2007]

servir

Fer servir que va a èster *se servir de* (e complement) en occitan. [Acòrd 85, 3-2-2008]

sobre

Eth substantiu catalan *sobre*, quan hè arrepòrt ara huelha de papèr qu'ei destinada a contier corrièr, que serà en occitan generau *envelopa*. Totun, calerà arreconéisher es formes *envolòpa* e *engolòpa* (que, d'un aute costat, son es formes emplegadas en occitan aranés). [Acòrd 71, 3-2-2008]

societat

Impost de societats: vid. *impost*.

sojorn

Vid. *estada*.

son

En occitan generau cau distinguir *lo sòm* (eth hèt de dromir) e *la sòm* (enveja de dromir). Que se propòse qu'era arrevirada deth catalan *fer venir son* sigue en occitan generau *far dormir*. [Acòrd 25, 29-3-2008]

sonor

Eth traductor automatic que produsirà en occitan generau *sonòr* (equivalent deth catalan *sonor*). [Acòrd 38, 1-12-2007]

sort

Eth substantiu femenin catalan *sort* que serà pro soent *astre*, e *mala sort* que serà *malastre*. Totun, que calerà arreconéisher quauqui sinonims de *astre* (*astrada*, *bonur*, *bonaiür*, *chança*, *sòrt*) e de *malastre* (*malastrada*, *malur*, *malaiür*, *mala sòrt*). En aranés que s'emplegarà de manèra prioritària *sòrt* e *mala sòrt* en plaça de *astre* e de *malastre*. Totun, que cau arremercar que de còps era arrevirada deth mot catalan *sort* pòt èster tanben *sòrt* en occitan generau (mès que mès masculin, encara que pòt èster tanben femenin: *la sòrt* o, mès que mès, *lo sòrt*), e aquera distribucion de *astre* e de *sòrt* pòt èster comparada ar emplec des formes franceses *chance* e *sort*. Eth catalan *temptar la sort* cau que sigue *temptar lo sòrt*

en occitan generau. Eth catalan *canvia la sort* (exemple en present der indicatiu) que serà, totun, *la fortuna vira*. [Acòrd 38, 29-3-2008]

tanca

Vid. *barrera*.

tarifa

Er equivalent occitan deth tèrme *tarifa plana*, de mès en mès corrent en domeni des telecomunicacions, que serà *tarifa fixa*. [Acòrd 27, 2-2-2008]

tauler

Tauler d'anuncis: vid. *anunci*.

taxa

Eth catalan *taxa* pòt auer dus equivalents en occitan. D'un costat, *taus* (masculin, *de natalitat, d'interès, de creissença*). Der aute, *taxa* (impòst). [Acòrd 63, 2-2-2008]

temptar

Temptar la sort: vid. *sort*.

tendència

Vid. *beguda*.

tenir

Tenir qu'ei arrevirat en occitan per *aver* s'indique possession, mès pòt èster arrevirat tanben per *téner* en d'auti casi: vid. § 17.1.1 e *haver* en lexic.

Téner pòt èster soent un sinonim de *aguantar* (*téner drech*, eca.). [Acòrd 20, 1-12-2007]

Sus era conjugason de *téner*, vid. § 19.5.

Tenir en compte: vid. *compte*.

Tenir efecte: vid. *efecte*.

Tenir gana: vid. *gust*.

Tenir ganes de: vid. *gust*.

Tenir llum verd: vid. *llum*.

terme

Dur/portar a terme: vid. *portar*.

termini

Vid. *pròrroga*.

tirar

Era comission qu'arremèrque que cau tier compde que *tirar endavant* age un emplec transitiu o ben intransitiu. Emplegat transitivaments, *tirar endavant* pòt èster *desvolopar* o *avançar* (*avançar un trabalh*, per exemple). Emplegat intransitivaments, era arrevirada occitana pòt èster *se'n tirar plan* (catalan *la família tira endavant* = occitan *la familha se'n tira plan*). [Acòrd 13, 2-2-2008]

tocar

Eth catalan *tocar* non pòt èster arrevirat per *tocar* s'a eth significat de "servir-se d'un estrument musicau". En aqueth cas eth sòn equivalent qu'ei *jogar*. [Acòrd 39, 1-12-2007]

tornada

Que cau distinguir es valors que pòt auer aqueth mot catalan. D'un costat, que pòt èster *retorn*. Der aute, quan hè arrepòrt ara musica o ara poesia, qu'ei abituauments *repic* en occitan actuau. [Acòrd 47, 1-12-2007]

tornar

Vid. *venir*.

traduir

Sus es infinitius occitans *tradusir* e *traduire*, vid. § 18.2.

treure

Eth catalan *treure el cap* que pòt èster *sortir lo cap* en occitan generau, aumens en quauqui contèxtes (per exemple, *treure el cap de l'aigua* o *treure el cap per la finestra*: hèr a gèsser d'un lòc), mès que pòt èster *espinchar* en bères situacions (que pòden coïncidir damb es emplecs de *campar* en aranés). *Treure del cap* que serà arrevirat en occitan per *tirar del cap*. [Acòrd 43, 29-3-2008]

trobar

Trobar a faltar: vid. *faltar*.

trucada

Vid. *trucar*.

trucar

Er equivalent occitan generau de *trucada* (telefonica) que pòt èster *apèl* (masculin), *telefonada* e *sonada*. Parièraments, er equivalent de *trucar* (telefonar) que pòt èster *apelar*, *telefonar* o *sonar*. [Acòrd 29, 2-2-2008]

ús

Eth catalan *ús* cau que sigue ben soent *usatge* en occitan. Totun, que i a contèxtes qu'ei possible d'emplegar d'autres formes, coma *emplec*, *us* o *utilizacion*. [Acòrd 73, 3-2-3008]

vas

Vid. *vidre*

vegada

Eth catalan *vegada* que pòt èster arrevirat per diuèrsi mots occitans, qu'es mès abituaus e diasistematics son *còp* e *viatge*. Coma eth traductor automatic non pòt

produzir sonque ua d'aqueres dues formes coma arrevirada deth catalan *vegada*, que se decidís que se dongue prioritat ara forma *còp*. [Acòrd 56, 1-12-2007]

venir

Eth complement circonstanciau de proviença qu'acompanhe abituauments eth vèrbe *venir*, ei introdusit pera preposicion *de* en catalan e en occitan (catalan *vinc de casa* = occitan *veni de l'ostal*). Que cau arremercar que *venir* s'emplegue en occitan en contèxtes qu'en catalan s'emplegarie *esdevenir* o *tornar-se*. [Acòrd 76, 2-12-2007]

Sus er emplec dera perifrasi occitana *venir + de + infinitiu* entà arrevirar era perifrasi catalana *acabar + de + infinitiu*, vid. *acabar* e sustot § 20.2.2.2.2.

Occitan *venir efectiu*: vid. *efecte*.

Venir de gust: vid. *gust*.

Occitan *venir independent*: vid. *independitzar*.

Fer venir son: vid. *son*.

Vid. tanben *vinent* (= occitan *que ven*).

verd, verda

Tenir/donar llum verd: vid. *llum*.

vergonya

Fer vergonya que vierà *far vergonha* (aranés *hèr vergonha*). [Acòrd 23, 29-3-2008]

veure

Sus es infinitius occitans *veire* e *véser*, vid. § 18.3.1.

Sus era conjugason deth vèrbe occitan *veire*, vid. § 19.6.

Onomimia occitana *veire* (vèrbe) / *veire* (substantiu): vid. *vidre*.

Occitan *vist e aprovat*: vid. *assabentar*.

vídeo

Eth catalan actuau qu'emplegue era forma *vídeo* entà hèr arrepòrt as films, mès tanben eth magnetoscòpi (*magnetoscopi* non ei pas abituau). En occitan que cau distinguir es films e era maquina. Donques, eth traductor produsirà *los vidèos* (es films; maugrat qu'arreconeisherà tanben *las vidèos*, femenin) e *lo magnetoscòpi*. [Acòrd 44, 2-2-2008]

vidre

Eth traductor calerà que prengue en compde dera omonimia der infinitiu *veire* e deth substantiu *veire* (catalan *vidre* o *vas*, *got*). [Acòrd 46, 5-5-2007]

vigilar

Vigila! (interjeccion): vid. *compte*

vinent

Eth catalan qu'emplegue ben soent er adjectiu *vinent* (= *que ve*) ath costat de substantius qu'an ua valor temporau (*mes*, *setmana*, *any*, nòms des dies dera setmana). En occitan serà *que ven*. [Acòrd 57, 2-2-2007]

visitar

Que se da prioritat ara forma damb era vocau iniciau *i*, maugrat qu'era seqüència *ves-* sigue ben atestada. [Acòrd 88, 3-2-2008]

vistiplau

En occitan non i a cap de mot formauments parallèl a *vistiplau*. Donc, que se propòse d'arrevirar aquera forma per *aprobacion*. Aquerò que vò díder qu'eth catalan *donar el vistiplau* serà en occitan generau *donar l'aprobacion* (aranés *dar era aprobacion*). *Aprobacion* que serà tanben eth mot occitan qu'arrevirarà eth catalan *beneplàcit*. [Acòrd 17, 29-3-2008]

voler

Sus es formes deth futur e deth condicionau de *voler*, vid. § 18.3.2.

Emplegat en occitan ena arrevirada de *estar per romanços/cançons/brocs*, vid. § 20.3.

Emplegat en occitan ena arrevirada de quauqui emplecs de *estimar*, vid. *estimar*.

voluntat

Volontat qu'ei era forma de referéncia occitana, e pas era forma *volentat*, que'n cau díder qu'apareish en bèri tèxtes aranesi. [Acòrd 40, 15-9-2007]

xarxa

En occitan que i a uns quanti equivalents deth catalan *xarxa*, emplegat soent en lenguatge informatic. Eth traductor automatic que darà prioritat a *ret* (*la ret*), maugrat qu'arreconeisherà d'autes formes coma *lo malhum* o *lo fi(a)lat*. Qu'ei ua causida operacionau, provocada peth hèt que semble que *ret* se pòt dilhèu emplegar naturauments en mès contèxtes que non pas es autes formes. [Acòrd 49, 2-2-2008]

xec

Xec barrat vierà *chèc barrat* en occitan, e entà *xec confirmat* que se propòse dues arrevirades possibles: *chèc confirmat* e *chèc garantit*. [Acòrd 46, 29-3-2008]

2. Lexic occitan

<i>abaleire, -a</i>	ramader, -a
<i>abitar</i>	esperar
<i>abitat</i>	habitatge
<i>abitatge</i>	habitatge
<i>acabar</i>	anar
<i>acomjadament</i>	acomiadament
<i>acòrd</i>	acord; confomritat
<i>acordar</i>	acordar
<i>acòrdi</i>	acord; donar
<i>acostic, -a</i>	acústic, -a
<i>acte</i>	acta
<i>acusament</i>	acusament
<i>acusat, -ada</i>	acusament
<i>afranquiment</i>	franquejar
<i>afranquir</i>	franquejar
<i>agantar</i>	agafar
<i>agrandir</i>	ampliar
<i>aimar</i>	estimar
<i>alargar</i>	ampliar
<i>alcalde</i>	alcalde

<i>aliment</i>	pinso
<i>an</i>	any; vinent
<i>anar</i>	anar; deixar; fer
<i>animal, -a</i>	reialme
<i>annada</i>	any
<i>anonci</i>	anunci
<i>anóncia</i>	anunci
<i>anonciar</i>	avançar
<i>apariar</i>	reparar
<i>apèl</i>	trucar
<i>apelar</i>	dir; trucar
<i>apiejar</i>	donar
<i>apraiar</i>	reparar
<i>aprobacion</i>	vistiplau
<i>aprofechar</i>	aprofitar
<i>aprofeitar</i>	aprofitar
<i>aprofitar</i>	aprofitar
<i>aprovar</i>	assabentar
<i>arab, -a</i>	àrab
<i>arabe, -a</i>	àrab
<i>arabi, -àbia</i>	àrab

<i>arrebrembar</i>	recordar
<i>arrebrembe</i>	recordar
<i>arrestar</i>	deixar
<i>arribar</i>	arribar; moldre; parar; passar
<i>arrir</i>	riure
<i>arrondissement</i>	districte
<i>assegurança</i>	pòlissa
<i>astrada</i>	sort
<i>astre</i>	sort
<i>atencion</i>	compte
<i>auer</i>	efecte; gust; haver; necessitar
<i>aumentar</i>	ampliar
<i>aut, auta</i>	alt, alta
<i>auto</i>	cotxe
<i>autò</i>	cotxe
<i>autorizacion</i>	llum
<i>avançar</i>	tirar
<i>aver</i>	efecte; fer; haver; gust; llum; necessitar; quedar
<i>avís</i>	acusament
<i>avisar</i>	donar
<i>bailar</i>	donar

<i>baile</i>	alcalde
<i>balhar</i>	donar; llum
<i>bandiment</i>	acomiadament
<i>barralha</i>	barrera
<i>barrera</i>	barrera
<i>barri</i>	barri
<i>barriera</i>	barrera
<i>beguda</i>	beguda
<i>besonh</i>	necessari, -ària; necessitar
<i>bestial</i>	bestiar; pinso
<i>bestiar</i>	bestiar
<i>beure</i>	beguda
<i>bevenda</i>	beguda
<i>blocar</i>	col.lapse
<i>bon, bona</i>	apte, -a
<i>bonaiir</i>	sort
<i>bonur</i>	sort
<i>brullar</i>	cremar
<i>brutlar</i>	cremar
<i>calaish</i>	calaix
<i>calar</i>	fer

<i>caler</i>	caldre
<i>campar</i>	treure
<i>cantar</i>	cantar
<i>cap</i>	treure
<i>car, cara</i>	estimat, -ada
<i>carar</i>	fer
<i>carència</i>	carència
<i>casa</i>	casa
<i>casquelh</i>	closca
<i>centre</i>	docent
<i>cerebral, -a</i>	closca
<i>chança</i>	sort
<i>chèc</i>	xec
<i>clau</i> (substantiu femenin)	clau
<i>cleda</i>	barrera
<i>clèsc</i>	closca
<i>clèsca</i>	closca
<i>clòsc</i>	closca
<i>clòsca</i>	closca
<i>clusca</i>	closca
<i>còca</i>	closca

<i>cochar</i>	llit
<i>còdi</i>	número
<i>colcar</i>	llit
<i>collapsus</i>	col.lapse
<i>comanda</i>	comanda
<i>començar</i>	començar
<i>comission</i>	comissió
<i>comjat</i>	donar
<i>comprene</i>	incloure
<i>comte</i>	comte
<i>compde</i>	compte; número
<i>competència</i>	desplegar
<i>compte</i>	acta; carregar; compte; donar; número
<i>comunautat</i>	comunitat
<i>comunitat</i>	comunitat
<i>conducha</i>	conducta
<i>conduire</i>	conduir
<i>condusir</i>	conduir
<i>conéguer</i>	conèixer
<i>conéisher</i>	conèixer
<i>conéisser</i>	conèixer

<i>confirmar</i>	xec
<i>conjat</i>	comiat
<i>conóisser</i>	conèixer
<i>conse</i>	alcalde
<i>conselhièr</i>	alcalde
<i>consens</i>	consens
<i>consensus</i>	consens
<i>cònsol</i>	alcalde
<i>construir</i>	construir
<i>construire</i>	construir
<i>conte</i>	comte
<i>contengut</i>	articulat, -ada
<i>contunhar</i>	seguir
<i>convenir</i>	quedar
<i>còp</i>	vegada
<i>corrent, -a</i>	compte
<i>correspondre</i>	correspondre
<i>corrièr</i>	correu
<i>coscolh</i>	closca
<i>cosquelh</i>	closca
<i>costièr, -a</i>	costaner, -a

<i>credit</i>	saldo
<i>creire</i>	creure; semblar
<i>creissença</i>	taxa
<i>cremar</i>	cremar
<i>créser</i>	creure
<i>crosta</i>	closca
<i>crovèl</i>	closca
<i>cruvèl</i>	closca
<i>daissar</i>	deixar
<i>dar</i>	donar; vistiplau
<i>decènni</i>	dècada
<i>decidir</i>	acordar
<i>deishar</i>	deixar
<i>demorar</i>	esperar; quedar
<i>denóncia</i>	presentar
<i>desenvolopar</i>	desenvolupar
<i>desliurar</i>	franquejar
<i>destinatari, -ària</i>	franquejar
<i>destruir</i>	destruir
<i>destruire</i>	destruir
<i>desvolopar</i>	desenvolupar; desplegar; tirar

<i>deure</i>	deure
<i>dialècte</i>	dialecte
<i>dire</i>	dir; gost; semblar
<i>discografic, -a</i>	discogràfic, -a
<i>díser</i>	dir
<i>Diu</i>	creure
<i>donada</i>	processament
<i>donar</i>	comiat; donar; vistiplau
<i>dormir</i>	son
<i>dorsièr</i>	expedient
<i>dreçar</i>	acta
<i>drech, -a</i>	tenir
<i>dubertura</i>	comission
<i>efècte</i>	efecte
<i>efectiu</i>	efecte
<i>efièch</i>	efecte
<i>elementari, -ària</i>	elemental
<i>elevaire, -a</i>	ramader, -a
<i>empenhament</i>	casa
<i>emplec</i>	ús
<i>encaresir</i>	encarir

<i>encarir</i>	encarir
<i>enclau</i>	enclavament
<i>enclava</i>	enclavament
<i>enclavament</i>	enclavament
<i>encomana</i>	comanda
<i>encuedar</i>	donar
<i>endarrierar</i>	endarrerir
<i>engolòpa</i>	sobre
<i>engranar</i>	moldre
<i>engüejar</i>	faltar
<i>ensenhairer, -a</i>	docent
<i>ensenhament</i>	docent; elemental
<i>enveja</i>	gust
<i>enviar</i>	arribar
<i>envolopa</i>	sobre
<i>envolòpa</i>	sobre
<i>equipa</i>	equip
<i>esbòç</i>	esbós
<i>esbòs</i>	esbós
<i>escambi</i>	canvi
<i>escambiar</i>	bescanviar

<i>escapol</i>	esbós
<i>esclatar</i>	fer
<i>escòla</i>	portar
<i>escòrça</i>	closca
<i>escriptura</i>	escriptura
<i>escritura</i>	escriptura
<i>esperar</i>	esperar
<i>espetar</i>	explotació; fer
<i>espinchar</i>	treure
<i>esplechar</i>	explotació
<i>espleitacion</i>	explotació
<i>espleitar</i>	explotació
<i>esquipa</i>	equipa
<i>èsser</i>	acord; agrair; ésser; formar; quedar
<i>estapa</i>	etapa
<i>estar</i>	deixar; estar
<i>estat</i>	mal, mala
<i>estimar</i>	estimar
<i>estrada</i>	carretera
<i>estrancament</i>	col.lapse
<i>estudi</i>	ordenació

<i>etapa</i>	etapa
<i>exclusivitat</i>	exclusiu, -iva
<i>falhida</i>	fallida
<i>falhita</i>	fallida
<i>far</i>	acord; acta; compte; efecte; encarir; fallida; fàstic; fer; formar; gust; independitzar; mal (substantiu); petó; por; presentar; riure; son; vergonya
<i>fasti</i>	fàstic
<i>fialat</i>	xarxa
<i>filat</i>	xarxa
<i>fin</i> (substantiu)	arribar
<i>fix, -a</i>	tarifa
<i>fongible, -a</i>	fungible
<i>forma</i>	forma
<i>fòrma</i>	forma
<i>formar</i>	formar
<i>fortalesa</i>	incloure
<i>fortuna</i>	sort
<i>fraire</i>	semblar
<i>fuèlh</i>	full
<i>fumar</i>	deixar
<i>fuòc</i>	llum; semàfor

<i>garantir</i>	xec
<i>gaug</i>	gust
<i>gent</i>	món
<i>gost</i>	gust
<i>grand, granda</i>	gran
<i>hasti</i>	fàstic
<i>haut, hauta</i>	alt, alta
<i>hèr</i>	compte; efecte; fallida; fàstic; independitzar; mal (substantiu); petó; por; riure; vergonya
<i>hèsta</i>	festa
<i>huelha</i>	full
<i>illa</i>	illa
<i>impòst</i>	impost
<i>independent, -a</i>	independitzar
<i>independizar</i>	independitzar
<i>inscripcion</i>	full
<i>intercomunalitat</i>	intermunicipalitat
<i>interès</i>	taxa
<i>irla</i>	illa
<i>iscla</i>	illa
<i>isla</i>	illa
<i>jaire</i>	llit

<i>jogar</i>	tocar
<i>justificant</i>	justificant
<i>justificatiu</i>	justificant
<i>laiszar</i>	deixar
<i>languir</i>	faltar
<i>laureat, -ada</i>	diplomata, -ada
<i>lei</i>	desplegar
<i>liberar</i>	alliberar
<i>libertat</i>	creure
<i>licenciament</i>	acomiadament
<i>licenciar</i>	acomiadament
<i>lièch</i>	llit
<i>liquiditat</i>	flux
<i>litoral, -a</i>	costaner, -a
<i>lum</i>	llum
<i>lutz</i>	llum
<i>màger</i>	alcalde; major
<i>magnetoscòpi</i>	vídeo
<i>mainar</i>	donar
<i>mainatge</i>	llit; portar
<i>maire</i>	alcalde

<i>major</i>	festa
<i>mal</i> (substantiu)	agafar; mal (substantiu)
<i>mal, mala</i> (adjectiu)	sort
<i>malastrada</i>	sort
<i>malastre</i>	sort
<i>malaiür</i>	sort
<i>malhum</i>	xarxa
<i>malur</i>	sort
<i>manca</i>	faltar
<i>mancar</i>	faltar
<i>mandar</i>	arribar
<i>manifestacion</i>	participar
<i>manifestar</i>	manifestar
<i>manjar</i>	menjar
<i>marcar</i>	marcar
<i>marrit, -ida</i>	mal, mala
<i>mèfi</i>	compte
<i>mejan</i>	mitjà; saldo
<i>menar</i>	portar
<i>mera</i>	alcalde
<i>mèra</i>	alcalde

<i>mèrca</i>	marcar
<i>mercejar</i>	agrair
<i>mes</i>	vinent
<i>mestratge</i>	domini
<i>mestreg</i>	domini
<i>mestritge</i>	domini
<i>metre</i>	carregar; llit
<i>mineral, -a</i>	reialme
<i>minjar</i>	menjar
<i>mòde</i>	forma
<i>mond</i>	món
<i>monde</i>	món
<i>mont</i>	mont
<i>montar</i>	encarir; expedient
<i>multimèdia</i>	multimèdia
<i>natalitat</i>	taxa
<i>nauetat</i>	novetat
<i>naut, nauta</i>	alt, alta
<i>navigador</i>	navegador
<i>navigaire</i>	navegador
<i>necessari, -ària</i>	necessari, -ària

<i>necessitar</i>	necessitar
<i>neurider, -a</i>	ramader, -a
<i>noiriguièr, -a</i>	ramader, -a
<i>nombre</i>	nombre
<i>novetat</i>	novetat
<i>numèro</i>	número
<i>oblit</i>	oblit
<i>operacion</i>	operació
<i>operator</i>	operador, -a
<i>ordenador</i>	ordinador
<i>ordinador</i>	ordinador
<i>ordinator</i>	ordinador
<i>organizacion</i>	ordenació
<i>ostal</i>	arribar; casa; discogràfic, -a
<i>pagament</i>	mitjà
<i>paire</i>	semblar
<i>papièr</i>	paper
<i>paréisser</i>	semblar
<i>parlar</i>	parlar
<i>participar</i>	participar
<i>partida</i>	formar

<i>passar</i>	passar
<i>passejar</i>	passejar
<i>patana</i>	patata
<i>paur</i>	por
<i>páur</i>	por
<i>pausar</i>	plantejar
<i>pela</i>	closca
<i>pensar</i>	pensar
<i>pequerin, -a</i>	petit, -a
<i>periòde</i>	carència
<i>petar</i>	explotació; fer
<i>petit, -a</i>	petit, -a
<i>pichon, -a</i>	petit, -a
<i>pichòt, -a</i>	petit, -a
<i>pietat</i>	mont
<i>poder</i>	poder
<i>poliça</i>	pòlissa
<i>polissa</i>	pòlissa
<i>ponin, -a</i>	petit, -a
<i>popa</i>	donar
<i>prepausar</i>	plantejar

<i>portar</i>	portar
<i>poton</i>	petó
<i>potonejar</i>	petó
<i>pòur</i>	por
<i>preelementari, -ària</i>	elemental
<i>prene</i>	agafar; compte; efecte
<i>prèste</i>	casa
<i>prètz</i>	encarir
<i>procès</i>	consens
<i>procèssus</i>	consens
<i>produch</i>	producte
<i>produire</i>	produir
<i>produzir</i>	produir
<i>punar</i>	pet
<i>punet</i>	petó
<i>quartìer</i>	barri
<i>question</i>	plantejar
<i>quincanèla</i>	fallida
<i>quitar</i>	deixar
<i>rebrembar</i>	recordar
<i>repcion</i>	acusament; justificant

<i>reconeissent, -a</i>	agrair
<i>reduire</i>	reduir
<i>reduzir</i>	reduir
<i>remborsament</i>	forma
<i>reforma</i>	reforma
<i>refòrma</i>	reforma
<i>regne</i>	reialme
<i>reialme</i>	reialme
<i>religar</i>	connectar
<i>remarcable, -a</i>	marcar
<i>remarcar</i>	marcar
<i>remembrança</i>	recordar
<i>rememorar</i>	recordar
<i>remembre</i>	recordar
<i>remercable</i>	marcar
<i>remercar</i>	marcar
<i>rendètz-vos</i>	quedar
<i>rendre</i>	acta; donar
<i>renhe</i>	reialme
<i>reparar</i>	reparar
<i>repertoriar</i>	inventariar

<i>repic</i>	tornada
<i>rèsta</i>	resta
<i>restar</i>	quedar
<i>rèste</i>	resta
<i>resulta</i>	resultat
<i>resultat</i>	resultat
<i>retardar</i>	endarrerir
<i>ret</i>	xarxa
<i>retirada</i>	retirar
<i>retirar</i>	retirar
<i>retorn</i>	tornada
<i>revenir</i>	correspondre
<i>reviscolar</i>	revifar
<i>rire</i>	riure
<i>rota</i>	carretera
<i>ròtle</i>	paper
<i>rusca</i>	closca
<i>sasir</i>	agafar
<i>saturar</i>	col.lapse
<i>sauvar</i>	oblit
<i>sègre</i>	seguir

<i>seguir</i>	seguir
<i>seguretat</i>	barrera
<i>semafòr</i>	semàfor
<i>semblar</i>	semblar
<i>servir</i>	servir
<i>setmana</i>	vinent
<i>social, -a</i>	habitatge
<i>sociau</i>	habitatge
<i>societat</i>	impost
<i>sojorn</i>	estada
<i>sòm</i>	son
<i>sometre</i>	plantejar
<i>sonada</i>	trucar
<i>sonar</i>	dir; trucar
<i>sonòr</i>	sonor
<i>sòrt</i>	sort
<i>sortir</i>	treure
<i>sosta</i>	pròrroga
<i>sosten</i>	donar
<i>sosténer</i>	donar
<i>supòrt</i>	donar

<i>tablèu</i>	anunci
<i>taisar</i>	fer
<i>talent</i>	gust
<i>tarifa</i>	tarifa
<i>taus</i>	taxa
<i>taxa</i>	taxa
<i>telefonada</i>	trucar
<i>telefonar</i>	trucar
<i>temptar</i>	sort
<i>tendéncia</i>	beguda
<i>téner</i>	compte; tenir
<i>tèrme</i>	portar
<i>terrèstre, -a</i>	closca
<i>tèsta</i>	closca
<i>tèxte</i>	articulat, -ada
<i>tier</i>	compte
<i>tièra</i>	sèrie
<i>tirada</i>	full
<i>tirador</i>	calaix
<i>tirar</i>	oblit; tirar; treure
<i>tocar</i>	tocar

<i>tòrt</i>	donar
<i>trabalh</i>	tirar
<i>tractament</i>	processament
<i>traduire</i>	traduir
<i>tradusir</i>	traduir
<i>tren</i>	agafar; arribar
<i>trobar</i>	faltar
<i>trufa</i>	patata
<i>uòu</i>	closca
<i>usatge</i>	ús
<i>utilizacion</i>	ús
<i>vegetal, -a</i>	reialme
<i>veir</i>	assabentar
<i>veire</i> (substantiu)	vidre
<i>veire</i> (vèrbe)	assabentar; veure
<i>veitura</i>	cotxe
<i>venir</i>	acabar; efecte; gust; independitzar; venir; vinent
<i>verd, verda</i>	llum
<i>vergonha</i>	vergonya
<i>véser</i>	veure
<i>vesitar</i>	visitar

<i>viatge</i>	vegada
<i>vidèu</i>	vídeo
<i>vièlh, vièlha</i>	gran
<i>vier</i>	efecte; independitzar
<i>vila</i>	portar
<i>virar</i>	sort
<i>visitar</i>	visitar
<i>voler</i>	estimar; voler
<i>vòta</i>	festa